FĂRĂ ȚARĂ....

BIBLIOTECA ROMÂNĂ - ERGIBURG i. BR. (GERMANIA) -
- 1950 -

Domniei-Sale

Domnului **Vasile IASINSCHI**

Omagiu

din partea

Bibliotecii Române

din

FREIBURG.

24 Ianuarie 1951

FĂRĂ TARĂ...

POEZII POPORANE ROMÂNE
ADUNATE DIN COLECȚIUNI ȘI REVISTE
DE
I. GRIGORIU

DESENE
DE
GH. PLEȘA

EDIȚIE DE PRIBEGIE

BIBLIOTECA ROMÂNĂ
FREIBURG I. BG. (GERMANIA)
1950

CUVÂNT ÎNAINTE.

O colecţie de poezii poporane române, apărută în împrejurările de faţă, capătă un înţeles adânc, altul decât cel de până acum, deoarece însăşi poezia, care o alcătueşte, privită din afara graniţelor unde a fost plăsmuită, împrumută valoare de simbol.

In adevăr, această poezie este tezaurul atâtor credinţe moştenite, atâtor datine transmise, atâtor superstiţii furişate pe nesimţite; este cântecul de glorie al eroilor unui întreg popor, speranţa cugetărilor sau floarea simţurilor lui; este cartea nescrisă a obiceiurilor străbune, a atitudinilor în faţa firii sau dealungul istoriei !

Şi rămâne prima şi cea mai desăvârşită expresie a sufletului românesc, în tot complexul lui !

Dar astăzi şi aici, aruncaţi de furtună, începem să descifrăm din această comoară cu totul altceva: sbuciumul unui neam întreg fără noroc, am putea spune tragicul unui popor răsărit în acel colţ de lume, cu misiunea bine definită, de a rezista împotriva oricăror năvăliri străine, de oriunde ar veni ele.

Toată starea de nesiguranţă şi improvizaţie, cu nenumărate încălcări vrăjmaşe, cu prunci rupţi dela sânul mamei, cu biserici şi mânăstiri incendiate şi cu voinici aruncaţi în ţeapă sau traşi pe roată, toată frământarea unui neam, care se sbate cu desnădejde să-şi păstreze locul de sub soare, hărăzit lui de Dumnezeu, într'un singur cuvânt, întreaga lui istorie, se oglindeşte în fiecare baladă, în orice cântec, în toate doinele.

Căci, legenda mânăstirii Argeşului - prilej de înduioşare pentru soarta nemeritată a Anei, sau de satisfacţie pentru pedeapsa meritată a meşterului - nu este numai închegarea unei credinţe, de o simplitate grandioasă: o operă durabilă nu se poate ridica,decât pe o jertfă scumpă, sau, eroul, în străduinţa lui de realizare a unui ideal artistic propus, nu are dreptul să precupeţească niciun sacrificiu, ci, izvorîtă din străfunduri de istorie, povestea meşterului Manole rezumă în chip măestrit, povestea neamului întreg, dacă nu răspicat,simţită, cel puţin, ca ton fundamental: oare,pentru a împrumuta această notă de trăinicie şi durabilitate a misiunii noastre,n'am îngropat trupuri fără număr a celor mai scumpi feciori ai noştri, dealungul şi deacurmezişul pământului românesc ?

Şi precum Negru-Vodă caută un loc de mânăstire, unde a mai fost „un zid părăsit şi neisprăvit", intuind astfel că viitorul îşi trage rădăcinile din trecut, tot astfel un neam întreg înţelege că misiunea lui nu se poate împlini, decât în pământul moştenit dela strămoşi.

Credinţă simplă, de o frumuseţe aspră şi primitivă,cântată de toate popoarele, începând din spaţiul balcanic şi până în peninsula iberică. Dar la niciun alt popor ea nu face una cu destinul lui, nu este ridicată la valoare de simbol, ca în balada românească.

Tot aşa, poezia curată şi cristalină ca un strop de rouă, a Mioriţei,nu este numai o imagine panteistă a morţii,sau o atitudine de resemnare în faţa ei. Nu putem admite că moartea este pentru acest voinic fatalist al codrilor şi stâncilor pleşuve, deprins să înfrunte primejdia şi gata în orice moment să treacă hotarul suprem, o simplă alunecare din farmecul vieţii, în liniştea eternă !

Şi iarăşi e greu de înţeles, că întreaga creaţie este numai o simplă „cununie" cu natura, atât de iubită şi dorită de „mândrul ciobănel, tras printr'un inel".

Balada Mioriţa se ridică şi ea pe culme de simbol: de câte ori în frământata noastră istorie, n'am fost pizmuiţi pentru avuţiile noastre,precum ciobănaşul moldovean din poezie?De câte ori alţi „doi voinici" nu se „vorbiră" şi se„sfătuiră",ca printr'un act de mişelie să extermine un popor nevinovat,spre a-i împărţi bogăţiile? Şi de câte ori, în lupta inegală dintre unul contra doi, poporul nostru nu s'a resemnat, cununându-se cu codrii şi cu stâncile şi aşteptând cu hotărâre şi încredere un viitor mai bun, ce - dealtfel - n'a întârziat niciodată să vină, mai târziu sau mai devreme ?

Dintr'un motiv primitiv al vieţii de transhumanţă,contopit cu colindul Sf.Fecioare, rătăcind şi întrebând de Fiul ei Sfânt, poporul român, cu un simţ deosebit, întâlnit numai la uriaşii artei, reuşeşte să dea glas întregului nenoroc, care-l întovărăşeşte pe calea destinului.

Iată dece, privită şi din acest unghiu, balada Mioriţa rămane întruchiparea desăvârşită a sufletului nostru.

Nicăeri însă, ca în doină,nu putem urmări mai bine,nenorocul întreg al unui popor întreg,căci doina este cântecul de căpătâiu al ţăranului român şi ea aleargă din gură în gură, dela o margine la alta a pământului românesc, aşa cum ni l-a măsurat destinul, dela începuturi.

Şi alte popoare îşi cântă în doină sbuciumul sufletesc al unui moment dat. Dar pe când doina ucraineană este strigătul luminos şi de bucurie abia stăpânită în faţa stepei nesfârşite, a armoniei cântecului de greeri,a vrăjii unei nopţi cu lună sau a vitejiei Cazacilor din Zaporoje, pe când „daina" lituaniană

este strigătul de triumf al iubirii sau al dragostei reciproce dintre părinţi şi copii, doina românească este cu totul altceva: o picurare,duioasă şi melancolică, în ritm monoton şi nesfârşit, aceeaşi şi aceeaşi, a unui suflet bătut de soartă şi împăcat - vremelnic - cu ea. Deaceea, la niciun alt popor nu găsim cele două simţuri proprii sufletului românesc:dorul,sentiment amar şi dulce,copil al singurătăţii şi urâtul,sentiment vag şi greu de definit,tot copil al singurătăţii,copleşitor în orele de izolare sufletească.

Dorul de pădurea înfrunzită, când zăpada scârţâie sub picioare, dorul de cer albastru, când ploaia toarnă cu găleata, dorul de libertate, când moşia este cutropită, dorul de ţară, când este departe de ea; urâtul opus cutropitorului, urâtul în faţa înstrăinării, apar în fiecare vers, le descifrăm înapoia fiecărei vorbe, mereu, aceleaşi şi aceleaşi...

Două sentimente neîntâlnite la alţii, două vorbe intraductibile în alte limbi.

Nu este şi în doină simbolul unui destin unic şi al unor condiţiuni singulare ?

Dar un popor, care-şi cântă - chiar cu o artă deosebită - frământarea şi-şi plânge nenorocul,nu are drept la viaţă şi nu i se poate încredinţa nicio misiune.

Viaţa este suferinţă, dar şi hotărâre şi încredere,misiunea înseamnă luptă.

Inzestrat dela natură cu o fire armonică şi pe baza experienţei cu care tocmai istoria lui l-a îmbogăţit, ţăranul român, după loviturile sorţii, îşi recapătă repede echilibrul şi cu el, hotărârea de rezistenţă, legământul de luptă şi încrederea în zile mai bune, aşa cum, de altfel,nu arareori,s'a mai întâmplat în curs de veacuri.Iar această hotărâre şi încredere

izvorăşte tot din poezia lui şi precum nu este baladă, cântec sau doină,în care să nu-şi plângă nenorocul,tot astfel nu este colindă, strigătură sau credinţă, în care să nu-şi accentuieze dreptul la viaţă,la un viitor mai bun,chiar cu preţul luptei.

Miu haiducul împrumută şi el valoarea de simbol, dacă înţelegem să traducem hotărârea lui de a se lupta,împotriva oprimării şi nedreptăţii, iar colindul, oricare ar fi el, vesteşte nu numai naşterea unui Mântuitor, ci seamănă speranţa şi încrederea din religiozitatea cu care-l cântăm în sfânta seara a Crăciunului.

Voinicia şi iscusinţa, tinereţea şi hărnicia, credinţa şi dragostea de moşie, sunt tot atâtea calităţi, pe baza cărora,un popor înarmat cu ele,îşi cere dreptul la o viaţă mai bună şi-şi făureşte un destin corespunzător misiunii pe care o are de îndeplinit, în acel colţ de lume.

Şi abia acum înţelegem dece poezia noastră poporană capătă un alt înţeles şi o semnificaţie de simbol: ea este însăşi istoria neamului nostru,cu lumină şi întunerec, cu suişuri şi coborîşuri, aşa cum pământul românesc este presărat cu dealuri şi văi.

Deoparte nenorocul, de alta încrederea în destin, unduire lină a sufletului unui neam întreg, sinteză armonică şi echilibrată între doi factori,în jurul cărora se învârteşte existenţa de veacuri a poporului nostru, apare mereu,precum valea succede dealului şi mărirea vine după cădere, iarăşi şi iarăşi....

Iar această unduire,cu încredere intuită de peste veacuri, în dreptate şi alt viitor,este sintetizată în proverbul simplu, dar adânc ca apele mării :

APA TRECE, PIETRELE RĂMÂN.

Ne-am aşezat în faţa puhoiului (nenoroc)
Neam care nu piere (încredere)

.*.

Poeziile de faţă nu vin să împlinească o lipsă,căci atâta vreme cât noi înşine nu le vom renega, ele trăesc în noi,parte integrantă a fiinţei noastre.Cu ele ne-au adormit măicuţele în leagăn,cu ele ne-am jucat în uliţa copilăriei, cu ele am colindat dela casă la casă, cu traista plină de colaci şi de nuci, din ele am gustat pentru prima oară frumuseţea pământului şi cerului românesc şi cu ele ne plângem astăzi nonorocul,recăpătându-ne tot din ele, încrederea în zile mai bune.

Nici nu le publicăm, pentrucă, acolo unde ele s'au născut ar fi fost date uitării, sau cenzura străină le-ar fi interzis. Poeziile lui Eminescu sau paginile de mândrie naţională ale lui Iorga pot fi interzise,pot fi distruse.Ele sunt scrise şi străinul se poate lua la luptă cu ele. Dar poezia poporană este furişată în fund de suflet românesc şi nefiind scrisă, străinul, în luptă cu spiritul,rămâne neputincios.

Ele vin să ne întovărăşească pe noi, cei dinafară, pe drumul spinos al rătăcirilor noastre, până în ziua când, împreună, ne vom întoarce, de unde am plecat : şi ele, şi noi.

Heidelberg, Iunie 1950.

I. GRIGORIU.

Cântece Din Bătrâni

MIORIȚA

e-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobănei.

Unu-i Moldovan
Unu-i Ungurean
Și unu-i Vrâncean.[1)]
Iar cel Ungurean
Și cu cel Vrâncean
Mări, se vorbiră,
Ei se sfătuiră
Pe l'apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel Moldovan
Că-i mai ortoman,
Ș'are oi mai multe
Mândre și cornute,
Și cai învățați
Și câni mai bărbați!..

---

1) din munții Vrancei.

Dar cea mioriţă
Cu lână plăviţă
De trei zile'ncoace
Gura nu-i mai tace,
Iarba nu-i mai place.
„Mioriţă lae,
Lae, bucălae,
De trei zile'ncoace
Gura nu-ţi mai tace!
Ori iarba nu-ţi place,
Ori eşti bolnăvioară
Drăguţă mioară?"
„Drăguţule bace!
Dă-ţi oile'ncoace
La negru zăvoi,
Că-i iarbă de noi
Şi umbră de voi.
Stăpâne, stăpâne,
Iţi chiamă ş'un câne,
Cel mai bărbătesc
Şi cel mai frăţesc
Că l'apus de soare
Vreau să mi te-omoare
Baciul Ungurean
Şi cu cel Vrâncean!"
„Oiţă Bârsană,[1)]
De eşti năsdrăvană
Şi de-a fi să mor
In câmp de mohor,
Să spui lui Vrâncean
Şi lui Ungurean
Ca să mă îngroape
Aice pe-aproape
In strunga de oi,
Să fiu tot cu voi;
In dosul stânii,
Să-mi aud cânii.
Aste să le spui,
Iar la cap să-mi pui
Flueraş de fag,
Mult zice cu drag!
Flueraş de os,
Mult zice duios!
Flueraş de soc,
Mult zice cu foc!
Vântul când a bate

---

1) Bârsa, în Ardeal.

Prin ele-a răsbate
Ş'oile s'or strânge,
Pe mine m'or plânge
Cu lacrimi de sânge!
Iar tu,de omor,
Să nu le spui lor.
Să le spui curat
Că m'am însurat
C'o mândră Crăiasă,
A lumii mireasă;
Că la nunta mea
A căzut o stea;
Soarele şi luna
Mi-au ţinut cununa.
Brazi şi păltinaşi
I-am avut nuntaşi,
Preoţi, munţii mari,
Păsări, lăutari,
Păsărele mii,
Şi stele făclii!
Iar dacă-i zări
Dacă-i întâlni
Măicuţă bătrână
Cu brâul de lână,
Din ochi lăcrimând,
Pe câmp alergând,
Pe toţi întrebând
Şi la toţi zicând:
„Cine-a cunoscut,
Cine mi-a văzut,
Mândru ciobănel
Tras printr'un inel?
Feţişoara lui
Spuma laptelui;
Mustăcioara lui
Spicul grâului;
Perişorul lui
Pana corbului;
Ochişorii lui
Mura câmpului!...
Tu, Mioara mea,
Să te'nduri de ea
Şi-i spune curat,
Că m'am însurat
C'o fată de crai
Pe-o gură de rai.
Iar la cea măicuţă,
Să nu spui,drăguţă,
Că la nunta mea
A căzut o stea,

C'am avut nuntaşi
Brazi şi păltinaşi,
Preoţi, munţii mari,
Păsări lăutari,
Păsărele mii
Şi stele făclii!"...

-

(Din colecţia „Poezii Populare"
de V.Alecsandri.)

OAIA NĂZDRĂVANĂ.

La picior de munte,
Pe dealuri mărunte,
Prin plaiuri tăcute
De vânturi bătute,
Urcă şi scoboară
Şi drumul măsoară,
Trei turme de oi,
De oi tot ţigăi
Cu harnici dulăi
Ş'un mândru cioban
Tânăr moldovan
Cu trei Dorojani
Feciori de Mocani.
Sub poale de munte
Pe dealuri mărunte,
Prin crânguri tăcute,
Apa-i răcoroasă
Frunza e umbroasă
Şi iarba pletoasă :
Apa de băut,
Frunza de şezut
Iarba de păscut.
Foaie ş'o lalea
Cioban d'ajungea,
Crângul de vedea,
Stân'apropia
Semn i se făcea
Şi'n loc se opria:

Dulăi odihnea,
Pe gânduri cădea.
Dar pe când şedea,
De se tot gândea,
O oaie bârsană,
Oaie năzdrăvană,
Nici iarbă păştea,
Nici apă nu bea,
Nici umbră-i plăcea
Ci mereu umbla,
Şi mereu sbiera.
Ciobanu,de-o vedea,
Lângă ea se da
Şi mi-o cerceta,
Şi mi-o întreba:
„Oiţă,oiţă,
Oiţă plăviţă,
Oiţă bălană,
Cu lâna bârsană,
De trei zile'ncoace,
Guriţa nu-ţi tace:
Apa rău îţi face,
Ori iarba nu-ţi place,
Ori nu-ţi vine bine
Să mai fii cu mine?"
Oiţa bârsană,
Oaie năzdrăvană,
Dacă-l auzea,

Din gură-i zicea:
„Stăpâne, stăpâne,
Stăpâne, jupâne,
Drag stăpân al meu,
Dat de Dumnezeu,
Iarba mie-mi place,
Apa rău nu-mi face
Şi mult îmi-e bine
Să fiu tot cu tine.
Dar gura nu-mi tace,
De trei zile'ncoace,
Că semn mi se face:
Că ăi Dorojani,
Feciori de Mocani,
Sunt trei veri primari,
Şi ei mi s'au dus,
S'au dus în ascuns
De s'au domuit.
Şi mi s'au vorbit
Şi mi s'au şoptit,
La apus de soare
Să mi te omoare,
Sub poale de munte,
Prin crânguri tăcute
Oi când aromesc
Şi câini ostenesc".

Cioban d'auzia
Cu oaia vorbia
Din gură-i grăia:
„Oiţă, oiţă,
Oiţă plăviţă,
Oiţă bălană
Cu lână bârsană,
De eşti năzdrăvană,
Şi dac'ai văzut,
Semn ţi s'a făcut
Şi d'ai auzit
Cum s'au domuit
Şi cum s'au vorbit
Şi cum s'au şoptit,
Ai trei Dorojani,
Feciori de Mocani
Slugi de nouă ani.
Dacă m'or urî
Şi m'or omorî,
Vina lor o fi,
Păcat şi-or plăti;
Iar tu oaia mea,
Să le spui aşa,
De te-or asculta:
Eu cât am trăit,
Oi am îngrijit,
Câinii am hrănit,
Pe ei i-am plătit;
Să le mai spui iar,
De n'o fi'n zadar
Ca să mă îngroape,
De stână aproape.
Oi ca să-mi privesc,

Dor să-mi potolesc.
Spre partea de luncă,
Aproape de strungă,
Strunga oilor,
Jocul mieilor,
Dorul bacilor.
In dosul stânii,
Să-mi auz câinii,
Că ei,d'or lătra,
Stăpân c'or chema;
Să le mai spui iar,
De n'o fi'n zadar,
Să le spui așa,
De te-or asculta:
Când m'or îngropa
Și m'or astupa,
Să-mi puie la cap
Ce mi-a fost mai drag:
Căvălaș de soc,
Mult zice cu foc;
Căvălaș de os,
Mult zice duios;
Căvălaș cu fire,
Mult zice subțire,
Vânt când o sufla,
Fluer o cânta,
Oile-or sălta
Și s'or aduna.
Câinii-or auzi,
La mine-or veni,
La mine s'or strânge,
Pe mine m'or plânge
Cu lacrimi de sânge.
Și tu, oaia mea,
Tu dacă-i vedea,
O mândră fetiță,
Cu neagră cosiță,
Prin crânguri umblând
Din gură cântând,
Din ochi lăcrămând,
De mine'ntrebând,
Să nu-i spui că sunt
Culcat sub pământ,
Ci,că m'am tot dus,
Dus pe munte'n sus,
Prin vârfuri cărunte
Dincolo de munte,
Căvălaș să-mi dreg,
Flori ca să-i culeg,
Pentru nunta mea
Ce-o să fac cu ea."
. . . . . .
Vorba nu sfârșea
Dorojani venea,
Și se repezea,
Și mi-l răpunea,
Turmele să-i ia.
Iar, de-l omora,
Ei mi-l îngropa,
La brâu de perdea
In strunga oilor,
Jocul mieilor,

Dorul bacilor;
In dosul stânii
Unde dorm câinii.
Ei, de-l îngropa
La cap îi punea
Căvălaş de soc,
Mult zice cu foc;
Căvălaş de os,
Mult zice frumos;
Căvălaş cu fire,
Mult zice subţire.

Vântul, când bătea,
In caval sufla
De jale-mi cânta:

Oi că se strângea,
Câini că s'aduna,
Oile plângând,
Câinii tot lătrând,
Pe stăpân chemând.
Aşa, tot aşa,
Vremea vremuia,
Dar oaia bârsană,
Oaia năzdrăvană,
Ea se tot uita,
Şi nu mai vedea,
Pe mândra fetiţă
Cu neagra coşiţă,
Prin crânguri umblând,
Din gură cântând,

De el întrebând,
Să-i spue că-i dus,
Dus pe munte'n sus,
Prin vârfuri cărunte,
Căvălaş să-şi dreagă
Şi flori să-i culeagă.

-

(Din „Poezii populare române" de
G.Dem.Teodorescu.)

MIU HAIDUCUL.

In oraş,în Bucureşti,
In ale case mari domneşti,
In casele lui Ştefan-Vodă,
S'au strâns boerii la vorbă,
Boerii Divanului,
Căimăcanii târgului,
Puternicii timpului,
Ca stâlpii pământului.
Ei la sfat se adunau
Şi la masă se chemau.
Dar la masă ce mâncau ?
Numai peşte şi postrungă,
Şi galbină caracudă.
Ştiuculiţă, lunguliţă,
Săbioară, par'că sboară,
Cosăcel la saramură,
Pentru gust la băutură,
Câte-o vână de morun,
Că o ştiau din bătrâni
C'ăla e peşte mai bun.
Dar la masă când mânca,
Cu paharul cin'le da ?
Le da CALEA fată mare,
Surioara Miului,
Miului Haiducului.
Miu în codri haiducea,
Şi soru-sa slugărea,
Nimenea nu o ştia.
Dar când fuse despre ziuă,
Şi când vrură veselie,
O'ntărire la beţie,
Grăi Domnul Ştefan-Vodă:
„Ia beţi,boeri,şi mâncaţi,
Şi gazdă vă căutaţi.
Mâine'n ziuă vă aflaţi
Foarte bine înarmaţi:
Pe la şale buzdugane
Pe de lături săbioare,
Pe la brâu cu iatagane,
C'o să facem o plimbare,
Cam în chip de vânătoare,
După păsări gălbioare,
Că tare-s bune la mâncare
Şi uşoare la purtare.
Să vânăm, să colindăm,
Pe valea Cobiului,
Pe la fagul Miului,
Miului Haiducului
Bată-l Sfântul de căpcâne,
De tâlhar,de porc de câine,
Că de când s'a haiducit,
Drumuri mari s'au părăsit,
Haznale n'au mai trecut,
Tot la hoţul s'au oprit;
Nici haznale la Domnie,
Nici bani la Impărăţie;
Şi cu timpul de-o haiduci,
Visteria ne-o sărăci.
Jeluesc mocancele,
Că le-a furat vacile,

Le-au rămas hârdaele
De le bate vânturile
Şi le curg cercurile.
Bată-l sfântu,nelegiuitul,
Bată-l vina şi mormântul,
Nu mai e loc de lăsare,
Şi e loc de spânzurare,
Colea,la Târgul d'afară,
Unde trec Mocani cu sare,
Două furci ş'o cumpioară
Ca să fie de mirare."
Boerii, dac'auzeau,
Din gură aşa grăiau:
„Ia ascultă, fată mare,
Umple-ne pahare multe
Să ne'nbeţi pe toţi odată"!
Calea,fata mare,auzea,
Vin în pahare punea,
Şi da la boeri de bea;
Toţi odată se'mbătau
Şi la gazd'apoi plecau.
Ştefan-Vodă rămânea,
Punea coatele pe masă
Şi palmele la obraze.
Dar Calea, fată mare,
Ea aşa,când îl vedea
Mâna pe el că punea,
Pe saltea'ncet îl punea,
Il culca şi-l învălea.
Dar în urmă ce făcea?
Ia papucii gălbiori
Numai pe piciorul gol,
Fusta în brâu sumetea,
Şi afar'din cas'ieşea
Pe-o potecă apuca.
Trei văi ş'o vâlcea sărea
Şi-o pustie de zărea,
Ea îndemna şi se ducea,
Pe o potecuţă strâmtă,
Foarte strâmtă şi boltită,
Numai de Miu ştiută,
De mărăcini năpădită,
Şi cu măceşi căptuşită.
Dar nu mergea,ce mergea,
Şi întuneric se făcea,
Mare întuneric era,
Poteca n'o mai vedea,
Mărăcini o înţepa
Şi măceşii o trăgea;
Ei urât i se făcea,
Mâna în sus întindea,
O foaie de sus rupea,
In guriţă o punea,
Şi odată şuera.
Astfel codrul răsuna,
Miu haiducul o auzea
Şi în cuget îşi zicea:
„Maică sfântă precista
Ce semn o mai fi şi ăsta?
Jur că de-o fi vre-un voinic,
Fac sânge pân'la genunchi,
Iar de o fi vre-o femeie,
Să n'o las ca să mi-şi peie."
Mult încă nu zăbovea,
Drept în sus el se scula,
Mâna pe sabie că punea,

Iatagan în brâu că punea
Pe potecă apuca
Cu soru-sa se'ntâlnea
El pe vine s'aşeza,
Bine seama-i lua
Bine dac'o cunoştea,
Din gură astfel îi zicea:
„Nică,Calea,fată mare!
Ce vânt,nică,a bătut,
Pe la mine de-ai venit?
Ori Domnia m'a simţit?
Ori de chelciug ai sfârşit?
Ori haine ai ponosit?"
Dar Calea îi răspundea:
„Alei,neică Miule,
Nici haine n'am ponosit,
Nici de chelciug n'am sfârşit,
De cât aseară pe'nserat,
S'au strâns boerii la sfat,
Vorba de tine şi-au dat.
Grăi Domnul Ştefan-Vodă:
„Ia beţi,boeri,şi mâncaţi,
Şi gazde vă căutaţi.
Mâine'n ziuă vă aflaţi
Foarte bine înarmaţi:
Pe la şale, buzdugane,
Pe de lături săbioare,
Pe la brâu cu iatagane,
Ca să facem d'o plimbare,
Cam în chip de vânătoare,
După păsări gălbioare,
Pe valea Cobiului
Pe la fagul Miului,
Miului Haiducului,
Bată-l sfântu de căpcâne,
De tâlhar,de porc de câine,
Că de când s'a haiducit,
Drumuri mari s'au părăsit,
Haznale n'au mai trecut,
Tot la hoţu s'au oprit;
Nici haznale la Domnie,
Nici bani la Impărăţie;
Şi cu timpul d'o haiduci,
Visteria ne-o sărăci;
Jeluesc mocancele,
Că le-a furat vacile,
Le-au rămas hârdaiele
De le curg cercurile.
Nu ţi-e locul de lăsare
Şi ţi-e loc de spânzurare,
Colea la Târgul d'afară,
Două furci ş'o cumpioară,
Pe unde trec mocanii cu sare,
Ca să fii tu de mirare".
Dar Miu când auzea,
Calei aşa-i zicea:
„Du-mi-te,nică,acasă,
Că zorile se revarsă,
Şi mergi iute şi degrabă,
Să nu-ţi ia Domnul de seamă,
Că sunt pieliţă de drac,
De dau Domnilor pe cap".
Ea aşa când auzea,
Inapoi se şi'ntorcea,
Acasă când ajungea,
Zorile se revărsa.

Mâna pe urcior punea,
Apă rece aducea.
Când cu apa că venea,
Ştefan Domnul se scula,
Apă de spălat cerea,
Apă de spălat îi da.
Nimenea n'o pricepea.
Ştefan Domnul se gătea
Până cafeaua îşi bea
Vânătoarea îi sosea,
Toată curtea o umplea;
Afară Domnul ieşea,
Calul gata îi era,
Piciorul în scară punea
Cu vânătoarea pornea.

Dar Miu,ce mai lucra,
Dacă ziuă se făcea?
El se suia pe-o piatră
Şi mi-şi făcea ochii roată,
De mi-şi vedea lumea toată.
La drum mare se uita,
Un cioban zări păscând
Vr'o zece oi într'un cârd,
Şi la el drept mergând:
„Bună ziua,măi ciobane!"
„Mulţumescu-ţi,căpitane!"
Dar Miu îi mai zicea:
„Măi,mic ciobănaş,
Ia să-mi dai ale tale oi
Să-ţi dau o mie de lei;
Ş'ale ţoale dupe tine,
Dă-le'ncoace tu pe mine,
A căciulă de ţap bălţat
Să-ţi dau verde comănac,
Verde ca frunza de fag,
Ş'o dârjală neciopliţă,
Să-ţi dau flintă ghintuită".
Dar ciobanu-i răspundea:
„Eu văz,neică Miule,bine,
Că lungeşti zilele tale
Şi le scurtezi pe-ale mele".
Ciobanul se desbrăca,
Iar Miu se îmbrăca,
Pe ciobănaş înşela,
Drumu p'un colnic îi da
Miu la oi rămânea.
In dârjală se rezema,
La oiţe fluera,
Pe troscăt le întorcea,
Pe troscătul drumului,
Tot în calea Domnului.
Ziuă bine se făcea,
Haiducul Miu se uita,
Vânătoarea o vedea,
Domnul'naninte-o trăgea.
Miul,pe ce-l cunoştea?
Venea raza soarelui,
Drept în moţul fesului.
Strălucea aşa de tare,
Tocmai ca şi mândrul soare.
Vânătoarea ajungea,
Vodă însă ce zicea?
„Bună ziua,măi ciobane!"
„Mulţumescu-ţi,Domn Ştefane!"
„Măi ciobane,hoţ mai eşti,

De pe nume de-mi ziseşi".
„Ei! Doamne Ştefan-Vodă,
Eu am părinţi mai bătrâni
Domnu pe nume'mi spun."
Auzindu-l Ştefan-Vodă
Voi a mai sta de vorbă,
De pe cal descălică,
Şi la cioban se uită,
Bine seama-i luă,
Şi aşa îl întrebă:
„Bine,mic de ciobănaş,
In gură săruta-mi-te-aş,
De ce eşti frumos şi gras?
„Că mănânc felii de caş,
Şi beau apă din văgaş,
D'aia sunt frumos şi gras".
Tăcea Vodă şi-asculta
Şi apoi îi mai vorbea:
„Bine,mic de ciobănaş,
In gură săruta-mi-te-aş,
Oile păscându-le,
La apă adăpându-le
Tu frate,nu ai văzut,
Să vezi fagul Miului,
Miului haiducului,
Bată-l sfântul de tâlhar,
Căpitan de hoţi mari?"
Ciobanul sta ascultând
Şi'n urmă vorbi zicând:
„Bine! Doamne Ştefan Vodă,
Dă-mi voe să-ţi spui o vorbă:
Eu,aseară pe'nserat,
Aşa,ştii, pe scăpătat,
Oile la apă am dat
Şi văzând m'am speriat.
Nu ştiu, soare scăpăta,
Ori că fagul strălucea.
Vezi,de puşti şi de pistoale,
Şi de lucii săbioare,
Strălucea ca sfântul soare."
Ştefan Domnul auzind
Ii vorbi iară,zicând:
„Ia să-ţi laşi oile,
Să ne-arăţi potecile."
Dar ciobanul cam tânjea
Şi Domnului răspundea:
„Mă învoesc,Doamne Ştefan Vodă,
Să-ţi laşi şi tu cetele,
Să-mi păzească oile,
Să-ţi arăt potecile.
Să nu-mi pice vre-o mioară,
Că sunt oile turceşti,
Cu capul nu te plăteşti!"
Să vezi, hoţul înşela
Domnul cetele-şi lăsa,
Oile i le'ngrijea,
Miu'nainte pleca,
Ştefan pe urmă mergea.
Dară Miu ce făcea?
Pe potecă îl ducea:
Potecuţă strâmtuliţă,
Strâmtuliţă şi'nboltită,
De mărăcini năpădită,
Şi de măceşi grămădită,
Numai de Miu ştiută.
Mărăcini-l înţepa

Şi măceşi-l trăgea
Hainele i le rupea,
Şi zarpale pe mătase
Atârnat prin crâng rămase.
Miu'nainte mergând,
D'odată-i vorbi zicând:
„Doamne,unde s'a văzut,
S'a văzut şi pomenit,
Să meargă sluga'nainte?"
El d'oparte se trăgea,
Domnu'nainte trecea,
Miu în urmă rămânea,
Dârjala o fluştura,
Să-l bată crucea,legea!
„Ia ascultă,Doamne Vodă,
Ia ridică scările,
Că loveşti smicelele,
Şi te-aude cetele,
Şi nu mi-e teamă de tine,
Şi mi-e teamă de mine,
Că sunt în ţoale schimbat
Şi mi-e frică de tăiat.
Că nu mai e la Bucureşti,
Ca să te mai fudulşti
Şi e la hăţiş,la curpeniş,
Unde n'ai loc de cârmiş."
Ei'nainte mai mergea,
Dară Domnul ce vedea?
Să vezi fagul Miului,
Miului Haiducului!
Ştefan Domnul îi grăia,
Cu frică de moarte rea:
„Nu ştiu,soare-a răsărit,
Ori fagul e'mpodobit?"
Haiducul îi răspundea:
„Nu e soare răsărit,
Şi e fag împodobit,
De puşti şi de pistoale,
Şi de flinte lucitoare,
Strălucesc ca sfântul soare."
Ei'nainte mai mergeau
Şi la fag şi ajungeau.
Miu însă ce făcea?
Pe Domnul afară lăsa,
Şi în fag iute intra,
Lepăda ţoale ciobăneşti,
Imbracă haine haiduceşti,
Afară apoi ieşea,
In mână cu o cafea,
Lui Ştefan îi da de bea,
Să-şi mai ţie inima.
Ştefan schimbat dacă-l vedea,
Buza în două-i plesnea
Sânge negru-i curgea
Haina bună îşi păta.
Până cafeaua el bea
Să vezi Miu ce făcea:
Degetele'n gură băga
Ş'odată şuera,
Ceată de voinici venea,
Strânşi la vână,
Buni de mână,
Cu mustăţi în varvaric,
Cum stă bine la voinic.
Al doilea fluera,
Altă ceată mai venea.

Îi venea ceată din sus,
Ce purta căciuli de urs,
Nu se supereau supuşi.
Toţi la mijloc îl băga
Şi Miu îl judeca;
La vre-o doi-trei poruncea
De viu groapa i-o săpa
Până el îl judeca,
Dar cum îl judeca?
„Bine,Doamne Ştefan-Vodă,
Aseară pe înserat
Strânseşi boerii la sfat
De mine ţi-ai dat vorbă.
Voi vorbeaţi în casă,
Eu ascultam la fereastră.
Când ziceai tu: „Ia beţi,
Boeri şi mâncaţi,
Şi gazde vă căutaţi,
Mâine'n ziuă vă aflaţi
Foarte bine înarmaţi.
Pe la şale buzdugane,
Pe de lături săbioare,
Pe la brâu cu iatagane,
Ca să faci tu d'o plimbare,
Cam în chip de vânătoare,
După păsări gălbioare,
Că-s bune la mâncare,
Şi uşoare la purtare,
Să vânăm,să colindăm,
Pe valea Cobiului,
Pe la fagul Miului,
Miului Haiducului
Bată-l sfântul de căpcâne,
De tâlhar,de porc de câine,
Că de când s'a haiducit,
Drumuri mari s'au părăsit,
Haznale n'au mai trecut,
Tot la hoţul s'au oprit;
Nici haznale la Domnie,
Nici bani la împărăţie;
Şi cu timpul d'o haiduci,
Visteria ne-o sărăci.
Jeluiesc mocancele,
Că le-a furat vacile,
Le-au rămas hârdaiele,
De le bate vânturile
Şi le curg cercurile.
Bată-l sfântul,nelegiuitul,
Bată-l vina şi mormântul,
Nu mai e loc de lăsare,
Şi e loc de spânzurare.
Colea,la Târgul d'afară,
Unde trec mocanii cu sare,
Două furci ş'o cumpioară,
Ca să fie de mirare."
Bine,Doamne Ştefan-Vodă
Aseară fu la beţie,
Dar acum e la trezie,
Ce-avuseşi,câine,cu mine
De mă puseşi la cale bine?
Acum o fi vai de tine!"
Mâna pe el punea
Şi la groapă-l trăgea,
Să-l taie-l îngenunchia.
Când cu paloşul să dea,
Iute ochii-şi arunca

Pe o gură de vâlcea,
Când ce vedea şi nu credea,
Tare venea şi sosea.
Era Calea,fata mare
Surioara Miului
Miului Haiducului,
Venea din gură strigând,
Cu mâneca vânt trăgând
Şi din gură aşa zicând:
„Neiculiţă Miule,
Nu tăia tu Domnia
Că vezi,ţara fără Domn,
E ca femeia făr'de om!"
La aste vorbe Miu sta,
De mânecă-l ţinea
Până soru-sa venea.
Miu de mân'o lua
In mâna lui Domn o da,
De soţie o lua
Pe-amândoi îi logodea.
Ştefan-Vodă'ncălica
Şi pe Miu îl lua,
Toţi în Bucureşti mergeau
Nuntă bună apoi făceau
Şi dacă se cununau,
Drumul lui Miu-i da:
„Umblă,cumnate,sănătos,
Ca un trandafir frumos,
Haiduceşte cu dreptate
Nimeni n'are ce-ţi mai face".

(Din revista „Lumina pentru toţi" - Anul I.)

VOCHIŢA.

La podul de rouă
Este-o casă nouă
Da'n ea ce se vede?
Cea maică bătrână,
Cu brâul de lână,
Care îmi avea
Nouă fii. pe lume
Cu Vochiţa zece,
De pe toţi i'ntrece.
Ei că i-a venit,
Mări,la peţit,
Tot mândri feciori,
Din trei sate peţitori.
Ea din graiu grăia,
Pe fii întreba:
„Fiul meu Gheorghe,
Spune-mi tu mie
După car's-o dau?"

„Dă-o, maică,dă-o,
După cel din sat,
Fie mai sărac,
Când ţi-o fi dor de ea
Tu o vei vedea."
Ea iar întreba:
„După car's'o dau
Fiuţ Constandine?"
„După cel car'vine
Cale de un an,
Că s'a lăudat,
Că el va aduce-o
Vara de trei ori,
Iarna'n sărbători..."
Şi el c'a şi dus-o
Şi n'a mai adus-o.
Ciuma'n sat o vint[1]
Şi toţi au murit.
Numai mama Vochiţii
Nu putea muri
De dorul Chivii.[2]
Şi ea a rămas
C'o mâţă în vatră
Ca un şteiu[3] de piatră.
Ea îmi blăstăma
Şi aşa grăia:
„Fiuţ Constandine,
Să nu ai hodină.
Copârşăul[4] tău
Fie calul tău,
Fie pânza obrazului
Şeaua calului;
Şi tu să te duci
Pe Chiva s'aduci
Că oameni au murit,
Da eu n'am putut muri
De dorul Chivii,
Şi eu am rămas
Cu mâţa'n vatră
Ca un şteiu de piatră.."
Blăstăm l'ajungea
Din pământ ieşea,
La Chiva mergea.
Da ea und'să fie?
Ea-i la veselie.
Acolo mergea,
La fereastră sta
Şi-aşa cuvânta:
„Soriţă[5]
Vochiţă,
Ieşi pân'la portiţă!"
Iar ea se mira
Şi aşa grăia:
„Oare ce să fie?
Nume din fetie!
Că de când am vint[1]
Pe acest pământ,
Nime n'a grăit:

---

1) venit. 2) Chiva (Paraschiva) în loc de Vochiţa (diminutivul lui Voica) provine de sigur,dintr'o variantă,în care fata avea acest nume. 3) bloc. 4) sicriu. 5) surioară.

Soriţă,
Vochiţă,
Făr'[1] tot[2] doamnă
Şi cocoană..."
El strigă a doua oară:
„Ieşi până afară,
Soriţă,
Vochiţă."
Ea iar se mira
Şi aşa zicea:
„Oare ce să fie?
Nume din fetie!
Că de când am vint
Pe acest pământ
Nime n'o grăit:
Soriţă,
Vochiţă
Făr' tot doamnă
Şi cocoană."
Zise-a treia oară:
„Ian ieşi pân'afară
Soriţă,Vochiţă."
Şi ea îmi ieşea
Şi din graiu grăia:
„Frate Constandine,
De va fi de bine,
Să prind caii albi
La hinteiul[3] alb,
De va fi de rău
Să prind caii negri
La hinteiul negru?"
El n'o supăra
Şi din graiu grăia:
„Soriţă
Vochiţă
Prinde caii albi
La hinteiul alb!"
Ea caii-i prindea
Şi la drum pornea.
La mijlocul drumului
Păsările că striga:
„Cine-o mai văzut aşa
Viu cu mort alăturea?"
Da când ajungea
La uşa progăzii[4]
El din graiu grăia:
„Soriţă
Vochiţă,
Ia-te şi te du,
Că eu de când am plecat
Murgul n'a mâncat
Nici l-am adăpat.
Eu aici m'abat
Murgul să-l prânzesc
Şi să mi-l adăp."
„Frate Constandine,
Unde să găsesc
Cea maică bătrână,
Cu brâul de lână?"
„Soriţă

---

1) ci, însă.
2) mereu,totdeauna.
3) trăsură.
4) cimitir.

Vochiţă,
La podul de rouă
Este-o casă nouă,
Prin curte-s cucute,
Straşini îs căzute
Şi porţi huluite,[1]
Pe păreţi
Bureţi."
Acolo mergea,
La poartă striga:
„Măiculiţa mea,
Deschide-mi uşa!"
Un glas răspundea:
„Nu eşti fata mea,
Că tu eşti ciuma.
Du-te,ciumă,du-te!"
Şi ea cum făcea,
In curte întra
La uşă striga:
„Măiculiţa mea,
Deschide uşa!"
Din cas'auzia:
„Du-te,ciumă,du-te!"
„Că nu e ciuma
Ci-i Vochiţa ta".
Şi ea cum făcea
In tindă întra,
La uşă striga:
„Vin'măicuţa mea,
Deschide uşa!"

„Du-te,ciumă,du-te!"
„Că nu e ciuma,
Că-i Vochiţa ta."
Atunci maică-sa
Uşa deschidea
Şi se'mbrăţişa
Şi apoi murea.

---

1) dărâmate.

(Din „Transilvania", XLV (1914)

TUDOR VLADIMIRESCU.

Şti, şti, şti, Todore, şti?
Şi ne mâni ca pe boi
Şi ne tai ca pe oi .
Noi, noi, săraci de noi!

Fi, fi, fi, inima, fi!
Fi, fi, fi, Todore, fi!
Să ne dai direptate,
Să ne scoţi din strâmbătate![1])

-

(Din „Chants populaires des Roumains de Serbie", publicată de Emile Picot)

INELUL ŞI NĂFRAMA.

I

Fost-au fost un Crăişor
Tinerel, mândru fecior
Cum e bradul codrilor
Sus, pe vârful munţilor.
De soţie şi-au luat
O copilă din cel sat,
Copiliţă Romăncuţă,
Toţi vecinilor drăguţă;
Cu chip dulce luminos
Cu trup gingaş mlădios,
Cum e floarea câmpului
In lumina soarelui.
Iată lui că i-au sosit
Carte mare de pornit
La tabără de ieşit.
El în suflet s'a mâhnit

---

1) pentru strâmbătate.

Şi din gură a grăit:
„Draga mea,sufletul meu,
Ţine tu inelul meu,
Pune-l în degitul tău.
Când inelu-a rugini
Să ştii,dragă,c'oiu muri!"
„De mă laşi plângând acasă
Na-ţi năframa de mătasă
Pe margini cu aur trasă.
Aurul când s'a topi
Să ştii,frate,c'oiu muri!"

II

El pe cal a'ncălecat
Şi pe drum a apucat.
Mers-a el pân'la un loc
Ş'a aprins un mare foc
In mijlocul codrului,
La fântâna corbului.
Mâna'n sân el şi-o băga
La năframă se uita.....
Inima-i se despica!
„Dragii mei,ostaşii mei,
Puişori viteji de zmei!
Staţi pe loc de ospătaţi
Şi la umbră vă culcaţi.
Eu sunt gata de plecat
Acasă,că mi-am uitat
Paloşul cel rotilat
Pe-o masă verde-aruncat."
Indărăt el a pornit
C'un voinic s'a întâlnit
C'un voinic cu calul mic:
„Noroc bun,tânăr voinic!
Ce veste, de unde vii?
„Dacă vrei,Doamne,să ştii,
De altul poate-ar fi bine
Dar e rău ş'amar de tine!
Tatăl tău că s'a sculat
Ţara'ntreagă ne-a călcat
Pân'ce mândra ţi-a aflat,
Şi pe dâns'a aruncat
Intr'un tâu[1] adânc şi lat!"
„Na,voinice,calul meu.
De-a'ntreba unde sunt eu,
Tu să-i spui că eu m'am dus
Pe malul apei,în sus
Şi că'n apă m'am svârlit
La copila ce-am iubit."

III

Tatăl său ţar'a sculat
Tâu'ntreg de l-au secat
Şi copiii şi-au aflat
Amândoi îmbrăţişaţi,
Pe năsip galben culcaţi
Amândoi senini la faţă
De păreau că sunt în viaţă.

Atunci Craiul s'a căit,
In mătasă i-a'nvelit,
Şi'n biserică i-au dus

---

1) tâu - râu,baltă.

Şi'n două racle i-au pus
Racle mândre'mpărăteşti
Purtând semne latineşti.[1])
Şi pe dânsul l-a zidit
In altar, la răsărit,
Pe ea'n tindă, la asfinţit.
Iar din el, frate-a ieşit
Un brad verde,cătinat,
Pe biserică plecat.
Şi din ea o viişoară
Infloritä, mlădioară
Ce din zori şi până'n sară
Pe biserică s'a'ntins
Şi cu bradul s'au coprins!

.....

Tună,Doamne,şi trăsneşte
Tună'n cine despărţeşte
Dulcea dragoste'nfocată
De-un fecior şi de o fată.

-

(Din „Poesii populare" de
V.Alecsandri.)

ZMEUL ŞI ZMEOAICA.

Des de dimineaţă
Pe o deasă ceaţă,
Intr'o sărbătoare,
Duminica mare,
Trei feciori de popă,
Caii îşi adapă,
Chiar în revărsat de zori,
Şi în glas de cântători,
Când dorm toate apele
Şi înceată vânturile.
Pe ochi negri se spălau,
La icoane se'nchinau,
La sfânta rugă mergeau,
Slujba ei o auziau,
Apoi acasă veniau,
Bine ei îmi ospătau,
Caii îşi încălecau,
La vânat apoi plecau,
La loc depărtat,
De tot neumblat,

---

1) adică inscripţie cu litere latine.

Vânat n'au aflat.
Să se'ntoarne ei voia,
Zădufu-i înăbuşea,
Geaba caii-şi obosea,
Setea că mi-i încingea,
Oboseala-i dobora.
Atunci cel frate mai mic,
Ia mai mic şi mai voinic,
L'ai săi fraţi el că privea:
„Vânat să lăsăm,
Drumul să luăm,
La silişteа'naltă,
Cu izvoare toată,
Caii îi siliţi.
Geaba că-i silea,
Zăduf întărea,
Caii s'obosea
Sete-i încingea
Drumul rătăceau,
Nu mai ajungeau,
La silişteа'naltă
Cu izvoare toată,
Dar ei ce-mi făceau?
'Nainte mergeau
Până îmi zăreau
Puţ cu apă bună,
Acolo s'opriau
Şi să bea vroiau.
In puţ când ei se uitau,
In fundul lui că zăreau,
Un voinic ce-mi zăcea
Şi cu faţa în jos stătea.
Ei atunci la el priveau
Şi din gură îi grăiau:
„Vere,verişcane,
Măi frate,mocane,
Ţi-a fi greu
Gândim, zău!"
Voinicul nu se urnea,
Şi din gur'aşa zicea:
- Nu mi-i greu,
Vă jur eu.
In puţ când m'am uitat,
Mie-atunci că mi-a picat
Un chimir cu galbeni mulţi
Şi un testemel cu cărţi.
Cine mi-a intra
Şi mi l-a afla,
Chimirul să-l ia,
Testemel să-mi dea.
De chimir nu-mi pare rău,
Dar de cărţi,scârbit sunt eu;
Că sunt dela împărăţie,
Ca să merg eu în Domnie."
Ei căpestre înădeau,
Frâu de frâu că mai legau,
Adânc în puţ ei băgau,
Pe cel frate mai mare,
Că se bucura tare.
Dar voinicul ce-mi zăcea
Şi cu faţa'n jos stătea,
Nu era voinic,ci zmeu,
Tare,mare,ca un leu.
Dar în fundul puţului,
De desubtul zmeului,
Mai era şi muma lui.

In puţ când sărea,
Zmeoaica-l prindea,
Şi mi-l înghiţea.
Nimic nu zicea
Ci bolborosea!
Zmeul ce-mi zăcea
Din gură grăia:
- Vere, verişcane,
Măi frate, mocane,
Frăţiorul vostru,
Oaspetele nostru,
Chimiru-a aflat,
Cu el l-a luat,
Galbenii i-ascunde
Să n'aveţi de unde
Când voi îl veţi scoate,
Pe el din puţ,poate.
Fratele cel mijlociu,
Ce era mult mai deliu,
In puţ atunci îmi sărea;
Iar zmeoaica mi-l prindea
Şi pe el mi-l înghiţea.
Nimic nu zicea,
Ci bolborosea!
Zmeul ce-mi zicea,
Din gură grăia:
- Vere,verişcane,
Măi frate,mocane,
Uite frăţiorii tăi
Cât de vesel vorbesc ei,
Galbenii cum împărţesc
Şi la tine nu gândesc!"

Cel frate mai mic,
Mai mic, mai voinic,
Un glas auzea,
Din câmp ce striga,
La puţ când venea:
- Vere, verişcane,
Măi frate mocane,
Stăi,în puţ nu te uita,
Nici în el nu te lăsa,
Că acela nu-i voinic,
Ci e un zmeu puternic,
Şi în fundul puţului,
Este mama zmeului!"
El îmi sta,
Nu se lăsa,
Fraţi de cruce se prindea.
Zmeul vedea că nu vine
Şi nu-l putea prinde bine,
Sus din puţ că se urca,
Şi la luptă se prindea.
Zmeul când sărea,
De coadă-l lua,
Şi la puţ când năvălea,
Cu paloşu îl izbea,
Capul că i-l reteza.
Zmeoaica când auzea,
In sus iute se urca,
Ajutor lui ca să-i dea.
Şi pe dânsa o lovea,
Cu paloşul o despica,
Alăturea ea cădea.
Voinicii ieşeau din ea

Jumătate mistuiţi
Jumătate otrăviţi!
Dar curând se vindecau,
Căci jghiaburile umpleau,
Cu apă din cea fântână,
Pentru leacuri tare bună,
Şi pe trup ei se spălau
Şi acasă se'ntorceau.

-

(Din „O călătorie în Dobrogea"
de Theodor B u r a d a)

NUNTA PĂCĂTOASĂ.

Ingheaţă apa Nistrului
In fundul pământului;
Da nu'ngheaţă de ger mare,
Ci de mare supărare,
Căci în lume nu se poate
Ca pe-o soră al ei frate
Să o fac'a lui nevastă.
- Of,tu,frate de crai mare,
Tare mi-i durerea mare
Du-te tu din ţară'n ţară,
Ia-ţi femeie şi te'nsoară."
- Da,tu soră'n ţări am fost
Şi ştiu fetele de-a rost;
Fă-ţi colac din nouă grâie
Şi haidem la cununie."
- Of,tu,frate de crai mare,
Tare mi-i durerea mare,
Ian să mergi în ceea casă
Şi să caţi în ce-i pe masă;
Cată cartea jumătate,
Să te lepezi de păcate,
Unde'n lume se mai poate
Ca pe-o soră al ei frate
Să o fac'a lui nevastă?"
Dar cel frate de crai mare
Nici că milă nu mai are:
Ei la nuntă au plecat
Vreme grea s'a ridicat,
Se'nora şi fulgera,
Vreme bună nu era,
Soarele s'a'ntunecat,
Luna'n sânge s'a'necat.
In biseric'au intrat,
Sfinţii'n genunchi au picat,
Icoanele-au lăcrimat;
Dar icoana Precistei,
Din fundul bisericii,
Cu glas mare-a cuvântat:

- Popă,popă,faci păcat,
Unde'n lume se mai poate
Să cununi soră cu frate?"
Popa s'a şi supărat
Şi din gur'a cuvântat:
- Mulţi crai eu am cununat,
Sfinţii'n genunchi n'au picat,
Icoane n'au lăcrămat -
Şi afară că i-a dat.....
Dar cel frate de crai mare
S'a uitat la sfântul soare,
Că lumină nu mai are;
Soarele s'a'ntunecat
Luna'n sânge s'a'necat.

-

(Din revista „Familia" - Anul XXV.)

FATA DE BIRĂU[1)]

- Fată de birău !
Fă pe dorul meu."
- Ba,bădiţă,ba,
Nu te-oiu asculta,
Că mă-i înşela
Şi nu mă-i lua."
- Jur pe mândrul soare
Ce sfârşit nu are!
Că eu vreau să-mi fii
Mamă la copii."
Fata-l asculta
Şi mi-l săruta ;
Iar a doua zi
Când ea se trezi,
Prinse-a lăcrima
Ş'a se blăstema.
Ea se tot bocea,
El îi tot zicea:
- Fată de birău
Şi de ţăran rău!
Ce plângi la pârău?
Rogi pe Dumnezeu
Ca să te iau eu?
Nu mai plânge, fa
Că eu te-oiu lua
De soţia mea
Când se va vedea
Ursul cu cercei
Umblând după miei,
Lupul cu cimpoi

---

1) birău = cioplitor de sare la ocnă.

Umblând după oi,
Vulpea cu mărgele
Culegând surcele,
Ş'un epure şchiop
Intr'un vârf de plop."

-

(Din „Poesii Populare"
de V.Alecsandri.)

H O L E R A .

Colo'n ţara muscăleascâ,
Pe uliţa armenească,
Este-o şandră ţigănească,
Cu ciocane,
Cu bocane,
Cu potcoave de picioare.
Foaie verde ş'o lalea
Vâlcul,măre se scula,
Pe ochi negri se spăla,
In grajd de piatră că intra
Şi pe murgul că'nşeua.
L'nşeua,nu-l'nşeua
Că la el de se uita,
La picioare de-l privea,
Nici potcoavă nu-i găsea.
Vâlcul,măre de vedea,
Vreme multă nu pierdea:
Calu-afară că-şi scotea,
Deşăuat îl încăleca,
Cărăruia apuca
Şi mergea,măre,mergea,
Pân'la Nistru c'ajungea;
Iar la Nistru d'ajungea,
De pe cal descăleca,
Frâu din gură că-i scotea,
Cu căpăstrul mi-l lăsa
Ş'amândoi se arunca
Nistrul mare că'nota
Şi d'a parte că-mi ieşea.
Foicică ş'o zorea
De mergea ce mai mergea
Vâlcul,măre,ajungea,
Cu murgul alăturea,
Colo'n ţara muscăleascâ,
Pe uliţa armenească
Tot la şandra ţigănească

Cu ciocane,
Cu bocane,
Cu potcoave de picioare,
Covăiate şi uşoare.
Iată,măre,se'ntâmpla
Că cu Vâlcul îmi sosea,
Imi sosea şi holera
Bat-o maica Precista.
De sosit dacă sosea,
Vreme multă nu pierdea,
Ci lui Vâlcu-i tot zicea:
- Vâlcule,
Voinicule,
Dă calul şi-l potcoveşte,
De drum mare te găteşte
Că holera te poftеşte,
Şi-a venit ca să te ia
Să te ducă'n Valea rea,
Unde-i scurtă durerea."
Vâlcul dac'o auzea
De holeră se ruga
Şi din gură tot zicea:
- Dacă tu eşti holera,
Ai milă de maică-mea,
Că m'aşteaptă sărmana!"
Dar holera ce făcea?
Nici-o vorbă nu zicea.
Vâlcul iarăşi se ruga,
Vâlcul iarăşi îi zicea:
- Dacă tu eşti holera,
Ai milă de surioare,
Că-mi sunt mici şi plângătoare,
Numai pe mine mă are."
Dar holera ce făcea?
Nici-o vorbă nu zicea.
Vâlcul iarăşi se ruga,
Vâlcul iarăşi îi zicea:
- Dacă tu eşti holera,
Mai aşteaptă puţintel,
Ca să scriu d'un răvăşel,
Răvăşel cu viaţa mea,
Să-l citească puicuţa,
C'am lăsat-o la izvor
Numa'n chin şi numa'n dor,
Tot cu lacrăme plângând,
După mine suspinând!
Dar holera ce făcea?
Dac'aşa mi-l auzea,
Milă i se cam făcea
Şi din gură-i răspundea:
- Ia de scrie răvaşul
Pân'ţi-o potcovi calul
Că amar i-o fi dorul."

***

Colo'n ţara muscălească,
Pe uliţa armenească,
La a şandră ţigănească,
Meşterul că se găteşte
Şi potcoave zângăneşte
Murgul că mi-l potriveşte,
Tot potcoave de picioare
Covăiate şi uşoare.
Apoi,măre,ciocăneşte,
Ciocăneşte, bocăneşte,
Murguleţu-i potcoveşte:
Stă holera şi-l priveşte.

Foicică ş'o lalea
Până calul
Potcovea,
Răvăşelul
Se scria.
Vâlcul,măre,că-l scria
Şi pe vânt îl trimitea
Peste Nistru, la puica,
Ca să-l vază,să-l citească,
Dorul să i se mărească.

Vâlcul,dacă isprăvea,
Pe holeră
N'o vedea,
Ci pe cal se asvârlea,
Către Nistru se ducea.
Dar holera,
Pustia,
Bat'o maica Precista,
După dânsul
Se lua,

După dânsul
Se ţinea
Şi la Nistru când sosea,
De pe murg îl apuca
Şi cu el în braţ'fugea.
. . . . . .

-

(Din „Poesii populare române"
de G.Dem.Teodorescu.)

T U D O R .

„Foaie verde garofiţă,
Bună ziua,fa Voichiţă,
Cu statu de jupâniţă,
Cu ochii de porumbiţă.
De ţi-e bărbăţelu'n vie,
Spune-i curând ca să vie,
Iar de este cum-va'n casă,
Spune-i curând ca să iasă,

Căci n'avem alt'de făcut
De cât bani de socotit
Şi moşii de împărţit."

Voichiţa că le grăia:
- Nu mi-e bărbăţelu'n vie
Ca să-i spun curând să vie,
Ci e de trei zile beat,

Ş'acum s'a astâmpărat
Şi'n pimniţă s'a culcat."

Turcii cum o auzea
Spre pimniţă apuca
Şi la Tudor se ducea.
Pe Tudor când îl vedea,
Indărăt se întorcea;
Dar un turc mai mărunţel
Nepotul lui Ciobăgel,
Ce-aveau fricâ ei de el,
Zise către Turcii săi:
- Turcilor!
Muierilor!
La pomană
Daţi năvală.
La război
Daţi înapoi.
Mie ce-o să-mi daţi voi
Să vi-l dau de mâini legat
Ca p'un mare vinovat?"

El în târg că se ducea,
Sforicică cumpăra,
Sforicică de mătase,
Impletită'n viţe şase.
Inapoi că se'ntorcea,
Pe Tudor că îl lega
Scurt cu mâinile'ndărăt,
La butucul hornului,
La dogoarea focului,
Unde-i greu voinicului.
Mi-l bătea şi mi-l căznea.

Atunci Tudor se trezea,
La Voichiţa el căta
Şi din gur'aşa-i grăia:
„Ce stai,soro,şi priveşti
Şi de mine nu'ngrijeşti?
Du-te iute'n pivniţă
Şi cată sub laviţă.
Poala de lire s'o umpli
Astor câini să le-o aduci."

Voichiţa că se ducea,
Poala cu lire umplea
Turcilor că le-o da.
Turcii'n seamă nu ţinea
Şi pe Tudor tot căznea.
Tudor din gură grăia:
- Ia,soro,cobiliţa,
Cobiliţa ca crăiţa,
Cofile ca florile,
Ş'apucă pe ulicioară
Ovreiască,Armenească,
Unde-i vedea cinci-zeci uşi
Şi o sută cinci-zeci buţi,
Acolo să mi te duci
La frate-meu Negulici,
El dacă nu m'o scăpa..."

Ea pe dată că pleca
Şi la el că se ducea,
De Negulici că dedea,
Cu două mueri era
Una că mi-l săruta
Ş'alta cu vin îl stropea;

Iar Voichiţa că-i zicea:
- Tu bei şi te veseleşti!
La Tudor nici că gândeşti,
Că Turcii mi l-au răpus."

Negulici cum auzi
Trei oca de vin ceru
Şi pe toate le bău
Şi Voichiţii aşa-i grăi:
- Du-mi-te,cumnată,acasă
Şi de asta să nu-ţi pasă;
Eu o să viu chiuind,
Din pistoale slobozind,
Şi cine te va'ntreba
Că sunt mocănaş ori ba,
Tu să le spui lor aşa:
Că-s un biet negustoraş
Şi că nu sunt mocănaş,
C'am vândut cirezile
Şi le beau dobânzile;
Şi că-s viţă de ciocoi
Şi trag în gazdă la voi."

Negulici curând pleca,
La Tudor că se ducea
Şi din gur'aşa-i grăia:
- Bună ziua,crâşmăriţă,
Cu statu de jupâniţă,
Cu ochii de porumbiţă!
Ia dă-mi o oca de vin,
Ca necazul să-mi alin!
In pivniţă că intra
Şi pe Tudor deslega
Şi din gură cuvânta:
- Turcilor, ghiaurilor!
Pe Tudor ce l-aţi legat,
Ca p'un mare vinovat?"
Dreapta pe Tudor punea,
Cu stânga sfoara tăia
Şi pe dată-l deslega
Şi din gur'aşa grăia:
- Inchide,Tudor,uşa,
Să te uiţi ce le-oiu lucra!"

El îi secera grâneşte
Şi îi grămădea snopeşte;
Voichiţa se gândea într'una,
Ce-o să le mai fac'acuma.
El gândul că-i ghicea
Şi din gură aşa grăia:
- Suie-te,frăţioare,în pod,
Cu sforile să faci nod,
Eu să-ţi azvârl câte unu
Şi Voichiţa câte doi,
In urmă jos să te dai.
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
Foc la casă că punea,
Şi care pe drum trecea,
Pe Tudor văicărea:
- Vai! sărace Tudore,
Cum îţi mai ard casele
Şi-ţi topesc slăninile

De'mpute drumurile!"
Tudor din sat că pleca,
In pădure că intra
Cu mândra nevasta sa
Şi haiduc că se făcea.

-

(Din revista „Lumina pentru toţi"-
- Anul III.)

PAŞA DIN IZVOR.[1]

Bat'iel, Doamne, şi îl omoare
Pie paşa , al din Izvoare,
Ce a robit Izvoru al mare!
L'a robit şi l'a pârlit,[2]
L'a pârlit de l'a furşit.[3]
Fete mari şi dîn aci
A pus Turcii după vaci;
Dar copii d'ai mititei
A pus tot după viţei.

-

(Din „Chants populaires des Roumains de Serbie" publicat de Emile Picot.)

---

1) Izvorul Mare (Veliki Izvor) sat în districtul Cerna Reka,(Jugo-Slavia). 2) - pârlit = ars. 3) furşit = furat, prădat.

STEJARUL ŞI CORNUL.

- Frate, frate de stejar!
Lasă-mă să taiu un par
Să-mi fac osie la car."
- Frăţioare Românaş!
Voios parul da-ţi-l-aş,
Dac'ai face tu din el
Buzdugan de voinicel,
Ghioagă mare nestrujită,
Cu piroane ţintuită
Şi cu dânsa de-ai lupta
Să aperi moşia ta."
- Cornule, ce nu te'ndoi,
De-o creangă să te despoi
Să-mi fac prăjină de boi?"
- Frăţioare Românaş!
Creangă lungă da-ţi-o-aş,
Ca s'o faci arc de răsboi
S'alungi Muscalii[1] de la noi.
Lasă boii, frăţioare,
Şi te dă la vânătoare
Că nu-i timp de plugărie,
Ci e timp de vitejie."
- Codri,codri, mă giur eu
Să ucid cu braţul meu
De tot cornul un duşman
De stejar un căpitan."

-

(Din „Poesii populare ale Românilor"
de V. Alecsandri.)

E R C U L E A N .

Plecat-au în zori
Trei surori la flori.
Sora cea mai mare
S'a dus în spre mare,
Sora cea mezină
Pe mal,în grădină,
Sora cea mai mică
Şi mai selbăţică
S'a dus,mări,dus
Pe Cerna[2] în sus.

---

1) în alte variante,în loc de „Muscali" = „Leşi".
2) Cerna = pârău de munte,ce curge prin Mehadia.

Iar în urma lor
Mulţi voinici cu dor
S'au luat cântând
Ş'au venit plângând.
Iat'un căpitan
Căpitan Râmlean[1]
Că mi se iveşte
Pe mal se opreşte,
Cu Cerna grăeşte:
- Neră[2] limpezie
Stăi de-mi spune mie
Despre trei surori
Plecate din zori."
- Sora cea mai mare
S'a dus către mare
Pe Dunăre'n jos
La un plaiu frumos.
Sora cea mezină
S'a dus din grădină
Peste nouă munţi
In codri cărunţi.
Sora cea mai mică
Şi mai selbăţică
Plânge colo'n stâncă
La umbră adâncă."
Ercul Erculean
Căpitan Râmlean,
Işi răpede calul
De răsună malul,
Ş'ajunge'ntr'un sbor
La stânca cu dor.

- Ieşi,fată,din piatră
Să te văd odată!"
- Cum să ies din piatră
Că sunt goală toată
Şi mă tem de soare....
Nu m'a soarbe oare?"
- Să n'ai nici o frică,
Fată selbăţică,
Că te-oiu lua'n braţă
Să mai prind la viaţă,
Şi te-oiu coperi
Şi mi te-oiu feri
De vânt şi de soare,
De-a lor sărutare."
- Bădiţă,bădiţă,
De-ţi sunt drăguliţă,
Soţie de vrei,
De vrei să mă iei,
Mă scoate din stâncă,
Din umbră adâncă,
Să-ţi ies la lumină
Cu inima plină."
Ercul Erculean,
Căpitan Râmlean
Calcă peste piatră
Şi iată că'n dată
Lumii se arată
O dalbă de fată
Albă, goală toată,
Vie şi frumoasă,
Dulce răcoroasă,

---

1) Râmlean = locuitor din Roma.
2) neră = neagră (Cerna=negru).

Cu păr aurit,
Pe umeri leit.
Cât o.şi zăreşte
Soarele s'opreşte
Şi faţa-i s'aprinde
Şi raza-i se'ntinde,
Ca un sărutat
Lung şi înfocat.
Iar cel Erculean
Căpitan Râmlean
Mi-o apucă'n braţă
De prinde la viaţă,
Mi-o strânge la piept
Ş'o leagănă'ncet;
Şi-i face'n răcoare
Departe de soare
Cuib de floricele
Ivite la stele...[1])

-

(Din „Poesii Populare"
de V.Alecsandri.)

AGA BĂLĂCEANU ŞI CONSTANTIN BRÂNCOVEANU.

Pe malul Ciamrâului,
La poiana Mărului,
Intre Clejani
Şi între Bucşani,
S'a întâlnit,s'a întâmpinat,
Doi Domni cu două oşti.
- Da pe nume cum îi cheamă?"
- Este Aga Bălăceanu
Cu Constantin Brâncoveanu."
Frângea aga Bălăceanu
Pe Constantin Brâncoveanu.
Când fu soarele colea
Strigă Serafim Paşa:
- Boeri,cine s'o afla
Şi s'o adevăra
Să taie pe aga Bălăceanu,
Cu bănia să-l măresc
Cu bani mulţi să-l dăruesc?"
Nimenea nu se afla,
Nici un boer se adevăra.
Se afla căpitan Costin,
Agăi Bălăceanu fin.

---

1).Această legendă se pare a fi o alegorie ingenioasă şi poetică asupra descoperirii apelor minerale dela Mehadia, în Banat.Numele de Ercul Erculean aminteşte timpurile domniei Romanilor în Dacia,când băile cunoscute astăzi sub numele de Mehadia,purtau numirea latină de „Pontes Herculi" şi „ad media acquae sacrae."

La domnie se ducea
Şi din gură cuvânta:
- Doamne, Măria-ta,
Să-mi dărueşti bănia,
Că o să-mi stric năşia!
Domnul dacă auzea,
Bănia că-i dăruia.
Atunci căpitan Costin,
Agăi Bălăceanu fin,
Al lui cal că'ncăleca
Şi în oaste se ducea
Şi aşa că striga:
- Naşule,agă Bălăcene,
Lasă-mă pe lângă tine,
Să tăiem noi oştile,
Să luăm domniile."
- Fugi,fine,de lângă mine,
Mi-e frică de'nşelăciune,
Că unt tari domniile:
Dau milă cu pungile
Ne stricăm năşiile."
A doua oară că striga,
Tot asemenea vorbea,
Dar când fu al treilea,
Naşu-său că mi-i striga:
- Măi fine
Costine,
Să te las pe lângă mine
Numai să mă agoniseşti tu bine
Că mie mi-e frică de'nşelăciune!

Pe lângă el că-l lăsa:
Punea scară
Lângă scară,
Dârlog
Lângă dârlog
Şi oblânc
Lângă oblânc,
Amândoi s'au potrivit.
In păgânime că intrau,
Nu mi-şi taie,
Cum se taie,
Stau Tătari şi Turci tăiaţi,
Ca şi snopii seceraţi
Lesne,lesne de tăiat,
Anevoie de scurmat
La chisele cu parale,
Cine foc le bagă'n seamă
Asprişor dă-l mărunţel,
Ştii ca roua pe pământ,
N'am văzut de când sunt.
Dacă aga Bălăceanu,
De oşti se curăţa,
A dat drumul murgului
Pe pojarul câmpului.
Săracu murgul nebun,
A atins nara de pământ
Şi coada fuior în vânt.
Ca urletul s'a dus,
Se lungeşte ogăreşte
Şi coteşte iepureşte,
Pe stăpân de glonţ fereşte.
Dar căpitan Costin,
Agăi Bălăceanu fin,
Nu-i ajute Dumnezeu,
O să taie pe naşu-său,
Din guriţă că striga:
- Naşule,agă Bălăcene,

Continează-ţi pe murgu,
Că murgul Măriei-Tale
S'a deschingat,
Chinga dela piept,
Uită-te,naşule,îndărăt,
Grele oşti ne împresoară."
Unde naş'său auzea,
Jos de pe murgu se da,
Şi la chingă se uita.
Nici o chingă nu se deschinga;
Vedea bine'nşelăciunea.
Până Bălăceanu că zăbovea,
Finu-său că-l ajungea,
Il ajungea şi-l mai întrecea;
Când fu'n vale la Zerniş,
Ii tăia drumul d'a curmeziş.
Atunci căpitan Costin,
Agăi Bălăceanu fin,
Mâna pe paloş punea,
Odată când fluştura,
Ii luă mâna cu spata
Care ţinea sabia.
Şi ghizdiţa de la şea,
Şi trei feţe de oblânc,
Şi trei coaste dela murg.
Paloşul se rezema'n pământ
Şi s'a dus până'n mănunchiu,
Atât fu rău necăjit.
Când de Istru s'apropia,
Căpitan Costin două mâini că mi-ş avea,
Calul bine-şi potrivea,
Pe pod de Istru trecea.
Dar aga Bălăceanu
Numai o mână că mi-ş avea,
N'a putut calul să-şi potrivească,
Să treacă drept pe pod,
Sări matca peste tot,
Sări în apă
Până'n sapă
Şi în noroiu
Până în genunchi.
Dincolo s'a potmolit,
Se bătea murgul pe coaste
Să scoata voinic din moarte.
Strigă Aga Bălăceanu:
- Măi fine,
Costine,
Tinde mâna ta la mine,
De mă scoate din noroiu,
Căci aci,fine,o să mor,
Căci ştiu bine,
Că asta nu e dela tine.
Sunt tari domniile,
Te-a mituit cu pungile,
Şi ai stricat năşiile.
Fine,adu-ţi aminte,
Că la mic te-am botezat,
La mare te-am cununat,
Copilaşi ţi-am creştinat:
Două fete ş'un băiat,
Şi o fi,fine,cu păcat,
Aci să fiu înecat,
Că de oiu sta,
Te-oiu blăstema,
Două'n teiu nu-i mai lega;
Că blăstemul de mumă,

Ca rana de ciumă;
Blestemul de părinţi,
Ca viermii neadormiţi,
Iar blestemul de naş,
In lume n'are locaş."
Dar căpitan Costin,
Nu-i ajute Dumnezeu,
N'a ajutat pe naşu-său.
Paloşul din teacă trăgea,
Numai capul că-i tăia
Şi în glugă mi-l aşeza,
Trupu'n noroiu năpustea;

La domnie se ducea,
Sus pe scară se urca
Şi din gură cuvânta:
- Ai,Doamne,Măria-ta,
Să-mi dăruești bănia,
Că mi-am stricat năşia."
Domnia dac'auzea,
Palme la obraz punea,
La trei ceasuri cuvânta:
- Bată-te maica Precista,
Să-ţi dăruesc eu bănia?
Că ţi-ai stricat năşia?

Tu ai tăiat pe naşu-tău,
Mâine ai să tai şi capul meu."
Chip la gealat că făcea,
Capul lui Costin tăia,
Jos la scară că-l trântea.
Mergea capul bolborodind
Pe naşu-său spovedind.

-

(Din revista „Lumina pentru toţi" - Anul II.)

MÂNĂSTIREA ARGEŞULUI.

I

Pe Argeş în jos
Pe un mal frumos
Negru Vodă[1] trece
Cu tovarăşi zece:
Nouă meşteri mari
Calfe şi zidari
Şi Manole zece,
Care-i şi întrece.
Merg cu toţi pe cale
Să aleagă'n vale
Loc de mânăstire
Şi de pomenire.
Iată cum mergea,
Că'n drum ajungea
Pe-un biet ciobănaş,
Din fluer doinaş,[2]
Şi cum îl vedea
Domnul îi zicea:
- Mândru ciobănaş,
Din fluer doinaş,
Pe Argeş în sus
Cu turma te-ai dus,
Pe Argeş în jos
Cu turma ai fost.
Nu cumva-ai văzut,
Pe unde-ai trecut,
Un zid părăsit
Şi neisprăvit,
La loc de grindiş[3]
La verde-aluniş?"
- Ba,Doamne-am văzut,
Pe unde-am trecut
Un zid părăsit
Şi neisprăvit.
Câinii cum îl văd
La el se repăd
Şi latr'a pustiu
Şi url'a morţiu.[4]
Cât îl auzea
Domnu'nveselea
Şi curând pleca,
Spre zid apuca,
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari
Şi Manole zece,
Care-i şi întrece.
- Iată zidul meu!
Aci aleg eu
Loc de mânăstire
Şi de pomenire.

---

1).Neagoe Basarab (1512-1521) este confundat cu figura legendară a lui Negru Vodă,întemeietorul principatului muntean. 2) cântând doina. 3) grindiş=loc ridicat.4) prevestind moartea.

Deci voi,meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Curând vă siliţi
Lucrul de-l porniţi,
Ca să-mi ridicaţi,
Aici să-mi duraţi
Mânăstire naltă
Cum n'a mai fost altă,
Că v'oiu[1] da averi,
V'oiu face boeri;
Iar de nu, apoi
V'oiu zidi pe voi,
V'oiu zidi de vii
Chiar în temelii!"

II

Meşterii grăbea,
Sforile'ntindea,
Locul măsura,
Şanţuri largi săpa
Şi mereu lucra,
Zidul ridica.
Dar orice lucra
Noaptea se surpa!
A doua zi iar,
A treia zi iar,
A patra zi iar,
Lucra în zadar!
Domnul se mira
Ş'apoi îi mustra
Ş'apoi se'ncrunta
Şi-i ameninţa
Să-i puie de vii
Chiar în temelii!
Meşterii cei mari,
Calfe şi zidari,
Tremurau lucrând,
Lucrau tremurând,
Zi lungă de vară,
Ziua până'seară;
Iar Manole sta,
Nici că mai lucra,
Ci mi se culca
Şi un vis visa,
Apoi se sculà
Ş'astfel cuvânta:
- Nouă meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Ştiţi ce am visat
De când m'am culcat?
O şoaptă de sus
Aievea[2] mi-a spus
Că orice-am lucra
Noaptea s'a surpa
Pân'vom hotărî
In zid de-a zidi
Cea'ntâi soţioară,
Cea'ntâi sorioară,
Care s'a ivi
Mâine'n zori de zi,
Aducând bucate
La soţ ori la frate.

---

1) haplologie din vă voiu.
2) aievea = deslușit,clar.

Deci dacă vroiţi,
Ca să isprăviţi
Sfântă mânăstire,
Pentru pomenire,
Noi să ne-apucăm
Cu toţi să jurăm
Şi să ne legăm
Taina s'o păstrăm.
Şi-orice soţioară,
Orice sorioară,
Mâine'n zori de zi,
Intâi s'a ivi,
Pe ea s'o jertfim,
In zid s'o zidim!"

III

Iată'n zori de zi
Manea[1] se trezi
Şi'apoi se sui
Pe gard de nuiele,
Şi mai sus pe schele,
Şi'n câmp se uita,
Drumul cerceta.
Când,vai! ce zărea?
Cine că venia?
Soţioara lui,
Floarea câmpului!
Ea s'apropia
Şi îi aducea
Prânz de mâncătură
Vin de băutură.
Cât el o zărea,
Inima-i sărea,
In genunchi cădea
Şi plângând zicea:
- Dă,Doamne,pe lume
O ploaie cu spume,
Să facă păraie,
Să curgă şiroaie,
Apele să crească,
Mândra să-mi oprească.
S'o oprească'n vale,
S'o'ntoarcă din cale!"
Domnul se'ndura
Ruga-i asculta,
Norii aduna,
Ceriu'ntuneca
Şi curgea deodată
Ploaie spumegată,
Ce face păraie
Şi umflă şiroaie.
Dar oricât cădea,
Mândra n'o oprea,
Ci ea tot venea
Şi s'apropia.
Manea mi-o vedea,
Inima-i plângea
Şi iar se'nchina
Şi iar se ruga:
- Suflă,Doamne-un vânt,
Suflă-l pe pământ,
Brazii să-i despoaie,
Paltini să îndoaie,
Munţii să răstoarne,

---

1) Manea = ipocoristicul lui Manole.

Mândra să-mi întoarne,
Să mi-o'ntoarne'n cale,
S'o ducă de vale!"
Domnul se'ndura,
Ruga-i asculta
Şi sufla un vânt,
Un vânt pe pământ,
Paltini că'ndoia,
Brazi că despoia,
Munţi că răsturna,
Iară pe Ana
Nici c'o înturna!
Ea mereu venea
Pe drum şovăia
Şi s'apropia
Şi amar de ea,
Iată c'ajungea!

IV.

Meşterii cei mari
Calfe şi zidari,
Mult înveselea
Dacă o vedea.
Iar Manea turba,
Mândra-şi săruta,
In braţe-o lua,
Pe schele-o urca,
Pe zid o punea
Şi,glumind,zicea:
- Stăi,mândruţa mea,
Nu te speria
Că vrem să glumim
Şi să te zidim!"
Ana se'ncredea
Şi vesel râdea.
Iar Manea ofta
Şi se apuca
Zidul de zidit,
Visul de'mplinit.
Zidul se suia
Şi o cuprindea
Pân'la glesnişoare,
Pân'la pulpişoare.
Iar ea,vai de ea!
Nici că mai râdea,
Ci mereu zicea:
- Manole,Manole,
Meştere Manole,
Ajungă-ţi de şagă
Că nu-i bună,dragă!
Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strânge,
Trupuşoru-mi frânge!"
Iar Manea tăcea
Şi mereu zidea.
Zidul se suia
Şi o cuprindea
Pân'la glesnişoare,
Pân'la pulpişoare,
Pân'la costişoare,
Pân'la ţâţişoare.
Dar ea,vai de ea!
Tot mereu plângea
Şi mereu zicea:
- Manole, Manole,
Meştere Manole,
Ţâţişoara-mi plânge

Copilaşu-mi frânge!"
Manole turba
Şi mereu lucra.
Zidul se suia
Şi o cuprindea
Pân'la costişoare,
Pân'la ţâţişoare,
Pân'la buzişoare,
Pân'la ochişori,
Incât,vai de ea!
Nu se mai vedea,
Ci se auzea
Din zid că zicea:
- Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strânge
Viaţa mi se stânge!"

V

Pe Argeş în jos,
Pe un mal frumos,
Negru Vodă vine,
Ca să se închine
La cea mânăstire,
Falnică zidire,
Mânăstire naltă,
Cum n'a mai fost altă.
Domnul o privea
Şi se'nveselea
Şi astfel grăia:
- Voi,meşteri zidari,
Zece meşteri mari,
Spuneţi-mi cu drept,
Cu mâna la piept,
De-aveţi meşterie[1])
Ca să-mi faceţi mie
Altă mânăstire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă
Şi mult mai frumoasă?"
Iar cei meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Cum sta pe grindiş,
Sus pe coperiş,
Veseli se mândrea
Ş'apoi răspundea:
- Ca noi,meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Alţii nici că sânt
Pe acest pământ!
Află că noi ştim
Oricând să zidim,
Altă mânăstire
Pentru pomenire,
Mult mai luminoasă
Şi mult mai frumoasă!"
Domnul asculta
Şi pe gânduri sta,
Apoi poruncea
Schelele să strice
Scări să le ridice,
Iar pe cei zidari,
Zece meşteri mari,
Să mi-i părăsească

---

1) meşterie = artă.

Ca să putrezească
Colo pe grindiş
Sus pe coperiş.
Meşterii gândea
Şi ei îşi făcea
Aripi sburătoare
De şindrili uşoare.
Apoi le'ntindea
Şi'n văzduh sărea,
Dar pe loc cădea.
Şi unde pica
Trupu-şi despica.
Iar bietul Manole,
Meşterul Manole,
Când se încerca
De-a se arunca,
Iată c'auzea
Din zid că ieşea
Un glas năduşit,
Un glas mult iubit,
Care greu gemea

Şi astfel zicea:
- Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strânge,
Ţâţişoara-mi plânge,
Copilaşu-mi frânge,
Viaţa mi se stânge!"
Cum o auzea
Manea se pierdea,
Ochii-i se'nvălea,
Lumea se'ntorcea,
Norii se'nvârtea
Şi de pe grindiş,
De pe coperiş,
Mort, bietul cădea!
Iar unde cădea
Ce se mai făcea?
O fântână[1] lină
Cu apă puţină,
Cu apă sărată,
Cu lacrimi udată!

-

(Din „Poesii Populare"
de V. Alecsandri.)

---

1) = Lângă catedrala din Argeş este o fântână, care e numită şi astăzi a Meşterului Manole.

MEŞTERUL MANOLE.

In sus pe Argiş,
Prin ăl cărpiniş,
Prin ăl aluniş,
Plimbă-mi-se,plimbă
Domnul Negru-Vodă
Pe d'alba-i moşie
C'o verde cocie,[1)]
Verde zugrăvită,
Intr'aur poleită,
Cu opt telegari,
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari,
Şi Manole zece,
Care mi-i întrece
Stă inima-i rece.

Ei că mi-au umblat
Ţară'n lung şi'n lat
Prin ăl cărpiniş,
Prin ăl aluniş,
Lungiş
Curmeziş,
Dar tot n'au găsit,
Un zid învechit,
Un zid părăsit,
Rămas de demult.

Pe Argiş în jos
Pe plaiul frumos,
Negru-Vodă vine,
Pe d'alba-i moşie,
C'o verde cocie,
Verde zugrăvită
In aur poleită,
Cu opt telegari,
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari
Şi Manole zece,
Care mi-i întrece,
Stă inima-i rece.

Ei că-mi tot cătau,
Dar nu nemeriau
Al zid învechit
Şi neisprăvit,
De mult părăsit:
Fără că-mi găsea
Şi îmi întâlnea
Noiaş
Purcăraş,
Porcii tot păzind
Marmură'ntorcând.
Bună ziua-i da,
El le mulţumea.
Domnul,de-l vedea,
Vreme nu pierdea,

---

1) cocie = trăsură.

Ci mi-l întreba,
Din gură-i zicea:
- Noiaș,
Purcăraș,
Porcii tot păzind,
Marmura'ntorcând,
Nu cumv'ai văzut
Pe unde-ai trecut,
Un zid învechit
Și neisprăvit
De mult părăsit?
Dacă l-ai văzut
Și l-ai cunoscut,
Hai cu noi îndată,
Hai de ni-l arată,
Că te-oiu răsplăti
Și te-oiu milui,
Cu mila de Domn,
Ca de Dumnezeu."

Noiaș
Purcăraș,
Dacă-l auzea,
El se tot gândea
Și se socotea
Și mi-i răspundea:

- Ba,Doamne-am văzut
Și am cunoscut,
Pe unde-am trecut,
Turma de-am păscut,
Un zid de demult,
Un zid părăsit
Și neisprăvit,
Vechiu și mucezit:
Colo,unde-mi crește,
Unde se'ndesește,
Trestică
Pitică,
Răchită
Înfloritâ,
Papură
Inverzită."
Domnul d'auzea,
Bine că-i părea,
Vesel că-i zicea:
- Hai cu noi îndată,
Hai,de ni-l arată!"

Noiaș
Purcăraș,
Ce mi-i răspundea,
Vorbe ce-i vorbea?

- Doamne Negru-Vodă,
Nu pot,vai de mine,
Eu să merg cu tine.
Porcii d'oiu lăsa,
De necaz oiu da:
Lupii c'or veni,
Turma mi-or răzni
Stăpânul m'o bate,
Bătaie de moarte."

Domnul d'auzea,
Iar se întorcea

Şi măre-i zicea:
- Noiaş
Purcăraş,
Eu mi te-oiu cinsti,
Eu te-oiu milui,
Porcii ţi-oiu plăti:
Scroafa cu purcei,
O sută cinci lei;
De tot mascurul
Ţi-oiu da galbenul!"

Noiaş d'auzea,
Noiaş se'ndemna
Şi se'ndupleca;
Cu Vodă pleca,
Cu nouă zidari
Nouă meşteri mari,
Cu Manole zece,
Care mi-i întrece:
Stă inima-i rece!

Domnul de-mi pleca,
Mult că nu mergea:
Şi iată-mi vedea
El zid învechit,
Vechiu şi mucezit
De mult părăsit.
Iar de-mi ajungea,
Şi dacă-l vedea,
Bine le părea.
Domnul descălica,
Pe jos că mergea,
Cruce că-şi făcea
Şi se închina,

Zidul ocolea,
Zidul că-mi privea.
Iar dacă-l vedea,
Manole striga
Şi'n palme bătea,
Din gură zicea:
- Doamne,Negru-Vodă,
Iată c'am găsit
Şi am nemerit,
Loc de mânăstire,
Pentru pomenire.
Var şi cărămidă,
Că-i pustie multă,
Că-i lucrare lungă!"
Domnul,de vedea,
Bine că-i părea,
Din gură zicea:

- Iată c'am găsit
Şi am nemerit
Zidul învechit
Şi neispăvit
Rămas de demult;
Locul de zidire
Pentru mânăstire,
Chip de pomenire!"

Şi precum zicea,
Domnul poruncea,
Domnu-i ajuta
Şi le aducea
Var şi cărămidă,
Că-i pustie multă,
Că-i lucrare lungă.

Foaie ş'o lalea
Manole'ncepea
Sforile'ntindea
Lucrul că-mi zorea,
Zidul că-mi zidea.
Dar ce se'ntâmpla?
Ziua ce-mi zidea,
Noaptea se surpa,
C'aşa Domnul va.
Ei se tot cerca,
Zidul că'ndrepta,
Zidul că'ntărea,
Trei ani că lucra
Dar geaba era;
Ziua ce-mi zidea
Noaptea se surpa.

Foaie ş'o lalea,
Manole-mi vedea,
Pe gânduri că-mi sta,
Din adânc ofta;
Iar dacă-mi vedea
Că nu folosea
Şi nu'nainta,
El mi se scula
Zori când se ivea,
Lucra, nu lucra
Că toată ziua
Din ochi măsura
Gându-şi frământa.

Soare când sfinţea,
Lucru când lăsa,
Acas'nu-mi pleca,
La zid că mănea.
Noaptea când sosea,
Pe zid se culca
Ş'abia aţipea.
Dormea,nu dormea,
Un vis că visa,
Un vis aievea.
Şi visu-i spunea
Că'n deşert lucra
Până n'o clădi
Până n'o zidi,
Chiar în temelie,
Tânără şi vie,
D'o dalbă soţie.
Zi când se făcea,
El mi se scula,
Zidul jos vedea,
Şi iar se gândea
Ziua cât ţinea.

Seara când sosea,
Lucrul când lăsa,
El că mi-şi chema,
Nouă meşteri mari,
Calfe de zidari,
Icoana-mi lua,
Pe mas'o punea,
Din gură zicea:
- Nouă meşteri mari,
Calfe de zidari,
Şi cu mine zece,
Stă inima-mi rece.
Eu că v'am chemat
Şi v'am adunat,

Vorbă să vorbim,
Sfat
Să sfătuim,
Plan
Să plănuim,
Că zid ce zidim,
Surpat îl găsim.
Şi eu am visat,
Vis adevărat,
Că'n zadar muncim,
Că'n zadar trudim,
Până n'om clădi,
Până n'om zidi,
Chiar în temelie
Tânără şi vie
D'o dalbă soţie.
Hai să ne'nchinăm,
Hai să ne legăm
Şi hai să jurăm,
Jurământul mare,
Pe pâine,pe sare,
Pe sfinte icoane:
„Care mândrişoară,
Care soţioară,
Intâi c'o veni
Joi de dimineaţă,
Pe nor şi pe ceaţă,
Aici în departe
S'aducă bucate,
Voi s'o apucaţi,
In braţe s'o luaţi,
In zid s'o aruncaţi,
Cu cap să scăpaţi".

Şi el cum zicea,
Cu toţi se lega,
Cu toţi se jura,
Pe pâine,pe sare,
Pe sfinte icoane,
Pe dulci soţioare.

Cei nouă zidari
Nouă meşteri mari,
Ei,măre,că-mi sta
Până se'nsera.
Acas'când mergea
Pe drum se vorbea,
Şi când ajungea,
Neveste-şi chema,
Neveste'nvăţa
Şi mi le zicea:
- Ia,voi,ca să-mi ştiţi
Şi să nu-mi veniţi
Joi de dimineaţă
Pe nor şi pe ceaţă,
La zid în departe,
S'aduceţi bucate!"
Manole că-mi sta
La zid că mânea
Şi-acolo dormea,
Cu capul pe-o piatră
Pustia s'o bată.
Şi noaptea trecea,
Şi zid se surpa,
C'aşa Domnul va.
Iar când se scula,
In cap cu ziua,

Hârtie-mi lua,
Scrisoare-mi scria
Ş'acas'o mâna:
Scrisoare pe vânt,
Răspuns pe pământ.
La slugă c'o da
Ş'acas'o ducea
La dalba Caplea.
Iar dalba Caplea,
Ea,dac'o vedea,
Ea,dac'o primea,
Scrisu-i cunoştea,
Mult se bucura,
Cartea că-mi lua,
Cartea-mi desfăcea,
Frumos mi-o cetea.
Manole-i scria:
- Drăguţă Caplea,
Soţioara mea,
Ai un bou bălan
Ce-i pierdut d'un an.
Ia să mi te scoli
Crânguri să-mi răscoli,
De l'ăi nemeri
Şi de l'ăi găsi,
Ia să mi te-apuci
La tăiat să-l duci
Şi din carnea lui
Bucate să-mi faci,
La zid să-mi aduci
Pe nor şi pe ceaţă
Joi de dimineaţă!"
Mândra de Caplea,
Ea mi se scula,
Joi de dimineaţă,
Pe nor şi pe ceaţă,
Cu roua
In spinare,
Cu bruma
In picioare.
Boul căuta,
Boul că găsea,
Bouţ că-mi tăia,
Bucate-mi gătea
Şi la zid pleca,
La zid în departe
Să ducă bucate.

Soare când lucea
Caplea că-mi zorea
Şi s'apropia.

Manole cum sta
Şi de sus privea,
Şi pe câmp căta,
El că mi-o vedea,
Şi mi-o cunoştea.
Din adânc ofta,
Din gură-şi zicea:
- Iacă-t'o că-mi vine
Sărmanul de mine!"
Şi cruce-şi făcea,
Din ochi lăcrăma,
La cer se ruga:
- Doamne,Doamne sfinte,
Doamne milostive,
Orice te-am rugat,
Toate mi le-ai dat.

Dă,Doamne ş'acum
Ca să crească'n drum
Un verde hăţiş,
Un mare stufiş,
Ş'un rug curmeziş.
Doar s'o sperie,
Doar s'o'mpiedica,
Bucate-o vărsa
Inapoi c'o pleca
Altele să ia
D'o întârzia!"
Rugă se ruga
Lacrimi că vărsa,
Domnul l-auzea,
Domnul l-asculta
Că,măre,creştea
D'un verde hăţiş,
D'un mare stufiş,
D'un rug curmeziş.

Ea se sperie,
Ea se'mpiedica
Bucate vărsa
Şi'napoi pleca.
Dar dacă-mi pleca
Şi-acas'ajungea,
Altele-mi lua,
La zid că-mi pornea,
La drum că-mi zorea
Pân's'apropia.

Manole cum sta,
Pe câmp de cătа,
De sus că-mi privea,
Pe Caplea vedea,
Că s'apropia;
Din suflet ofta,
La cer că privea
Şi cruce-şi făcea,
Şi iar se ruga:

- Doamne minunate,
Doamne îndurate,
Orice te-am rugat
Toate mi le-ai dat;
Dă,Doamne,ş'acum
Să-i iasă pe drum,
Lupoaică turbată,
Cu gura
Căscată,
Cu limba
Infocată,
Doar s'o sperie,
Doar s'o'mpiedica,
Bucate-o vărsa,
Inapoi c'o pleca
Ş'o întârzia!"

El cum se ruga,
Domnul l-asculta
Lupoaică-i ieşea:
Ea se sperie
Şi se'mpiedica
Bucate vărsa,
Inapoi se'ntorcea
Ş'altele lua,

La zid că-mi pleca,
La drum că-mi zorea,
Mai s'apropia.

Meşterul Manole,
De sus de pe schele,
Unde mi-o vedea,
Din suflet ofta,
Cruce că-şi făcea
Şi iar se ruga,
Lacrimi că-i curgea,
Din gură zicea:

- Doamne minunate,
Sfinte şi'ndurate,
Câte te-am rugat,
Toate mi le-ai dat;
Dă,Doamne,ş'acum
Să-i iasă pe drum,
Să-i iasă'n cărare,
D'o scorpie mare,
Cu gura căscată,
Cu limba'nfocată:
Doar s'o'mpiedica,
Doar s'o speria,
Bucate-o vărsa,
Acas'c'o pleca
D'o întârzia."

Şi cum se ruga,
Domnul l-asculta
Şi Domnul că-i da.
Scorpie-i ieşea,
In cale-o oprea,
Dar ea,vai de ea,
Dacă-mi tot vedea,
Că-mi întârzia,
Nu se speria,
Nici se'mpiedica
Şi nici se'ntorcea,
Ci drumul
Cotea
Şi câmpul tăia;
La mers că zorea,
Pân's'apropia,
La zid c'ajungea.

Caplea când sosea,
Zidari d'o vedea,
Să râză'ncepea,
Bine le părea.
Manole că-mi sta,
La cer se uita,
Din suflet ofta,
Din gură zicea:
- Ştiţi rămăşagul,
Ştiţi jurământul:
Care mi-o veni
Mai de dimineaţă,
Pe nor şi pe ceaţă,
Voi s'o apucaţi,
In braţe s'o luaţi,
In zid s'o aruncaţi."
Vorba nu sfârşea,
Plâns că-l îneca.
Iar ei îmi lua,

Pe dalba Caplea,
La zid c'o ducea
La zid c'o punea
Şi zidul zidea,
Din gură-mi striga:
- Var şi cărămidă,
Că-i pustie multă,
Că-i lucrare lungă!"

Caplea de-mi vedea,
Zâmbet că-mi zâmbea,
Dar ei mi-o zidea,
Zid că se'nălţa,
Zid că se'ntărea
Şi mi-o cuprindea.

Nici prea mult trecea,
Şi ea se'ngrijea,
Din ochi căuta,
Din gură-mi zicea:
- De vă e de glumă,
Gluma nu e bună!"
Dar ei n'asculta
Cum se văeta.
Varul că-mi vărsa
Cărămizi punea,
Zidul că'nălţa
Şi mereu striga:
- Var şi cărămidă
Că-i pustie multă,
Că-i lucrare lungă!"

Caplea de-mi vedea,
Şi mai greu ofta,
Plânset
Că plângea,
Vaiet
Că-mi scotea
Şi mereu zicea:
- Manole, Manole,
Meştere Manole,
Dac'o fi vr'o glumă,
Gluma nu e bună;
Zidul că mă strânge,
Ţâţişoara-mi curge,
Copilaşu-mi plânge!"

Iar Manole sta,
Nimic nu zicea:
Cu amar plângea.
Şi zidari zidea,
Zidul se'nălţa,
Zidul se'ntărea
Şi mi-o cuprindea
Şi mereu striga:
- Var şi cărămidă,
Că-i pustie multă,
Că-i lucrare lungă!"

Şi ea, vai de ea,
Abia mai putea,
Abia mai sufla
Dar tot se ruga,
Şi tot mai zicea:
- Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strânge,
Ţâţişoara-mi curge,

Copilaşu-mi plânge."
Zidul se zidea,
Zidul se'nălţa,
Zidul se'ntărea
Şi mi-o cuprindea,
Glasu-i astupa;
Şi când se'nălţa,
Şi când se'nchega
Manole-mi ofta,
Din plâns
Inceta,
Răspuns
Că-i dedea,
Din gură-i zicea:

- Copilaşul tău,
Pruncuşorul meu,
Vază-l Dumnezeu.
Tu cum l-ai lăsat
In pat
Desfăşat,
Zânele c'or trece,
La el s'or întrece
Şi s'or apleca,
Ţâţă că i-or da;
Ninsoare de-o ninge
Pe el mi l-o unge;
Ploi când or ploua,
Pe el l-or scălda;
Vânt când o sufla
Mi l'o legăna,
Dulce legănare,
Pân's'o face mare!"

Vorba nu sfârşea,
Plânsul-l îneca
Şi se depărta;
Iar nouă zidari,
Nouă meşteri mari,
Ei mereu lucra,
Şi mereu striga:
- Var şi cărămidă,
Că-i pustie multă,
Că-i lucrare lungă!"

Zidul se'nălţa,
Zidul se'nchega,
Şi ce se lucra
Noaptea nu cădea,
Pân'se isprăvea
Sfânta mânăstire,
Pentru pomenire;
Dar pe când lucra
Tot mai auzea
Un glas răguşit,
Un vaiet topit:
- Manole, Manole,
Meştere Manole,
Zidul rău mă strânge,
Ţâţişoara-mi curge,
Copilaşu-mi plânge!"

Foaie de aglică
Intr'o Duminică,
Intr'o zi cu soare,
Intr'o sărbătoare,
De la vânătoare

Vodă,de-mi venea,
Departe-mi vedea;
Pe Argeş în jos,
Pe plaiul frumos,
Sfânta mânăstire,
Pentru pomenire.
Şi cum o vedea,
Bine că-i părea;
Calu-şi repezea,
Pân's'apropia.
Şi când ajungea,
Şi când se oprea,
De pe cal sărea,
Jur pre-jur umbla,
Sus că se uita,
Bine că-i părea,
Mult se mulţumea,
Din gură zicea:
- Aferim, Manole,
Meştere Manole,
Meşter învăţat,
Meşter lăudat;
Aferim, zidari,
Nouă meşteri mari,
Cu Manole zece,
Care mi-i întrece.
Tot ce mi-aţi cerut,
Eu v'am împlinit,
Dar bine-aţi lucrat,
Bun lucru mi-aţi fapt,[1]
C'astă mânăstire,
O fi pomenire,

Şi nu s'o vedea
In lume alta,
Alta ca dânsa!"

Manole cum sta,
Sus pe înveliş
Şi pe coperiş,
Din cap clătina,
Din suflet ofta,
Din gură-i zicea
Şi mi-i răspundea:

- Doamne,Negru-Vodă,
Mare-i şi frumoasă,
Mândră ş'arătoasă,
Sfânta mânăstire,
Chip de pomenire,
Dar cum este ea,
Zău,pre legea mea,
C'aşa lucrătură
Şi ferecătură,
Mi-e de'nvăţătură.
De m'oiu bizui,
Altele-oiu croi,
Mult mai arătoase,
Şi mult mai frumoase."

Domnul Negru-Vodă
Sta
Şi-l asculta
Cum se lăuda.
Pe gânduri cădea,

---

1) fapt = part.tr.„făcut".

Adânc se gândea.

Mult că nu trecea
Vodă ce-mi făcea?
Porunci poruncea,
Schele că rupea,
Scări că le tăia
Şi sus mi-apuca
Şi sus că-mi lăsa
P'ăi nouă zidari,
Nouă meşteri mari,
Cu Manole zece
Care mi-i întrece.

Foaie ş'o lalea,
Ei dacă vedea,
Mult se văeta
Şi mult se ruga,
Dar Vodă zicea:
- Nu voiu să mai fie
Nici să se mai ştie
De altă mânăstire,
Chip de pomenire,
Nici să vă siliţi,
Să vă bizuiţi
Ca ea să clădiţi!"

Şi dacă zicea,
Acolo-i lăsa,
Sus pe înveliş,
Sus pe coperiş,
Zidul
Ca să-i ţie,
Vântul
Să-i adie,
Ploaia
Să-i înmoae
Foamea
Să-i îndoaie.

Frunză de măcriş,
Sus pe înveliş,
Sus pe coperiş,
La a mânăstire,
Chip de pomenire,
Nouă meşteri mari,
Calfe de zidari,
Cu Manole zece,
Care mi-i întrece,
Stau şi tot privesc,
Planuri plănuesc
Şi mereu postesc,
Trei zile de vară,
Trei de primăvară,
Şi alte nouă iară,
Din zori până'n seară;
Că Vodă-i ţinea
Şi Vodă-i muncea,
Şi Vodă zicea:
- Nici voiu să mai fie,
Nici voiu să se ştie,
C'o mai fi pe lume,
Cu faimă şi nume,
Aşa mânăstire,
Chip de pomenire;
Nici voi veţi sili,

Nici veţi ispiti,
Să vă bizuiţi,
Ca ea să clădiţi'"

Şi dacă-mi şedeau,
Şi dacă-mi vedeau,
Cei nouă zidari,
Nouă meşteri mari,
Mi se sfătuiau
Şi tot întrebau:

- Manole, Manole,
Meştere Manole,
Ce să ne mai facem,
Unde să ne'ntoarcem?"

După ce zicea,
După ce'ntreba,
Ei că-mi asculta
Ce mi-i învăţa.
Nouă meşteri mari,
Calfe de zidari,
Scânduri că lua,
Scânduri că cioplea:
Patru le făcea,
Aripi că-şi croia
Şi le potrivea
Şi mi le lega:
Cu ele sălta,
Cu ele sbura;
Dar dacă sbura,
Care, cum cădea,
Stâncă se făcea.

Manole, Manole,
Meşterul Manole,
Singur rămânea,
De se tot gândea
Şi tot plănuea.

Cinci zile'mplinea
Şi dacă-mi vedea,
El mi se scula,
Şiţă că-mi lua,
Bine c'o cioplea,
Şase muchi venea;
Cu ţinte-o bătea,
Cu cuie de fier,
Cu ţinte d'oţel:
Şi unde-o bătea,
Sânge că ţâşnea,
Nimic nu-i păsa,
C'aşa Domnul va.

Dacă le bătea
Şi se ţintuia,
Cu aripi sălta,
Cu aripi sbura,
Dar,când îmi sălta
Şi când îmi sbura,
Domnu-l pedepsea,
Că se'mpiedică
De a mânăstire,
Chip de pomenire.
Şi el când cădea,
Pe Argeş în jos,
Pe plaiul frumos,

Lângă mânăstire
Chip de pomenire.
Iar unde-mi cădea
Cruce se făcea
Şi d'alăturea
Cişmea izvorea,
Cu apă curată,
Trecută prin piatră,
Cu lacrimi sărate
De Caplea vărsate.
. . . . . .

-

(Din „Poesii populare române"
de G.Dem.Teodorescu.)

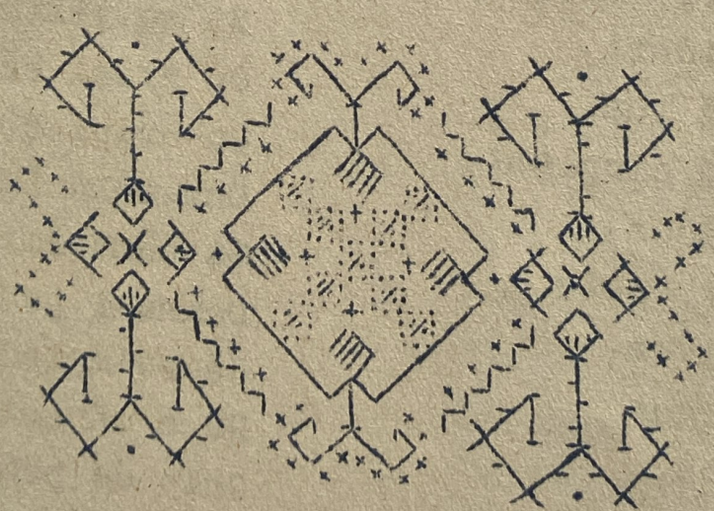

BLĂSTEMUL.

Pe cel deal,pe cel colnic,
Trece-o pruncă ş'un voinic,
Voinicelul hăulind
Şi pe murgul netezind,
Iar pruncuţa suspinând
Şi din guriţă zicând:
- Ia-mă,bădiţă,călare
Că nu mai pot de picioare.
Drumu-i greu şi grunţuros
Nu mai pot merge pe gios!"
- Puiculiţă,chip frumos,
Eu te-aş lua bucuros,
Dar mi-e murgul sprintenel
In picioare subţirel.
Murgu-i mic şi drumu-i greu
Abia duce trupul meu,
Trupul cu păcatele,
Mijlocul cu armele."[1])
- Nu ţi-e milă şi păcat!
De la părinţi m'ai luat,
Şi'n răi codri m'ai băgat!
Dare-ar Domnul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu!
Să te duci,bădiţă,duci
Pân'îi pica rob la Turci,
Cu picioarele'n butuci
Şi cu mâinele'n cătuşi!
Să te-agiungă dorul meu
Unde-a fi drumul mai greu!
Să te bată jalea mea
Unde-a fi calea mai grea!
Murgul să se poticnească,
In creştet să te trântească,
Mâna dreaptă să-ţi sclintească,
Mâna stângă
Să ţi-o frângă,
Să ţii dârlogii cu dinţii,
Să mi te plângă părinţii,
Să te'nsori de nouă ori
Ca să faci nouă feciori,
Să te mai însori odată
Ca să faci numai o fată...
Ei să treacă şuerând
Când te-or auzi plângând,
Ea în palme să-ţi tot ară
Apă turbure ş'amară
Tu să bei,să bei mereu
Gândind la blăstemul meu!"

(Din „Poesii Populare" de
V. Alecsandri.)

---

1) mijlocul cu armele,deoarece pistoalele,paloşul sau iataganul se purtau înainte într'o chingă lată de curea ţintuită, ce se numea Seleaf (cuvânt turcesc) şi care cuprindea mijlocul trupului.

STOIAN BULUCBAŞA.

Frunzuliţă ş'o lelea!
Begu din Cladova pleca
(La Ţaligrad lucru-avia)
Şi la Dia ajunjia.
Mulţi paşi l'aştepta.
La Pozvangia[1] conacu făcia.
Pozvangia bine s'îngrijia,
Mare cinste-i făcia,
Bun plocon mi-i gătia.
Begu când mi-l viedia,
Din gură şe'mi-i grăia?
„Pozvangia, dumnia ta,
„Şe, măre, te cheltuia
„Bună cinste a'mi făcea!
„Or mai bine ai'mbogăţit?
„Or mai rău ai sărăcit?"
Pozvangia ce-mi grăia?
„Beg efendîm, dumnia ta,
Să trăiască cadîna[2] ta,
Cadîna şi fetiţa!"
„Nu mai bine am'mbogăţit,
„Da mai rău am sărăcit.
„Am o tujbă[3] de tujit.[4]
„Dumnia ta
„Eşti begu la Cladova,
„Da Stoian buliubaşa
„Pe Craina.
„Copilaşu Sârbului (născut)
„Din mijlocu târgului
„Dila Negotina,
„Judecă toată Craina.
„De când s'a iel buliubaşit
„Pe noi Turci de tot a'nsărăcit.
„Turcu Timoc n'a mai trecut.
„Dac'a trecut Turc cu barbă,
„L'a făcut d'a păscut iarbă;
„Dac'a trecut Turcu tiner,
„El l'a pus să mănince fân.
„Dac'a trecut Turc călare,
„L-a'ntors cu şaoa pe spinare.
„De când s'a iel buliubaşit
„Tri ori Timoc a zătonit,[5]
„Toţi tri ori cu Turci morţi:
„D'întâiu cu ai bogaţi

---

1) Osman Pazvanoglu, descendent al unei vechi familii bosniace convertită la islamism, făcuse, cu o bandă ridicată de el, o incursiune rapidă în Ungaria şi în Transilvania. După aceea, s'a retras în cetatea Vidin (Dii), terorizând timp de 8 ani Bulgaria, Serbia şi Valahia. In cele din urmă, prin trădare, a fost prins şi omorît. Begul de Cladova, în drum spre Constantinopol, se opreşte la Pazvanoglu, la Vidin. Acţiunea se petrece pe la 1795. 2) cadînă = nevastă. 3) tujbă = plângere, reclamaţie. 4) de tujit = de prezentat. 5) zătonit = s'a revărsat.

„L'a doilea cu mijlocare,
„L'a treilea cu ai săraci,
„Multe cadîne a văduvit;
„Fetile mari a'mbătrânit.
„Turci dila Niş încoaci
„Trag potcoave dila cai
„Şi le vinde pe mălai.
„Beg efendîm,dumnia ta,
„Să-mi faci judecata".

Da begu când auzia,
Zece pungi de bani şeria.
Pazvangia noo[1] avia
Da una nu-l ajunjia.
La cadîne vădve pleca,
Dila gâtu lor strinjia,
Care para, care doo.
Umplu punga pân'la zoo;[2]
La mâna begului o da,
Numa de zor[3] şi de cafia.[4]

Frunzuliţă ş'o lelea!
Begu din Dii pleca
La Negotin ajunjia,
La Carapangia conacu făcia;
Cu iel îmi tăinuia
Cum să lucru isprăvia.
Carapangia când auzia,
La Stoian pleca,
Că naşo la iel era;
Dila poartă îl striga:
„Stoiane,fine Stoiane!
„Aide,fine,că begu te chiamă
„Sa-l petreşem pân'la Cladova,
„La Cladova cu aznaoa,[5]
„Sâmbria să ţi-o dia.
„Bun bacşiş vei căpăta,
„Că nu ie voinic de sama ta,
„Să-ţi sare săritura,
„Să-ţi calce călcătura;
„Că ie frunza de patru foi;
„Jeme codru de mişei,
„De oamini răi;
„Nu poţi să treşi de iei."

Da fină-sa ieşia:
„Nu mi-i Stoian aici",răspundia,
„Ce ie dus la Craina
„Să strângă verghia,[6]
„Verghia şi rămăşiţa,[7]
„Şi şe a rămas la raia,
„Si la sat la Ielovita.[8]

Carapangia când auzia,
La begu s'întorcia
Şi din gură grăia:
„Beg efendîm,dumnia ta,
„Cred,nu ie Stoian aicea,

---

1). noo=nouă. 2). zoo=ziuă. 3). zor=zahăr. 4). cafia = cafea. 5). aznaoa = tezaurul,visteria. 6). verghia = tributul,impozitul. 7). rămăşiţa = impozitele rămase în restanţă. 8). Ielovita. Nu există actualmente nici un sat cu acest nume. Iovan Gavrilovič menţionează numai un Jelovač,doi Jelovik şi un Jalovik.

„Da ie dus la Craina
„Să strângă verghia,
„Verghia şi rămăşiţa,
„Şi şe a rămas la raia
„Şi la sat la Ielovița."

Begu când auzia,
La astal[1] se aşezia;
Cu Carapangia carte scria,
Şi în proţap o puţnia,
La mâna Tătaru o dia.
Cu şapte cavazi după Stoian trimetia.
Da la carte şe-mi scria?
„Stoiane, sinco[2] Stoiane,
„Vino, sinco, la Negotin,
„Să mă petreşi la Cladova,
„La Cladova cu aznaoa;
„Sâmbria să ţi-o dau;
„Bun bacşiş vei căpăta,
„Că nu ie voinic de sama ta,
„Să-ţi sare săritura,
„Să-ţi calce călcătura;
„Că ie frunza de patru foi;
„Jeme codru de mişei,
„De mişei, de oamiņi răi;
„Nu poţi să treci de iei."

Da Stoian şe-mi făcia?
La Zaiciar să ducia,
Ciubăru cu vin scotia,
La raia da sa bia.
Lăutari puse să cânte
Şi biņe să veselia;
Fricâ de ņimă n'avia.
Puţin somn când dormia,
Rău visu-mi visa.
Dela somn când săria,
La oamiņi povestia
Visu rău şe-l visa:
„Visai: pistoalele mele
„Stau la cuiu făr'de oţele;
„Pânză neagră piste iele,
„S'au scurtat zilile mele.
„Visai: puşculiţa mia,
„Stăi la cuiu făr'de vergia:
„Viaţa mia va fi să perdia.
„Un şerp cu pui în gură:
„Par'că gâdea'l mau cu strangu'n mână."

Nişi vorba nu isprăvia,
Tataru ajunjia,
Cartea la mână o da.
Da Stoian şe-mi făcia?
Cartea la mână primia,
Şi pe ia să uita
Şi singur vorbia:
„Cată! dracu mumă-sa!
„Mă chiamă begu din Cladova
„Să-l duc cu aznaoa,

---

1) astal = masă.
2) sinco = fiule, feciorule.

„Că nu ie voinic de sama mia
„Să-mi calce călcătura,
„Să-mi sare săritura,
„Că-mi ie frunza de patru foi,
„Jeme codru de mişei,
„De mişei,de oamini răi,
„Nu putem să treşem de iei."

Cartea Stoian isprăvia;
Pe calu să'ncăleca,
Pistolile umplia,
Pe drumu mare s'apuca.
La balta Negotinului ajunjia,
Pistolile slobozia;
Negotinu tremura,
Ciamurile să spărgia.
Rău begu să spământa;
Suptu patu să pitula.
Carapangia-l slobozia:
„Beg efendîm,dumnia ta,
„Nu te spământa aşa!"

Stoian a casă ajunjia
Şi di la poartă striga:
„Firo,Firo, soţia mia,
„Ia, ieşi de mă vezi,
„Să mă vezi şi să mă prămeneşti!"

Da Fira-l prămenia,
Din creştet pân'la pământ,
Tot cu tablă de arjint.

Stoian tot aşa făcia:
Mult,puţin,şe căpăta,
Tot pe iel şi pe atu[1] puşia
Şi la raia da să băia.[2]

Bine când să prămenia,
Pe atu să'ncăleca,
De la Fira bună zoă alva,[3]
Şi la begu să ducia.
Fira după iel să uita,
Din ochi negri lăcrămia;
Par'că-i spunea inima:
„Of! sufletu mieu,dochiliţe!

La begu când ajunjia,
Naşu-său Carapangia
Naintea-i ieşia
Şi din gură grèia:
„Stoiane,fine Stoiane,
„Lasă-te,fine,de relele tele!"
-„Cum să mă las de rele
„Când m'am învăţat cu iele
„Din tinerăţile mele?"
- „Lasă-te,fine,de rele;
„Lasă-te la credinţile mele.
„Petreşem begu la Cladova.
„La Cladova cu aznaoa;
„Sâmbria să ţi-o dia;
„Bun bacşiş vei căpăta."
Până iei tăinuia
Begu hatu'ncăleca

---

1) atu sau hatu = calul
2) băia = să bea.
3) alva = a lua.

Şi drumu'nainte alva.
Stoian cu naşu după iel merjia
Cu naşu, cu Carapangia
(Bată-l Maica Precistă
Şi sfânta Duminecă,
Şi Vinerea de mâne
Şi toate zilile bune!)

Merjia cum merjia;
La Grabovita[1] ajunjia.
Conacu acolo să gătia;
Begu di pi hat să descăleca;
Numa cafia neagră ceria să bia.
Stoian şe-mi făcia?
Ciubăru cu vin scotea
Şi la raia da să bia:
Frică de nimă n'avia.

Da begu, când vedia,
Ciubucelu aprindia,
Şi pe hatu să'ncăleca,
Drumu'nainte alva.
Stoian când vedia,
Pe hatu să'ncăleca,
Săbioara o scotea,
După begu să alva.
Stoian de cadînă-l înjura,
De cadînă şi fetiţă:
„Tu mă duşi la Cladova,
„La Cladova să-mi iai viaţa mia;
„Mai bine ieu pe a ta!"

Carapangia când vedia,
Pe iel mâna punia:
„Stăi, fine; nu faşe-aşa!
„Dacă va fi, fine, şeva,[2]
„Da-voiu blaga[3] mia şi a ta
„Şi scap viaţa ta.
„Da-voiu hatu de subt mine:
„Nu te las pe tine."

Iel de naşu-so s'asculta
De naşu Carapangia
(Bată-l Maica Precistă,
Şi sfânta Duminecă,
Şi Vinerea de mâne
Şi toate zilile bune.)

Numai taina isprăvia,
La Costaperu[4] ajunjia,
Cu Arapu să'ntâlnia;
Fraţi de cruce cu Stoian eria.
La o parte pe Stoian chiema,
Din gura greia:
„Stoiane, frate Stoiane,
„De când ne-am văzut,
„Nişi un rău ne-am făcut,
„Nişi tu mie,
„Nişi ieu ţie.
„Tu te duci la Cladova,

---

1) Grabovita = târguleţ în districtul Krajna.
2) şeva = ceva. 3) blaga = averea.
4) Costaperu = sau Kostina Kruska, colină situată la nord de Cladova.

„Prăpădeşti viaţa ta.
„Ieu a sară am fost la cafenea
„Şi am auzit taina ta.
„Nu te duşe la cetate."

Da iel, când auzia,
Săbioara scotia,
După begu să alva,
De mumă îl înjura.
Carapangia, când vedia,
Pe iel mâna puţnia.
Iel de naşu-so asculta;
Gândia că este aşa.
Begu calu silia;
In cetate tuna.

Stoian când ajunjia,
Toţi caii pe pod întra;
Da al lu Stoian nu-mi vria.
Trecând târcţnia[1]
Şapte grinzi din pod rupia;
La cetate nu tuna,
Par'că-i spuţnia inima.
Da Stoian cu un pumn îl lovia,
Cu scărili rău îi da.
Da calu, când se mâţnia,
Piste cetate săria,
Da la poartă nu vria.
Turci când îl vedia,
Frigurile de moarte le prindia;
Cadînele să spământa,
De pământ să stârpia,[2]
Alţi'n Dunăre să'neca
De fricâ şe le iera.
Stoian la cafenia trăjia,
Dulşe cafia o bia,
Şi la vorbă să alva
Pân'la cocoşu cânta;
Şi naşu atunşia
Venia,
Din gură greia:
„Fiţne, fiţne Stoiane,
„Aide fiţne; begu te chiamă
„Sâmbria să ţi-o dia:
„Bun bacşiş vei căpăta."

Da Stoian, când s'a sculat,
Şi mai bine s'a'nărmat.
Da naşu-so şe-mi greia?
„Nu merji, fiţne, armat,
„Că tare ie begu mâniat.
„Acuş pleacă la Ada Cale.[3]
„Pramu[4] stă gătit la Dunăre."

Stoian când auzia,
Isi mula[5] biciacu[6] şe avia,
Şi pe iel lăsa;
Ca muierile pleca.
Begu când îl vedia,
Tot galbinii din tandă[7] vărsa

---

1). târcţnia = pod care se ridică (?). 2). stârpia = a se arunca. 3). Ada Cale = Ada Kale, numele unei fortărcţe într'o insulă de pe Dunăre, în faţa Orşovei. 4). pramu = corabia. 5). mula = a scoate (?) 6). biciacu = briceagul, cuţitul. 7). tandă = pungă (?).

Şi pământu îngălbinia.
Da Stoian aduna,
Turci pe iel năvălia.
Stoian când se scutura,
Turci ca perile cădia.

Rău begu să spământa.
Unu din ei s'alejia,
Asli,Român turcit din Râtcova[1])
(Bată-l Maica Precistă,
Şi sfânta Duminecă,
Şi Vinerea de mâine,
Şi toate zilile bune).
Bâtă de corn la mână avia;
Pe Stoian cu ia după ureche lovia
(Mai bine l'ameţia),
Şi pe jenunche cădia.
Din gură grăia:
„Iacă,naşo,sâmbrioara mia."

Da begu să râdia;
Turci tare năvălia;
Bine frumos îl lega.
La begu îl suia.
Begu cu strangu'n mână iera:
„Stoian spânzurat!" poruncia.
Da Stoian şe-mi grăia?
„Beg efendîm,dumnia ta
„(De cadînă-l înjura,
„De cadînă şi fetiţă),
„Nu mă noaptea spânzura,
„Că nu mi-s curva ta;
„Da la zoo mă spânzura,
„Să mă vază lumia,
„Că bine am trăit cu ia;
„Da d'întâiu mă judeca".

Begu atunşia spunia:
„Stoiane,bre,Stoiane,
„De când te-ai buliubaşit,
„Tu nu te-ai purtat buliubaşeşte
„Numai te-ai purtat bejeşte[2])
„De la creştet pân'la pământ
„Tot cu tablă de arjint;
„De frica ta Turcu
„Nu trecu Timocu;
„Dac'a trecut Turc cu barbă
„Tu l-ai pus de-a păscut iarbă;
„Dac'a trecut Turc tinăr,
„Tu l-ai pus să măninşe fân;
„Dac'a trecut Turc călare,
„Tu l-ai'ntors cu şaoa pe spinare.
„Multe cadne ai vădovit
„Fetile mari a'mbătrânit.
„Trii ori Timocu a zătonit
„Zătonit de Turci morţi.
„Turci di la Niş încoaci
„Trag potcoavele dila cai

---

1). Râtcova = sat în districtul Krajina.
2). bejeşte = ca un beg, îmbrăcat în argint.

„Şi le vinde pe mălai."

Da Stoian şe-mi grăia?
„Beg efendîm, dumnia-ta
„(De cadînă-l înjura,
„De cadînă şi fetiţă),
„Mult, puţin, şe-am câştigat,
„Tot pe mine şi pe hat am
înbrăcat;
„Pentru asta aşa m'am portat.
„Cu Turci tot am făcut aşa,
„Aşa cum spuşi dumnia-ta;
„Şi, să nu fi fost naşu mieu,
„Aş fi alvat şi capul tău.
„Dar aşa: ia tu pe al mieu,
„Să se ducă pomina!"

Până vorbile isprăvia,
Zorile să vărsa.
Turci Stoian pe cal puşia
Şi afară ieşia.
Of! la păru rotat
Iera Stoian spânzurat.
Da soarili'ntuneca
Şi pământu trămura.

Turci bine rămânia;
Frică de nimă n'avia.[1]

-

(Din „Chants populaires des Roumains de Serbie" publicat de Emile Picot.)

---

1) S'a respectat transcrierea propusă de Emile Picot, pentru a fi cât mai aproape de original. Lipsa semnelor adequate s'a înlocuit prin : ş = c muiat; ş = n, muiat, nasal.

PĂUNAŞUL[1] CODRILOR.

I

Pe cel deal, pe cel colnic,
Trece-o pruncă ş'un voinic,
Puiculiţă bălăioară
Cu cosiţă gălbioară,
Voinicel tras prin inel,
Mult e mândru tinerel!
Şi-i tot zice voinicul:
„Cântă-ţi, mândro, cântecul,
Că mi-e drag ca sufletul."
„Eu, bădiţă, l-oiu cânta,
Dar codrii s'or răsuna
Şi pe noi ne-a'ntâmpina
Păunaşul codrilor
Voinicul voinicilor!"
„Aurică drăgulică!
Nici ai grijă, nici ai fricâ.
Să n'ai grijă pentru tine
Cât îi fi tu lângă mine.
Să n'ai fricâ pentru mine
Cât oiu fi eu lângă tine!"
Puse prunca a cânta
Codrii puser'a suna.
Iată că-i întâmpina
Păunaşul codrilor,
Voinicul voinicilor.
„Cale bună, Românaş!
„Mulţămim, măi Păunaş."
„Măi băiete, băieţele,
Măi voinice, voinicele,
Dă-ne nouă pe mândra
Ca să scapi cu viaţa ta."
„Ba eu mândra nu ţi-oiu da,
Pân'ce capul sus mi-a sta,
Că eu când o am luat
In cosiţe i-am giurat
Să n'o las de lângă mine
Şi s'o apăr de oricine."

II

Ei de brâe s'apucau
Şi la luptă se luau.
Când în loc mi se'nvârtiau,
Când în sus se opintiau.
Nici unul nu dovedea,
Gios nici unul nu cădea.
Iar băiatul cam slăbia,
Brâul i se descingea,
Şi Păunul mi-l strângea
Trupuşorul îi frângea.
„Mândro, mândruliţa mea!
Vin'de-mi strânge brâul meu!

---

1). păunaş înseamnă un voinic mândru ca păunul şi misterios ca Pan, zeul codrilor. (Nota lui V. Alecsandri).

Apăra-te-ar Dumnezeu!
Că-mi slăbesc puterile,
Mi se duc averile."[1])
„Ba,nu,nu bădiţă frate,
Că vei lupta pe dreptate,
Şi oricare-a birui,
Eu cu dânsul m'oiu iubi.."
Voiniceii se isbiau,
Şi mai tare s'opinteau
Şi mai tare se'nvârteau,
Şi mai tare se trânteau.
Din doi unul dovedea,
Din doi unul gios cădea;
Cine că mi-ş dovedea,
Şi cu mândra purcedea?
Păunaşul codrilor,
Voinicul voinicilor!
Cine'n luptă gios cădea
Şi'n urmă-le rămânea?
Voinicel tras prin inel,
Moare'n codru singurel!

-

(Din „Poesii populare" de
V.Alecsandri.)

CALUL RADULUI.

Pe drumul Belgradului
Mere murgul Radului,
Din picioare scânteind,
Din gură pară ţipând.
Cu frâu galben în picioare
Cu şeaua'ntoarsă sub foale.
Măiculiţa Radului,
Radului,viteazului,
Murguleţul că-l vedea
Şi din graiu aşa-i grăia:
- Murgule,cal minunat,
Cu vin roşu adăpat,
Cu lapte dulce'ngrăşat,
Pe Radu un'l-ai lăsat?
- Nu te,maică,supăra,
Tristă veste de-i afla...
Pe Radu rău l-am lăsat
La poartă la Ţarigrad,

---

1). mi se duc averile.Pentru sufletele viteze,puterea e cea mai scumpă avere.

Unde Turcii l-or tăiat!"
Biata maică,vai de ea,
Cosicioara că-şi smulgea
Şi murguţul blăstăma:
- Murgule,fii blăstămat!
Că feciorul mi-ai lăsat
Pe loc tare depărtat;
L'ai lăsat
Neîngropat,
Cu pământ neînvelit,
Fără loc de odihnit!"
Murgul capu'n jos pleca
Şi cu jale necheza:
- Nu te,maică,supăra,
Şi nu mă mai blăstăma,
Că drăguţ feciorul tău,
Şi viteaz stăpânul meu,
Cu pământu-i învelit
Şi-i cu loc de odihnit.
Turcii cum mi l'or tăiat,
Cu copita am lucrat,
Până groapa i-am gătat[1])
Şi în ea l-am îngropat."

-

(Din „Doine şi strigături din Ardeal"
de Dr.Jarnik şi Bârsean.)

S O L U L .

Din curte,din curte,
La Domn Mircea-Vodă
Mi-este-un cal legat,
Legat şi'nfrânat.
Ba nu-mi e legat
Şi nu-mi e înfrânat
Ci-mi e priponit
Cu pripon d'argint;
Şi pe el mi-l ţin
Vr'o cinci vornicei,[2])
Vr'o cinci comişei:[3])
Doi de dârlogei,
Doi de d'albe scări,
Ist Tudor îi asculta,
Iar al cincilea
Frumuşel mi-l bate,

---

1). a găta = a sfârşi, a termina, a pregăti. 2). vornic= rang de boerie. 3). comis = rang de boerie.

Mi-l bate pe spate
Şi mi-l netezeşte
Şi mi-l potriveşte
Cu cioltar[1] de fir
Ciucuri d'ibrişim,
Ciucuri de argint
Lungi pânâ'n pământ.
Domnul Mircea-Vodă
Afar'de-mi ieşea
In curte se primbla
Calul că-mi vedea,
Din gură vorbea
Ş'astfel întreba:
- Al cui e ăst cal
Vânăt bidiviu,
Cu cioltar de fir,
Ciucuri d'ibrişim,
Ciucuri de argint
Lungi pânâ'n pământ?"

Tânărul...(cutare)
Unde-şi auzea
Din curteni ieşea,
Domnului vorbea
Şi mi-i răspundea:
- Doamne,Mirceo-Vodă,
Ast leu,paraleu,
Este darul tău;
Că ştii,au nu ştii,
Minte de mai ţii,
Că m'ai fost trimis
Când eram comis,
La un mare craiu,
Capul să i-l taiu?
Deci marele craiu,
Viind cu alaiu,
Dacă m'a văzut
Bine i-a părut:
La masă m'a pus
Şi m'a ospătat
Şi te-a dăruit
Cu ăst cal bidiviu.
Frumoasa crăiasă,
Mândră şi aleasă,
Dacă m'a văzut
Bine i-a părut:
La masă m'a pus
Şi m'a ospătat
Şi te-a dăruit
Cu cioltar de fir
Fir şi başbafir,
Dalbii coconaşi,
Dalbi şi drăgălaşi,
Dacă m'au văzut,
Bine le-au părut:
La masă m'au pus
Şi m'au ospătat
Şi te-au dăruit
Cu ciucuri de fir,
Fir şi ibrişim,
Ciucuri de argint
Lungi pânâ'n pământ.

---

1). cioltar = podoabă pentru cal.

Iar dac'am văzut,
Pace c'am făcut
Şi dar ţi-am adus."

Domnul Mircea-Vodă,
Dacă-l auzea,
Din gură-i grăia:
- Tinere...(cutare)
Dăruit să-ţi fie
Darul de solie,
Fie-ţi spre vecie!"

-

(Din „Poesii populare române"
de D.Dem. Teodorescu.)

L E G E N D Ă .

In orăşel la Buiţă,
Sunt doi fraţi în temniţă
Şi o soră a lor Danghilina
Le duce prânzul şi cina
Şi din gur'aşa grăia:
- Dragi, frăţiorii mei,
Astă-noapte am visat,
Un vis mare, minunat
Şi-o să fie-adevărat:
Două pânze noui şi lungi
Şi la capul pânzelor,
Stau doi corbi şi croncăneau.
La mijlocul pânzelor,
Stau doi şerpi încolăciţi
Şi la capul din'napoi
O turmă mare de oi.

Iar ei din gură grăiau:
- Dragă surioara noastră,
Visul care l-ai visat,
O să fie-adevărat;
Căci corbii ce croncăneau,
Sunt doi domni ce ne pârau;
Şerpii cei încolăciţi,
Streangurile de la furci;
Iar turma mare de oi,
Va fi lumea după noi;
Cele două pânze lungi,
Calea noastră pân'la furci!"

-

(Din „Gazeta ţăranilor", Anul I.)

DOBRIGEANUL.

Foaie verde flori domneşti,
In oraş,în Bucureşti (?)
La nalte case domneşti,
In casa lui Ştefan-Vodă,
Mulţi boeri s'au strâns la vorbă,
Sânt boerii ţării,
Sfetnicii'mpăratului
Ca stâlpii pământului,
Toată noaptea-mi petrecea,
Pân'zorile se vărsa.
Dar un tânăr moldovean,
In colţul mesii la deal
Părăşte pe Dobrigean:
- Cătaţi,domnilor,vedeţi,
Unde Doamne,s'a văzut,
Cerul nostru cu doi sori,
Ţara noastră cu doi domni,
Ştefan-Vodă'n Bucureşti (?)
Dobrigean la Stoeneşti.
Unde,frate,s'a văzut,
Căşile [1] lui Dobrigean,
Nu-s căşi,ca căşile
Şi sunt ca cetăţile.
De aramă sunt zidite
Şi cu aur poleite
Şi şindrilă de argint
De lumină pe pământ,
Ce n'am văzut de când sânt.
Unde,frate,s'a văzut,
Şi'n lume s'a pomenit,
Oile lui Dobrigean,
Nu sânt ca oile
Ci sânt ca junincile,
Sânt cu lânile cănite,
Cu unghiile jugrăvite,
Cu coarnele poleite;
In vârful corniţelor,
Câte-o piatră nestimată,
De lumină noaptea toată,
De la munte pân'la baltă.
Pe lumina pietrelor,
Ia seama mioarelor.
Cătaţi,domnilor,vedeţi,
Unde,frate,s'a văzut,
Berbecii lui Dobrigean
Nu sânt berbeci ca berbecii
Sânt în coarne de trei palme
Şi la cap cu patru coarne,
Cu coarnele'mbelciugate
Puse pietre nestimate.
Pe lumina pietrelor
Ia seama berbecilor.
Unde,frate,s'a văzut,
Ciobanii lui Dobrigean,
Nu-s boeri în divan,
Nu se poartă ciobăneşte,
Ci să poartă creşti domneşti
Cu cojoace de samur,

---

1). căşi = plural dela „casă".

Cu gulere numai fir,
Cu cămaşă tot de-atlaz,
De mor domnii de necaz,
Cu cârlige de argint,
De lumină pe pământ."

Ştefan-Vodă ce-mi făcea,
El aşa când auzia,
Pe armaş că mi-l chema:
- Costăndine,armaş rău,
Eu pe tine de când te-am armat
Nici o slujbă nu ţi-am dat.
Dar acuma te trimet,
Să-mi aduci pe Dobrigean.
Tu dacă nu l-ăi aduce
Capul tău tot ţi se duce,
Unde stau picioarele,
Ţi se cură oasele."[1]

Dar armaşul pui de drac
De slujise pe'mpărat
Ştia cum e regula,
Şi dalba împărăţia.
Ştefan-Vodă ce-mi făcea
Şi formanul[2] ce mi-l da.
Dar armaşul ce făcea,
In pozânari[3] îl băga
Şi pe cal se arunca,
La Stoeneşti îmi pleca,
La Dobrigean îmi mergea,
Sus pe covor se suia,
Şi la masă mi-l găsea,
Şi formanul mi-l scotea
Şi pe masă mi-l trântea.
Dobrigeanul mi-l citea
Şi din gură îmi grăia:
- N'a pârît pe strâmbătate
Ci pe buna direptate.
N'a pârît ca să mă crească
Ci capul meu ca să-l piardă."
Dar Dobrigean ce-mi făcea?
De la masă se scula,
Mâna pe goarnă punea
Şi cu goarna îmi suna,
Oile că s'aduna
Ca iarba şi ca frunza
Şi la domnie pleca.
Mi-era fruntea'n Bucureşti(?)
Şi coada la Stoeneşti.
Mergea oile păscând
Şi mieluşeii sbierând
Şi ciobanii tot cântând
Cavalele încercând.
Acolo cum ajungea
Tocmai pe timpul de noapte,
Când dorm apele toate,
Oile'n curte intra,
Dar ciobanul,ca ciobanul,
Nu ştie ce e şofranul.
Cârligele au răzimat
De zăbrele,de fereşti
De tuna[4] razele'n căşi.

---

1). a cura = a curge,a pica. 2). formanul = firmanul,poruncă domnească. 3). pozânari = buzunare. 4) a tuna = a intra în casă.

De lumină ce era,
Ştefan-Vodă se scula
Şi pe armaş îl striga:
.. Armaşule,dumneta,
Bine ziua s'a făcut
Că ceasul n'a mai bătut?"
Dar armaşul ce-mi zicea:
- Să trăeşti,Măria Ta!
Am adus pe Dobrigean
In curte,la Măria Ta,
Cu toată averea sa.
Dar ciobanul,ca ciobanul
Nu ştie ce e şofranul,
Cârligele a răzămat
De zăbrele,de ferești,
De tună razele'n căşi."
Ei vorba nu isprăvea,
Iată ziua se făcea,
Drept la vale se uita,
Şi Dobrigean îmi venea,
Şapte haturi[1] mi-l ţinea,
Până jos descălica,
Sus pe covor se suia,
La Ştefan-Vodă venia:
- Ştefan-Vodă,dumneta,
Să nu mă tai pe pământ,
Că nu sânt mujic de târg,
Să mă tai sus pe covor,
Şi eu sânt fecior de domn.

El vorba n'o isprăvea,
Drept la vale se uita,
Iată frate că-mi venia,
O caretă uşurică,
Dar nu vine,cum se vine:
Caii ca să-mi plesnească,
Roatele să-mi pologească,[2]
Mai de loc să sosească.
Cine este aceia?!
E muma lui Dobrigean
Că nu l'a văzut d'un an.
Dar muma lui Dobrigean,
Jos din caretă se da,
Sus pe covor se suia,
La Ştefan-Vodă-mi mergea,
Papuc din picior scotea
Şi peste ochi-l plesnia,
Ştefan-Vodă că-mi zicea:
- Nu ca tine,babă slabă,
Nu ca tine cu lopata,
Şi este cu judecata."
Dar muma lui Dobrigean
Ea din gură că striga:
- Cătaţi,domnilor,vedeţi,
Unde,frate,s'a văzut
Şi'n lume s'a pomenit,
Frate pe frate să taie!
A fost un răzval[3] în ţară,
Am făcut pe Ştefan în Bucureşti.

---

1). haturi = frânghii groase pentru greutate.
2). a pologi = a cădea jos deodată.
3). răzval = răsmiriţă,răscoală.

Dobrigean la Stoeneşti."
Ei atunci,cum auzeau,
Fraţi buni mi se găseau,
Toată ziua-mi petreceau.
Domnia Dobrigean în pace
N'avea nime ce-i mai face.
. . . . . .

-

(Din revista „Şezătoarea"
Vol.XXV,1929.)

SOARELE ŞI LUNA.

Umbla,frate,mândrul soare
Umbla,frate,să se'nsoare
Nouă ai[1]
Pe nouă cai,
Care noapteapasc în rai;
Umbla cerul şi pământul
Ca săgeata şi ca vântul,
Dar toţi caii'şi obosea
Şi potrivă nu-şi găsia
Ca sora sa Ileana,
Ileana Cosinzeana,[2]
Ce-i frumoasă ca o floare
Intr'o iarnă fără soare.
- Surioară Ileano
Ileano Cosinzeano!
Haideţi să ne logodim
C'amândoi ne potrivim
Şi la plete şi la feţe
Şi la dalbe frumuseţe.
Eu am plete strălucite,
Tu ai plete aurite;
Eu am faţa arzătoare,
Tu,faţa mângâietoare."
- Alei,frate luminate,
Trupuşor făr'de păcate,
Nu se află-adevărat

---

1). ai = ani,provincialism din Moldova.
2). Ileana Cosinzeana este închipuirea cea mai poetică a geniului românesc; ea personifică tinereţea,frumuseţea, nevinovăţia,într'un cuvânt,perfecţia omenirii sub chipul de copilă gingaşă şi răpitoare.

Fraţi să se fi cununat.
Cată-ţi tu de cerul tău
Şi eu de pământul meu
C'aşa vrut-a Dumnezeu."
Soarele se'ntuneca,
Sus la Domnul se urca,
Domnului se închina
Şi din gură cuvânta:
„Doamne sfinte,
Şi părinte!
Mie timpul mi-a sosit,
Timpul de căsătorit,
Şi potrivă n'am găsit
Ca soră-mea Ileana
Ileana Cosinzeana."
Domnul sfânt îl asculta
Şi de mână mi-l lua
Şi prin iaduri mi-l purta
Doar că l'ar înspăimânta,
Şi prin raiu încă'l purta
Doară că l'ar încânta.
Apoi Domnul Dumnezeu
Cuvânta cu graiul său.
Iar când Domnul cuvânta,
Lumile se deştepta
Şi cu drag îl asculta.
Cerurile străluceа,
Norii din senin pierea:
- Soare,soare luminate,
Trupuşor făr'de păcate
Raiul tu l'ai petrecut
Şi prin iad înc'ai trecut,
Ce mai zice gândul tău?"
- Zice,că sufletul meu,
Aleg iadul chiar de viu
Numai singur să nu fiu,
Ci să fiu cu Ileana
Ileana Cosinzeana."
Soarele se cobora
La sora lui se opria,
Mândră nuntă pregătia,
Pe Ileana şi-o gătia
Cu petecă de mireasă
Cunună de'mpărătească,
Şi rochiţă neţesută
Din pietre scumpe bătută.
Apoi mândri,el şi ea
La biserică mergea.
Dar când nunta se făcea,
Vai de el,amar de ea!
Candelile se stingea
Clopotele se dogea,
Sfinţii faţa'şi ascundea
Preoţi în genunchi cădea.
Iar mireasa,vai de ea!
Frig de moarte-o coprindea
Căci o mână se'ntindea
Şi pe sus o ridica
Şi'n mare mi-o arunca!
Valurile bulbucia,
Iar ea'n valuri cum trecea,
Mreană de-aur se făcea.
Soarele se'nălţa sus,
Se lăsa tot spre apus
Şi'n mare se cufunda
La soră-sa Ileana

Ileana Cosinzeana.
Iară Dumnezeu cel sfânt,
Sfânt în cer şi pre pământ,
Mâna'n valuri că băga
Mreana'n mână-o apuca
Şi'n ceruri o arunca
Şi'n lună plin'o schimba.
Apoi Domnul Dumnezeu
Cuvânta cu graiul său;
Iar când Domnul cuvânta
Lumile se spăimânta
Mările se tupila,
Munţii se cutremura
Cerul se întuneca:
- Tu, Ileană Cosinzeană,
Sufleţel fără prihană,
Şi tu, soare luminate
Trupuşor făr'de păcate!
Cu ochii să vă zăriţi
Dar să fiţi tot despărţiţi.

Zi şi noapte plini de dor,
Arşi de foc nestingător,
Vecinic să vă alungaţi
Cerul să cutreeraţi
Lumile să luminaţi!"[1])

-

(Din „Poesii populare"
de V. Alecsandri.)

===

C I U M A .

Frunză verde salbă moale,
Adus-au un nor în poale
Boala cea mai rea din boale!
Noru'n ţară s'a lăsat
Peste oameni a plouat,
N'a plouat ploaie curată
Dar cu ciumă-amestecată!
Unde-agiunge picătura
Se închid ochii şi gura,
Ochii să nu mai privească,

---

1). Motivul din această creaţie poporană : nepotrivirea dintre ceresc şi pământesc, ne trimite la creaţia magistrală a lui Mihail Eminescu „Luceafărul" , în care, poetul a ştiut să-i dea cea mai desăvârşită deslegare.

Gura să nu mai grăiască!
Plină-i ţara,mult e plină
De scaeţi de mărăcină;
Unde-s tufe prin potici
Sunt mormânturi de voinici,
Unde-s tufele mai dese
Mormânturi de giupânese,
Unde-s tufele mai rari
Mormânturi de fete mari,
Unde-s tufele mai vii
Tot mormânturi de copii.
Frunză verde porumbică
Stă voinicul la potică.
Ciuma rea îi iese'n cale,
Voinicul zice cu jale:
- Na-ţi calul cu armele:
Şi-mi lasă tu zilele."
Ea-i răspunde:„Dragul meu!
Cal şi arme nu voiu eu,
Dar pe tine chiar te vreu."
Frunză verde garofiţă,
Trece'n câmp o copiliţă
Cum e crinul înflorit,
Cum e bună de iubit.
Baba,ciuma cea păgână,
Mi-o apucă strâns de mână.
Copiliţa-i zice: „Ciumă!
Nu-mi fii ciumă şi-mi fii mumă!
Na-ţi salba cu florile
Şi-mi lasă tu zilele."
Ea-i răspunde: „Drăguliţă!
Am o neagră salbuliţă[1])
De cercat la gâtul tău,
Care nu te-a prinde rău."
Frunză verde toporaş,
Iată-un dulce copilaş
Care-alung'un fluturaş.
Unu-aleargă,unul sboară
Ciuma-i prinde şi-i omoară!
Frunză verde poamă acră,
Iat'o babă,iat-o soacră.
Cum o vede Ciuma'ndată
Dă la fugă spăimântată,
Culegând în calea ei
Pruncuşorii mititei,
Nevăstuice tinerele,
Copiliţe gingăşele,
Feciorăşi cu mintea crudă
Şi bărbaţi voinicila trudă.
Ducă-s'ar în pribegie!
Ducă-s'ar în cea pustie,
Indărăt să nu mai vie!

-

(Din „Poesii populare"
de V.Alecsandri.)

---

1). alusie la petele negre lăsate de ciumă pe trupurile victimelor.

ŞAICU.

- Şaicu,Şaicu,Şaicule,
N'auzi tu hainule,
N'auzi ciobani buciumând
Toate văile sunând;
Poate hoţii au venit
Şi oile ţi-au răpit?"
Iară Şaicu a grăit:
- Aşa buciumă ciobanii
Când îşi prăpădesc cârlanii
Şi s'adună dulăii
Pe la toate târlele."
Şaicu'n samă n'a băgat,
Iar ciobanii-au buciumat,
Şi-aşa tare-au buciumat
Buciumaşul a crăpat,
Văile s'au răsunat
Munţii s'au cutremurat.
Şaicu că mi s'a sculat
Şi la grajd a alergat,
Nouă uşi a descuiat
Pe murg de frâu l-a luat
Şi din grajd că a ieşit
Şi din gură i-a grăit:
- Murgule,
Voinicule,
Mai poţi tu la bătrâneţe
Cum puteai la tinereţe?"
Iară murgul necheza
Şi aşa îi cuvânta:
- Cât puteam la tinereţe,
Mai mult pot la bătrâneţe;
La tinereţe mi-era
Carnea'ntocmai ca spuma,
Ciolanul ca măduva.
Iar acum la bătrâneţe
Nu mai sunt ca'n tinereţe,
Că mi-i carnea ca şi fierul
Iar ciolanul ca oţelul."
. . . . . .
La Dunăre a sosit
Iar Şaicu-aşa i-a grăit:
- Murgule,
Voinicule,
Haide'n pas cu mult mai tare
Să trec Dunărea ast'mare."
Murgul pasul că l-a dat,
Peste Dunăre-a sburat,
La perdele-a alergat,
Ciobanii şedeau legaţi
Dulăii erau împuşcaţi,
Turmele s'amestecase
Târlele i le prădase.
- Măi,Ioane Caratruci,
Mai mare peste haiduci,
Tu ai oaie de căldare
Şi mioară de frigare,
De ce mi te-ai apucat,
Pe ciobani de mi-ai legat,
Dulăii mi-ai împuşcat,
Turmele-ai împrăştiat,

Târlele mi le-ai prădat?
Ai vrut să-mi răpești averea,
Hai să ne'ncercăm puterea."
. . . . . .
. . . . . .
Toate turmele păștea,
Iar o biată miorea
Tot în urmă rămânea;
Șaicu la dânsa mergea
Ș'o începe a întreba :
- Mioară,
Mioară,
De trei miei la primăvară,
Fir de iarbă n'ai păscut,
Pic de apă n'ai băut,
Turma n'ai înghermicit."
- Cum oiu mânca,
Cum oiu bea,
Cum să n'am inimă rea?
Dacă pe al meu stăpân
L-omorî negru păgân
Și de jale eu bolesc
Și de zile mă sfârșesc."

- Iar eu dac'oiu muri,
N'are cine mă boci;
Spune la flăcăi în târlă,
Să mă'ngroape lângă strungă,
Flueraș de-argint frumos
Să-mi puie'n plasă'n gard jos.
Și vântul a aligni,
Fluerașul s'a porni
Și s'a porni ș'a cânta,
Oițele or sbiera,
Mieii or începe a juca
Iar eu oiu suspina."

De la târlă'n vale
Este-o casă mare
Cu ferestre la soare.
Pe prispă afară
O babă bătrână
C'un caer de lână;
Din caer trăgând
Din ochi lăcrămând
După fiu plângând.

-

(Din „Cântece Moldovenești"
de Elena D.O.Sevastos.)

CUCUL ŞI TURTURICA.

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Hai să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân'vara ne chiamă
Şi frunza ne'ndeamnă!"

- Ba,cucule,ba;
Pentru dumneata
N'aş mai zice ba;
Dar zic ba şi ba,
Pentru maică-ta;
Că-i bănuitoare
Şi-i fermecătoare;
Că de ne-om iubi,
Ea ne-o bănui;
De ne-om săruta,
Ea ne-o fermeca."

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică,
Hai,să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân'vara ne chiamă
Şi frunza de'ndeamnă,
La lună,la soare,
La huci,[1] la răcoare!"

- Ba, cucule,ba;
Pentru dumneata
N'aş mai zice ba,
Dar zic ba şi ba,
Pentru maică-ta;
Că-i bănuitoare
Şi-i fermecătoare;
De ne-om săruta,
Ea ne-o fermeca,
Şi de ne-om iubi,
Ea ne-o bănui."

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică,
Hai, să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân'vara ne chiamă
Şi frunza ne'ndeamnă!"

- Ba,cucule,ba;
Pentru dumneata
N'aş mai zice ba;
Dar zic ba şi ba
Pentru maică-ta.
Mai bine m'oiu face
Azimioară'n vatră
Şi'n spuză uscată,

---

1). huci = pădure mică şi deasă.

Cu lacrămi udată,
De toţi lepădată."

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Dar şi eu m'oiu face
Un mic vătrărel
Şi'n foc m'oiu băga
Şi te-oiu căuta
Şi mi-i săruta,
Dacă nu de milă,
Cel puţin de silă."

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Nu-mi fii duşmănică,
Hai, să ne iubim,
Să ne drăgostim,
Pân'vara ne chiamă
Şi frunza ne'ndeamnă!

- Ba,cucule,ba;
Pentru dumneata
N'aş mai zice ba,
Dar zic ba şi ba
Pentru maică-ta.
Că maică-ta-i rea
Şi decât cu ea
Mai bine m'oiu face
Trestioară'n baltă,
Subţire şi'naltă.

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Dar şi eu m'oiu face
Un mic ciobănaş,
Din fluer doinaş.
Ş'oiu căta prin baltă
Trestioară'naltă,
Şi când te-oiu vedea
Pe loc te-oiu tăia
Şi'n tine-oiu cânta
Şi te-oiu săruta,
De min'nu-i scăpa."

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Hai, să ne iubim
Să ne drăgostim!"

- Ba,cucule, ba,
Mai bine m'oiu face
O mic'iconiţă
In cea bisericuţă."

- Dulce păsărică,
Albă turturică,
Dar şi eu m'oiu face
Un mic dăscălaş,
La ăst sfânt sălaş,
Ş'oiu duce plocoane
Tot pe la icoane,
Şi când te-oiu zări
Aşa ţi-oiu grăi:
„Mică iconică,
Fă-te-o păsărică,
Hai, să ne iubim,
Să ne drăgostim,

Pân'vara ne chiamă
Şi frunza ne'ndeamnă,
La lună, la soare,
La frunzi, la răcoare,
La stele, la lună,
In veac dimpreună!"

-

(Din revista „Ion Creangă", III.)

GRUIA IN ŢARIGRAD.

Colo, sub umbra de fag,
Şedea Gruia cu Novac;
Gruia şedea'ngândurat,
Iar Novac i-a cuvântat:
„Măi tu, Gruie, fiul meu,
Nu-mi place năravul tău:
Cu beţivi te ortăceşti
Şi capu-ţi primejdueşti...
Şi nimica n'ai lucrat,
Ci averea mi-ai prădat."
Iar Gruiţa suspina,
In picioare se scula,
Dar Novac iarăşi zicea:
„Spune-mi Gruie,
Puiule:
Ori ţi-i dor de pribegit,
Ori ţi-i de căsătorit?"

Gruia din graiu a grăit:
„Nu mi-i de căsătorit,
Ci mi-i dor de pribegit;
Nu mi-i dor de însurat,
Ci mi-i dor de Ţarigrad."
Atunci Novac se scula
Şi aşa mi-l înfrunta:
- De-o fi bine, de-o fi rău,
Fă după cuvântul meu,
Nu lucra de capul tău;
In oraş dacă-i intra,
Multe buţi nu deşerta,
Că de moarte te-i îmbăta;
Apoi Turcii te-or găsi,
Peste tine-or năvăli,
La tine s'or repezi,
Şi cu funii te-or lega

De m'o prinde mila ta:
Cu trei funii de fuior,
Ca fluerul la picior;
Cu trei funii de mătasă,
Ca şi mâna'n cot de groasă;
In temniţă te-or băga,
Cu fiare te-or încărca
Lumină nu-i mai vedea..."
Gruia'n samă nu băga,
Trei cai mândri înşeua
Şi pe-un sur încăleca.
Surul repede porneşte,
Că-l încoardă pintenește,
Şi la Ţarigrad sosește,
Şi se-opreşte peste drum,
Unde-i vinul cel mai bun:
La cornul piaţului,
La birtul împăratului.
Gruia'n birt dacă intra,
Către Aniţa striga:
„Hei, Aniţă,
Birtăşiţă.
Adu-mi vinul cu vadra,
Să-ţi dau bani cu grămada.
Adu-mi vin nemăsurat,
Că-ţi dau ban nenumărat."
Birtăşiţa-i aducea,
Vinul nu-l mai măsura;
Gruia nu bea,cum se bea,
Ci pe loc vasul golia.
De trei zile bea deplin
Ş'a băut trei buţi de vin,
A mâncat ş'o vacă grasă,
Dar n'a pus un ban pe masă.
Când Aniţa bani cerea,
Gruia nu prea'nţelegea,
Palma pumn mi şi-o făcea,
Peste faţă mi-o lovea
Sângele că mi-o pornea.
Dar Aniţa ce lucra?
Haina alb'o lepăda
Şi'n cea neagră se'mbrăca,
La'mpăratul alerga.
Impăratul o'ntreba:
- Ce-i, Aniţă,
Birtăşiţă?
Că trei ani s'au împlinit
De când tu n'ai mai venit."
- Inălţate
Impărate,
Am venit să-mi faci dreptate,
C'a picat în birtul meu,
Fără frică'n Dumnezeu,
Un voinic ardelenesc,
Poartă'n cap clăbăţ[1] domnesc,
Are haine vitejeşti
Şi trei cai moldoveneşti.
De trei zile bea deplin ,
A băut trei buţi de vin
Ş'a mâncat o vacă grasă,
Dar n'a pus un ban pe masă;
Când de bani îi pomenii
Peste faţă mă lovi,
Sângele de mă porni."
Impăratul se'nfrica
Şi se puse a'ntreba:

---

1). clăbăţ = un fel de căciulă.

„Hei, Aniţă
Birtăşiţă,
Cum voinicul ţi-se'mpare,
Ce fel de făptură are?"
Iar Aniţa răspundea:
-Nici nu-i'nalt şi nici nu-i gros,
Cum e omul mai frumos;
Dar voinicul e osos,
Cum te prinde,cum pici jos;
Şi-i cam roşu,roşcovan,
Gândeşti că-i un căpitan,
Şi se uită pe sub gene,
Cât lumea de el se teme;
De trei palme lat în frunte
Şi nu prea vorbeşte multe;
Pe din sus de gurişoară
Are mândră mustăcioară,
Ş'are'n căciulă o piatră,
Luminează lumea toată."
Impăratul auzia,
La faţă îngălbenia
Şi din grai aşa grăia:
„Tu, Aniţă,
Birtăşiţă,
Eu de-aici nu te-oiu lăsa
Până tu nu mi-i jura,
Să nu-i spui că mi-s acasă,
C'atunci sângele îmi varsă:
Voiniceiu-i mare drac,
Că e Gruia lui Novac:
Corbii de l-ar fi mâncat!
Că nimica n'a lucrat
Fără ţara mi-a prădat;
Du-te-acasă şi-i dă vin
Pune-i vasul,cum stă plin,
Să-i dai tot cât va pofti,
Şi de bani nu-i pomeni,
Că eu toate ţi-oiu plăti;
Şi de-l poţi tu îmbăta,
Turcii să-l poată lega,
Cu bani grei te-oiu îmbrăca."
Aniţa, dacă ieşea,
Către casă se'ndrepta;
Când în birt mi se băga,
Gruia din ochi se'ncrunta,
Către dânsa se răstia:
-Unde-ai fost,lioarcă[1] bătrână?"
- In vecini după lumină."
- Şezi acasă,nu umbla!
Adu-mi vin,nu te'mbia!"
Ana vin îi aducea,
Voie bună de-i făcea;
Dar nu bea,precum se bea,
Ci bea vinul pipărat,
Sub masă cădea de beat,
Sub masă se tăvălia
Ş'apoi mort îmi adormea.
Turcii dac'au auzit
Că Gruie e adormit,
Ca o turmă se strângea,
Cât pe-afară nu'ncăpea.
In casă dacă intra,
Sta în loc şi se mira,
Dar Turcii nu cuteza

---

1). lioarcă = femeie ticăloasă,nevrednică.

De voinic a se-apuca.
Atunci iac'un Turc bătrân,
Cu o barbă de păgân,
Către Turci mi se'ntorcea
Şi aşa le cuvânta:
- „Turcilor,
Boierilor,
Ce mai staţi,
Ce vă miraţi
Şi pe Gruie nu-l legaţi?
Acum Gruia-i mort de beat,
Cum e mai bun de legat."
Turcii iute se-apuca
Şi pe Gruie mi-l lega
Cu trei funii de fuior
Ca fluerul la picior;
Cu trei funii de mătasă,
Ca şi mâna'n cot de groasă.
Când cu funiile-l strângea
Gruia se mai deştepta,
Se'ntindea şi mai căsca,
Funiile se rupea;
Dar o funie de mătasă
Tot întreagă mai rămasă,
Că aşa i-a cuvântat,
Tatăl său,cam supărat,
Când de-acasă a plecat.
Gruia ochii deschidea,
Către Turci aşa zicea:
„Turcilor,
Vitejilor,
Deslegaţi-mă un pic,
Că mai am un lucru mic:
Să bag mâna'n buzunar,
Să scot pană,călimar
Şi să scriu la tata carte,
Ca să ştie de departe
Că e Gruia la'nchisoare,
Astăzi,mâne,poate moare."
Dar Turcii se prefăcea,
Pe Gruia nu-l pricepea
Şi pe Gruie mi-l ducea
Tot pe sus, ca pe paşa,
Drept la ţărmurile mării,
Unde-şi bagă Turcii robii.
Acolo mi-l deslega,
Şi în fiare mi-l strângea,
Tot în fiare
Până'n brâu,
Tot în lanţ
Până'n grumaz.
Şade Gruia la'nchisoare,
Astăzi,mâne,tot nu moare;
Şapte ani s'au împlinit,
De el nu s'a auzit;
Şapte ani au şi trecut,
Novac de el n'a ştiut.
Şi Novac se întrista
Către un corb aşa grăia:
-„Corbule,pasăre neagră,
Tu să sbori în lumea'ntreagă,
Să-mi spui veste de fecior,
Că de dorul lui eu mor.
De-ai făcut vreodată bine,
Fă acum şi pentru mine:
Şapte ani s'au împlinit,

De Gruia n'am auzit,
Nu ştiu'n ţapă-i înţăpat
Ori în temniţă-i băgat,
Ori în apă e'nnecat
Şi pe prund e aruncat."
Corbul iute se'nălţa
Şi din aripi flutura,
Din gură foc îi ieşea,
Şapte ţări el ocolea;
Când sbura a opta ţară
De-ostenit era să moară;
Corbul se opria,
Se mai odihnea
Şi pe-o casă croncănea;
Iar Gruia mi-l auzia
Şi din temniţă'ntreba:
-„Corbule,ce te-a lovit,
Tu la mine de-ai venit?
Poate ştii că-s de pierit
Şi vii ochii să mi-i scoţi,
Şi vrei faţa să mi-o strici?"
Iar corbul îi răspundea:
-„Eu la tine n'am venit
Faţa ta ca să ţi-o stric,
Ci m'a trimis tată-tău,
Să caut pe Gruie-său.
-„Corbule,tu,fătul meu,
Să-ţi ajute Dumnezeu,
De-ai făcut vreodată bine,
Fă acuma şi cu mine,
Că eu dacă oiu scăpa,
Cu sânge te-oiu adăpa,
Cu carne te-oiu sătura;
Sboară tu'n cănţălărie,
Adu-mi pană şi hârtie.
Corbul în grabă sbura,
Şi hârtie-i slobozia,
Gruia'n mână o prindea,
Pe genunche-o aşeza,
Carte neagră îmi scria,
La mijloc
Pară de foc,
Iar în patru cornurele
Cu jale şi lăcrămele.
-„Corbule,tu fătul meu,
Să te duci la tatăl meu,
S'ajungi pe l'apus de soare
Şi să-i spui că Gruia moare,
Că pe mine'n prânzul mare
Turcii mă scot la pierzare."
Atunci corbul îmi sbura
Şi din aripi flutura,
Şi din gură foc scotea,
Şi acasă ajungea,
Pe fereastră se-aşeza,
Lui Novac îi povestea,
Că scrisoarea-i aducea,
Şi pe Gruia'n prânzul mare
Mi l-or scoate la pierzare.
Iar Novac când auzea
De cetit mi se lăsa,
Şi se gătia de plecat,
Scotea calul înfrânat,
In mătasă înşeuat
Şi cu ciucuri de argint,
Cum n'a mai fost pe pământ,

Şi se'ncinse cu o spată
De cinci degete de lată
Şi cu una de sider[1])
De străbate şi prin fier:
Una-i pentru feciorel,
Alta-i pentru Novăcel.
Şi Novac încăleca,
Şi la drum o întindea,
Şi ca vântul alerga,
Şi ca pasărea sbura....
Iată'n drum o mânăstire:
Lui Novac îi vine'n fire
Pe călugări a'ntreba:
Dar ei rău se spăimânta
Şi să intre nu-l lăsa,
Ci aşa îi răspundea:
- „Alelei,tu moş Novac,
Alelei,tu pui de drac,
Ce mai vrei tu să ne faci?
Mânăstirea s'o jertfeşti,
Pe noi să ne prăpădeşti?"
Iar Novac aşa zicea:
- „Mânăstirea n'o jertfesc,
Pe voi nu vă prăpădesc;
Daţi-mi port călugăresc
Că vreau să călătoresc,
Incă azi la Ţarigrad,
La Ţarigrad,la'mpărat."
Călugării l-asculta,
Novac hainele schimba,
Lăsând haine româneşti
Şi'mbrăcând călugăreşti;

Dar şerparul l'a luat,
Că-i cu galbeni îndesat
Şi cu arme ferecat:
- „Rămâneţi cu Dumnezeu!
Că-mi caut pe Gruia meu."
In cetate'n Ţarigrad
Când Novac că mi-a intrat,
De Divan a întrebat,
Şapte Turci că au aflat,
Peste Gruia ţineau sfat...
- Bună ziua,măi boieri,
Auzii o veste ieri:
Un creştin e de pierit,
Vrea să moară spovedit."
- Ce vrei tu,măi,glugă neagră?
Du-te şi-ţi cată de treabă!"
- Ian tăceţi,măi Turcilor,
Că-i data călugărilor,
Ca să umble tot prin ţară
Şi să nu lase să piară
Un creştin nespovedit:
Poate-i vrednic de ieşit."
- Ba nu-i vrednic de ieşit,
Ci e vrednic de pierit,
Că e viţă de Novac,
Şi Novac
E mare drac.
In viaţă n'a lucrat
Numai ţara a prădat."
- De l-aţi scoate,bine-aţi face,
Că l-aş învăţa la carte,
Şi de-o fi cam tinerel,

---

1). sider = un oţel special.

Vă dau galbeni mulţi pe el,
Ca să-l fac un diaconel."
- Ba,că-i hoţ de Novăcel."
Şi Novac se mânia,
Din divan se întorcea
Şi afară că-mi ieşea,
Pe cal iute'ncăleca,
La temniţă alerga.
Un Turc mititel de stat,
Dar al dracului la sfat,
In divan a cuvântat:
- „Turcilor,
Boerilor,
Nu'nţelegeţi voi nimic?
Nu-i călugăr,ci-i voinic;
Hainele-s călugăreşti,
Dar vorbele-s novăceşti."
Atunci Turcii se lua,
După Novac alerga;
Dar Novac se apăra
Şi'n şerpar mâna-şi băga,
Galbeni cu pumnul scotea,
Pe jos îi împrăştia,
Turcii banii lăcomia,
Şi la galbeni se-arunca,
Novac la temniţ'ajungea
Şi calul îi râncheza,
Temniţa se despica
Şi cu spata de sider
Tăia uşa cea de fier
Şi pe Gruia mi-l scotea,
Din gură aşa-i grăia:
- Gruie,Gruie,puiul meu,
Uită-te la tatăl tău!
Prinde'n mână a mea spată
De cinci degete de lată,
Şi-mi taie la Turculeţi,
Că nu-s vrednici de alt preţ;
Pe la margini ţine-te,
Pe la mijloc lasă-mă."
Gruia'nvârte un picior
Şi taie'n Turci ca'n bujor;
Gruia învârte pe-amândouă
Şi taie o sută nouă,
Novac merge rotocol,
Calcă Turcii tot ocol,
Şi lui Gruia îi striga:
-„Dă şi taie ca şi mine,
Nu cruţa,Gruie,pe nime!"
Dup'aceea s'a apucat
A sdrobi prin Ţarigrad
Că pe Gruia l-a scăpat.
Peste-un ceas şi jumătate
Nu avea pe cine bate....
Iar la urmă ce lucra?
Lăutari el aducea
Şi se da a ospăta,
Cântec mândru ridica
Dela răsărit de soare
Până'n asfinţit de soare,
In veci să se pomenească
De cea viţă novăcească,
Că e viţă voinicească.

(Din „Poesii populare din Banat" de E. Hodoş.)

D O L C A .

Pe câmpul Tinekiei,
Pe zările câmpiei,
Răsărit-au florile
Odată cu zorile?
N'au răsărit florile
Şi-a dus Costea oile,
De-au aşezat stânele
Pe toate movilele.
Azi e luni şi mâni e marţi,
Pleacă Costea la Galaţi,
Să ia sare
La mioare
Şi bolovani
La cârlani
Şi tărâţe
La oiţe
Şi glugi mari
La cei zărari[1)]
Şi opinci
La cei voinici.
Iară Costea cum mergea,
Cu Fulga se întâlnea,
Fulga cel cu barba neagră
Şi cu mintea neîntreagă,
Necăjit şi obosit,
De trei zile flămânzit.
- Alei! Fulgo,dragul meu,
Să faci cum ţi-oiu zice eu:
Mergi la stâna mea cu bine,
Să-ţi iei un dar dela mine;
Trei mioare de frigare,
Ş'încă una de căldare,
Ca să-ţi ţie de prânzare."
Fulga cel cu barba neagră,
Dar cu mintea neîntreagă,
Sus la stână se ducea
Ş'oile cât le vedea
Cârduri,cârduri le rupea,
Cu botâul[2)] le mâna
In codru, la Padina.
Iar Costea când se'ntorcea,
Mare pagubă-şi vedea,
Că lui,mări,nu-i venea
Nici laptele la mulsoare,
Nici caşul la'nchiegătoare
Nici urda la'nvelitoare!
Costea mult nu se'ngăima,
El dulăii toţi chema,
Un caş dulce desvelea,
Optzeci de felii tăia;
Patruzeci la pui de câini,
Patruzeci la câini bătrâni.
Toţi în grabă le mânca,
Dar sama nici că şi-o da.
Când la urma tuturor
Ian că venea'ncetişor,

---

1). zărari = ciobanii care strecoară zerul,spre a face urda.
2). botâu = bâtă, ciomag.

Şchiopătând,schelălăind
Laturile cam ţiind,
Dolca, haita[1] cea bătrână,
Ce ştia rândul la stână.
Ea venea,nu prea venea,
-„Dolca,fa",Costea-i zicea,
„Unde mi-e averea mea?"
Dolca'ncet schelălăia,
La pământ se întindea.
-Dolca,fa,tu eşti bătrână,
Tu ştii rândul dela stână,
Eu pe tine te-am grijit,
Tot cu lapte te-am hrănit.
Dolca,fa,cum te-ai lăsat,
Furii stâna de-au prădat?"
Gemea Dolca,se culca,
Laba ruptă-şi arăta:
-Dolca mea,Dolcuţă,fa!
Furii laba ţi-au rănit,
Când la dânşii ai sărit?
Dacă-mi eşti tu pricepută
Şi nu te-arăţi prefăcută,
Inainte să apuci
Şi la furi tu să mă duci,
Pe urmele oilor,
Prin pajiştea florilor."
Dolca vesel se scula,
Câmpul de-a-lung apuca,
Botul prin iarbă vârînd,
Urmele tot mirosind.
Urma-i ici,urma-i colea,
Dolca nici c'o prăpădea.
Ziua'ntreagă ea mergea,
Şi'ndeseară ajungea
In codru, la Padina,
Ce de foc se lumina.
Când în codru se'ndesea,
Bietul Costea ce zărea?
Fulga masă că-şi gătea,
Miei de piele că-i jupea,[2]
Care prin frigări frigea,
Care prin căldări fierbea.
-„Masă bună, veselie!"
Striga Costea cu mânie.
Şi Dolca se repezea,
La Fulga mereu bătea,[3]
Iar Fulga cum o zărea,
Crunt,de spaimă tresărea.
- Alei,Fulgo,barbă neagră,
Dar cu mintea neîntreagă,
Când la drum te-am întâlnit,
Eu,mări,ţi-am dăruit
Trei mioare de frigare
Şi'ncă una de căldare,
Ca să-ţi fie de prânzare;
Şi tu'n loc de mulţumită,
Ca o fiară flămânzită,
Toată stâna mi-ai răpit
Şi pe Dolca mi-ai rănit!
Stăi,măi Fulgo,barbă neagră,
Să te fac cu mintea'ntreagă."
Şi cum sta şi-l judeca,

---

1). haita = căţea.
2). jupea = jupuia.
3). bătea = lătra.

Inima i-o despica
Şi Dolcă-i o arunca;
Iară Dolca n'o mânca,
Inima de vânzător
E venin otrăvitor.

-

(Din „Poesii populare ale Românilor"
de V.Alecsandri.)

MANEA ŞI TOMA.

S'a pornit Manea prin codru,
Dar la zarea codrului
Un foc mare se vedea.
Nu ştiu-i zare
Ori foc mare.
Pe'mprejurul focului
Şi haiducii codrului.
- Nu ştiu-s zece ori doisprezece
Ori pişti sută mi-o mai trece."
-Nu suntem zece ori doisprezece,
Nici pişti sută n'om trece,
(O strigat staşa lor dela foc)
Suntem patruzeci şi cinci."
- De-acole să vă căraţi,
Ca să nu vă dau legaţi."
- Nu ţi-s muiere de pat,
Să mă dau ţie legat.
Am în mân'un băltăgel,
De zece ocă de fer.
Când în mână-l răciucesc
Zece la pământ trântesc."
Nu prea mult că mi-o vorbit,
Băltăgelul l'o izbit,
La pământ i-o prăvălit,
Iacă şi staşa mi-o fugit.
Dară Manea când mergea
Galbenii mi-i culegea
Şi armele le strângea
Caii'n pohod că-i lua
Şi'napoi mi se'nturna
La crâşmar că-mi alerga
Şi din gur'aşa striga:
- De băut şi de mâncat,
Şăpte vedre de vin rase,
Şăptsprezece pâni frumoase,
Să şadă Maniu la masă."
Maniu be şi veseleşte
Dar la moarte nu gândeşte.

Când soarele răsăria
Şi galbenii socotia,
Iacă Toma că venea
De pe cal descăleca
Calul la deregi[1] lega
Şi'n crâşmă mi-o intrat,
De uşori s'o răzămat
Şi la Maniu c'o strigat:
- Halei,halei,Maniule,
Ce rău ţ'am făcut eu ţie?
Nici nu-ţi beu izvoarăle,
Şi nici nu-ţi pasc ierghile[2]
Nici nu-ţi mut hotarăle."
- Halei,halei, Tomule,
Poftim, Tomule,să cinsteşti,
Tot cu mine frate eşti."
Toma be şi el cinsteşte,
Cu paloşul mi-l chiteşte,
Păhăruţul l-o cinstit,
Cu paloşul l-o izbit.
Dară Maniu se ofta
Şi la fraţii lui striga:
- Săriţi fraţi,
Nu mă lăsaţi,
Şi săriţi şi voi surori
Şi mă'mpodobiţi cu flori."

Dară Toma mi-o ieşit
Şi pe cal l-o'ncălecat.
Pe cal când încăleca,
Mare fugă-mi arăta.
Dară Maniu s'a sculat
De baltag s'o răzămat
Ş'afară când mi-o ieşit
Şi-o vârît mâna'n buzunari
Şi-o scos un brâu de mătasă
Şi s'o'ncins păr la oasă
Şi pe cal c'o'ncălecat.
Când îl lové la dârlog
Sărea al treilé pârlog,
Şi când îl lové la scară
Sărea al treilé hotară.
- Stăi,Tomo,să ne luptăm,
Să ne luptăm haiduceşte,
Nu pe din dos curvăreşte."
Băltăgelul l-o izbit,
Capul că i-o asvârlit
Şi'napoi mi se'nturna
De pe cal descăleca.
Dar la fraţi,când descăleca,
Dar la fraţi c'aşa striga:
- Veniţi fraţi,veniţi surori,
Şi mă'mpodobiţi cu flori."

(Cântec din Basarabia,din revista
„Şezătoarea",Anul XXXI,No.9-10.)

---

1). adică la uşa crâşmei.
2). ierbile,palatalizarea lui „b".

BRUMĂRELUL[1])

Intr'o verde grădiniţă
Şade-o dalbă copiliţă
Pe-aşternut de calonfiri,
La umbră de trandafiri.
Trece-un voinicel cu grabă,
Şi din fugă o întreabă:
- Spune-mi,dalbă copiliţă,
Cu rumena ta guriţă,
Eşti nevastă,ori eşti fată,
Ori zână din cer picată?"
- Nici nevastă sunt,nici fată,
Nici zână din cer picată,
Ci sunt floare garofiţă
Răsărită'n grădiniţă.
Dar tu,voinicele,spune
Eşti însurat,ori eşti june?"
- Eu sunt,dragă, Brumărelul,
Ii răspunde voinicelul.
Eu vin seara pe răcoare,
De mă culc pe sân de floare.
Şi când plec voios cu soare,
După mine floarea moare!"

(Din „Poesii populare" de
V.Alecsandri.)

---

1). Brumărelul este personificarea lunii Octombrie.

ŞOIMUL ŞI FLOAREA FRAGULUI.

Sus,în vârf de brăduleţ,
S'a oprit un şoimuleţ,
El se uită drept în soare
Tot mişcând din aripioare.
Jos la trunchiul bradului
Creşte floarea fragului.
Ea de soare se fereşte
Şi de umbră se lipeşte.
- Floricică de la munte
Eu sunt şoim şoimuţ de frunte
Ieşi din umbră,din tulpină,
Să-ţi văd faţa la lumină,
C'au venit până la mine
Miros dulce de la tine,
Cât am pus în gândul meu
Pe-o aripă să te ieu
Şi să mi te port prin soare
Pân'te-i face roditoare
Şi de mine iubitoare."
- Şoimuleţ,duios la grai,
Fie care cu-al său trai.
Tu ai aripi sburătoare
Ca să te înalţi la soare,
Eu la umbră,la răcoare
Am menire'nfloritoare.
Tu te legăni sus,pe vânt,
Eu mă legăn pe pământ.
Du-te'n cale'ţi,mergi cu bine
Făr'a te gândi la mine
Că e lumea'ncăpătoare
Pentru-o pasere ş'o floare!"

-

(Din „Poesii populare ale Românilor"
de V.Alecsandri.)

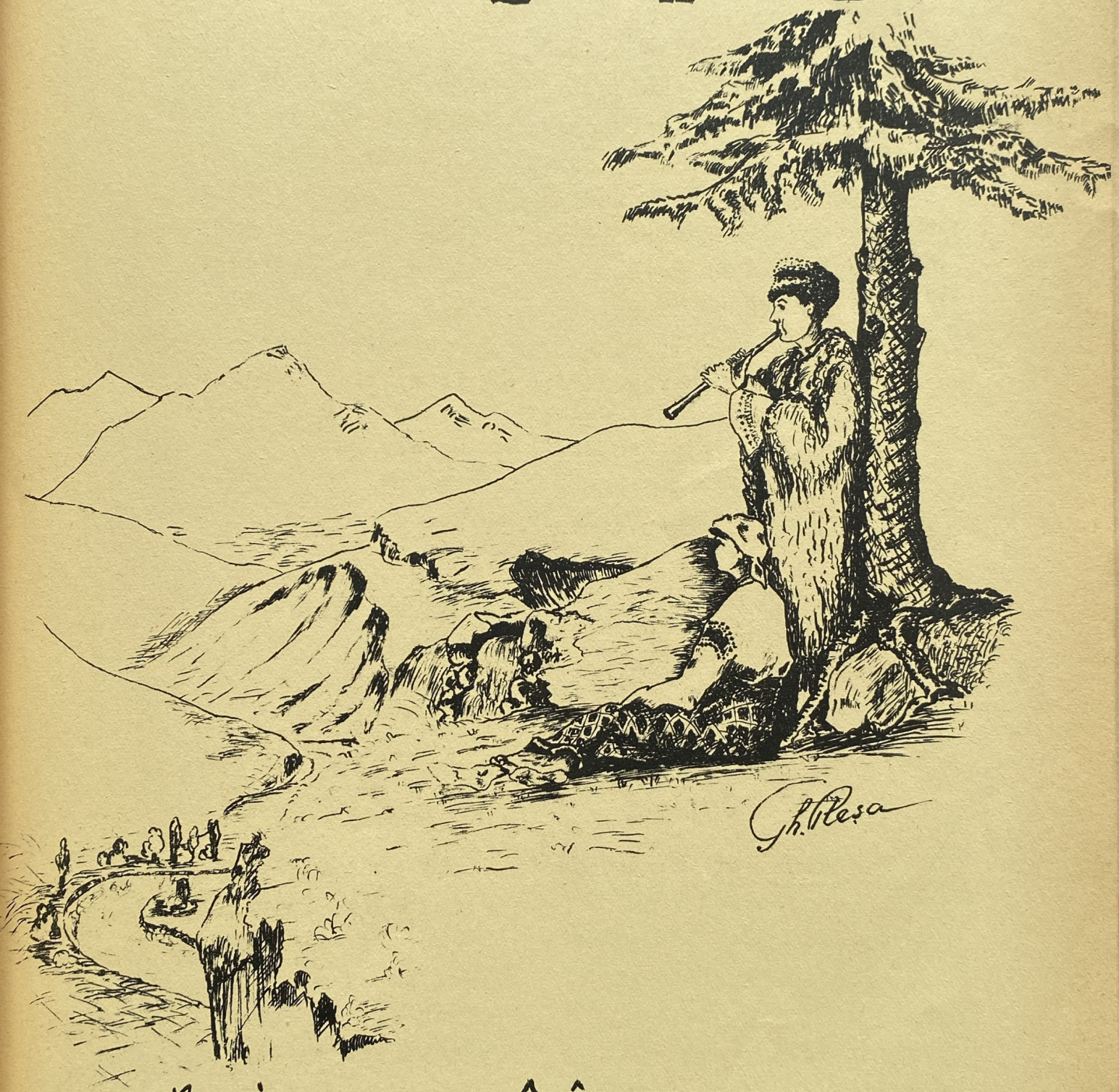

Doine și Cântece

D O I N A.

Doină,doină cântic dulce!
Când te-aud nu m'aș mai duce.
Doină,doină,viers cu foc!
Când răsuni eu stau în loc.
Bate vânt de primăvară,
Eu cânt doina pe afară,
De mă'ngân cu florile
Și privighetorile,

Vine iarna viscoloasă,
Eu cânt doina'nchis în casă
De-mi mângâi zilele,
Zilele și nopțile.
Frunza'n codru cât învie
Doina cânt de voinicie.
Cade frunza jos în vale
Eu cânt doina cea de jale.

Doină zic, doină suspin
Tot cu doina mă mai țin.
Doina cânt, doina șoptesc,
Tot cu doina viețuiesc!

-

(Din „Poesii populare" de
V.Alecsandri.)

DOINĂ OLTENEASCĂ.

Doină,doină,cânt cu foc,
Eu te cânt în orice loc;
Și în câmp,cât și acas'
Cât voiu fi,eu nu te las...
Cine mi te-a dat în dar,
Să-mi tot cânt dorul amar?
Cine mi te-a juruit,
Ca să fiu tot amărât?
Foicică, foaie lată,
Murguleț, coamă rotată,
Și cu coada înodată,
Scapără din piatră'n piatră,
Mai trece-mă Oltu-odată....
Scapă-mi capul dela moarte

Că ţi-oiu face grajd de piatră.
Ţi-oiu da apă strecurată
Şi grăunţe vânturate.
Bate vântul lin şi dulce,
Doru-mi nu vrea să se culce,
Ci se sbate'n jale-amară
Că-s străin în a mea ţară...
Bate vântul'ncetinel,
Sufletu-mi plânge cu el;
Bate-ai,vântule,cu foc
Să-mi arzi duşmanii pe loc.

-

(Din colecţia „Flori de câmp" de
N.Dumitrescu.)

DOINĂ ARDELENEASCĂ.

D'oiu săraca ţara mea,
Eu mi te-am lăsat de rea
Şi n'o trece nici o lună
Şi mi te-oiu căta de bună!
Trandafirul rău tânjeşte,
Dacă-l smulgi de unde creşte;
Tot aşa tânjesc şi eu
Fără de sătuţul meu.
Când îi colea dimineaţa,
Lacrămile-mi taie faţa;
Când răsare soarele
Şi mi se duc stelele,
De răsare nourat,
Toată ziua-s supărat;
De răsare fierbincior,
De la maica-mi vine dor,
Stau în loc să mă omor!
. . . . . .

-

(Din „Doine şi strigături din Ardeal"
de Dr.Jarnik şi Bârsean.)

JELUI-M'AŞ...

Foicica macului,
Jelui-m'aş şi n'am cui.
Să mă jelui vântului,
Vântului, Crivăţului?
Bate vântul,
Arde câmpul,
Imi lasă jalea şi gândul.
Jelui-m'aş câmpului
Câmpului şi drumului,
Dar mi-e câmpul pustiit,
Tot de jalea mea pârlit.
Jelui-m'aş drumului,
Drumului, pustiului,
Dar nici el n'are putinţă,
Chinul meu n'are credinţă.
Jelui-m'aş codrului,
Codrului, voinicului:
Codrul are frunza verde,
Şi pe mine nu mă vede,
Nu mă vede, nu mă crede.
Foaie verde măr pitic,
Nu mai zi, flăcău, nimic,
N'ai pierit cât ai fost mic,
Dar acum când eşti voinic?

(Din „Poesii populare române"
de G.Dem.Teodorescu.)

JELUI-M'AŞ BRAZILOR...

Jelui-m'aş brazilor,
In dorinţa fraţilor,
Jelui-m'aş florilor,
In doru'surorilor,
Jelui-m'aş munţilor,
In doru'părinţilor,
Jelui-m'aş şi n'am cui
Jelui-m'aş câmpului
Câmpu-i mare
Iarbă n'are,
Şi la dânsu'n'am crezare.
Jelui-m'aş dealului,
Dealu'are peliniţă,
Nici la dânsu'n'am credinţă.
Jelui-m'aş codrului
Codrului, frunzosului,
Codru-i jalnic ca şi mine,
Vara trece, iarna vine,

Pică-i frunza toată bine,
Cu crengi veştede rămâne.
Jelui-m'aş maicei mele,
Nici la dânsa n'am putere...

-

(Din colecţia „Doine" de
Mihail Canianu.)

D O I N Ă.

Cine mi-o scornit doina
Friptă i-a fost inima,
Ca ş'a mea acuma:
Că e neagră ca tina,
Ca tina de primăvară,
Care-i călcată de cară.
Fii,inimă, răbdătoare,
Că-ai pământul subt picioare!
Rabdă inimă şi taci
Ca pământul care-l calci!

-

(Din „Poesii populare din Transilvania"
de I.G.Bibicescu.)

NU ŢI-O FI,BADEO,PĂCAT...

Nu ţi-o fi,badeo,păcat,
C'aseară te-am aşteptat...
Tot cu foc şi cu lumină
Şi cu dor dela inimă?
Dac'am văzt că nu mai vii,
Pusei dorul căpătâi,
Cu urâtul mă'nvălii
Doamne! rău mă odihnii!

-

(Din „Istoria literaturii române"
de S.Puşcariu,Ed.II.
Sibiu 1930.)

FRUNZĂ VERDE,MĂR USCAT...

Frunză verde,măr uscat
Astă noapte m'am visat
Că mândrul m'a sărutat.
M'am trezit ş'am pipăit
Şi nimica n'am găsit:
Numai dorul inimei
Scris pe faţa perinei
Cu mătasa genelor
Şi cu roua ochilor.

-

(Din „Flori alese din cântecele poporului"
colecţie de Ovid Densuşianu,Bucureşti 1920.)

CINE CREDE DORULUI...

Cine crede dorului,
Are casa cucului
Şi odihna vântului.

-

(Din „Cele mai frumoase doine"
colecţie de G.Murnu,Bucureşti
1920.)

CÂND TRECI,BADE...

Când treci,bade,pe la noi,
Pune clopote pe boi
Şi pleasnă de mătasă
Şi pocneşte'n boi tusşasă
Să te-auz,dragă,din casă,
Din casă de după masă.
De-oiu fi moartă de beteagă,
Mi-oiu face inima'ntreagă
Şi-oiu ruga pe maică-mea
Să deschiză fereastra,
Să mă uit la dumneta
Şi să-mi treacă durerea.

(Din „Cele mai frumoase doine" colecţie de G.Murnu)

FOAIE VERDE VIOREA...

Foaie verde viorea,
Ingheţată-i Dunărea
Să treacă badea pe ea,
Cu trei cai alăturea.

Unu-i roşu cum îi focu'
Altu-i negru cum îi corbu'.
Cel care-i badea călare
Pintenog la trei picioare.

Hai,hai, patru cai!...

-

(Din „Cele mai frumoase doine" colecţie de
G. Murnu, Bucureşti,1920.)

CÂND AUD CUCUL CÂNTÂND..

Când aud cucul cântând
Şi mierliţa şuerând
Nu mă simt om pe pământ.
Cucul cântă de pornire,
Turturica de jelire

Ş'al meu suflet de pieire.
Zis-am cucului să tacă
El se mută sus pe cracă
Cântă,inima de-mi seacă.
. . . . . .

-

(Din „Cele mai frumoase doine" colecţie de
G.Murnu,Bucureşti 1920.)

FRUNZULEANĂ RUG DE MURE...

Frunzuleană rug de mure,
Cucule de pe pădure,
Mergi la mămuca de-i spune,
De mai are-un frate-al meu,
Să nu-l blesteme-aşa rău,

Cum m'a blestemat pe mine
De n'am ajuns zile bune.
Măicuţa când m'a făcut
Bine că i-a mai părut,
Dară când m'a legănat,

Tare rău m'a blestemat,
Cu blestem mare de foc,
Să n'am pe lume noroc.
Piciorul mă legăna
Şi gura mă blestema.
Frunzuleană lemn uscat
Când mămuca m'a scăldat
Cu apuşoară din vad
Să umblu din sat în sat,
Of! că rău m'a mai scăldat,
Cu apuşoară din iaz,
Să fiu lumei de necaz,
Cu apă din trestioară,
Să umblu din ţară'n ţară,
Cu traista subsuoară,
Cu apuşoară din spini,
Să umblu tot prin străini.
Cucule cu pene verzi,
Ce caţi vara prin livezi;
Cântă şi'n livada mea,
Să mă duc de acolea,
Şi tot ţie-a rămânea.
Frunză verde iarbă grasă,
Rămâi maică sănătoasă,

Dacă n'ai fost bucuroasă,
De mine de-o mângâioasă,
Să mă vezi seara prin casă,
Ca pe-o floare prea frumoasă,
Să şezi cu mine la masă.

-

(Din „Cântece moldoveneşti" - colecţie
de Elena D.O.Sevastos.)

MÂNDRU CÂNTĂ PANJĂRA...

Mândru cântă panjăra,
Pe creangă nu poate sta,
C'o d'avut doi puişori,
Şi i-a crescut mărişori;
Dar puiţii i-or sburat,
Pe cetate la d'Arad...
Cum s'or dus,Neamţul i-o prins,
Cum i-o prins,cum i-o şi tuns,
Şi'n ţări străine i-o dus.
. . . . . .

-

(Din revista „Ungaria",anul II.)

PLÂNGE-MĂ, DADO...

Plânge-mă, dado, jălea-mă
Că va-ți fug, lailu, tu xeane[1])
Tu xeane, multu departe
Nu se știe bană și moarte!
Va să-ți trec pi'tu amare,
Nu se știe a mea turnare!
Vezi, dado, cae'tu ubor
Că eu ți acață mare dor!
Par'că vine cărvănar-lu
Sufletul tze va-ți-l iea harlu

Depune-ți, dado, disăgile,
Că nveasta-ți plânge merăzile,
Dado-l iea nveasta de mână
Că eu-ți fug către'n Sărună
Mine ve alas oară bună,
Și-ți-l ieau căpăstrul'tu mână!
Nveasta să ți-o aveți îngătăn
Pân'să mă întorc ca aslan.
. . . . . .
. . . . . .

---

1). Că plec sărăcuț de mine în străini.

-

(Din „Poezia populară" - colecție de D. Vulpian.)

CUCULEȚ CU PANĂ SURĂ..

- Cuculeț cu pană sură,
Ce tot cânți la noi pe șură?
Doar ți-i foame, ori ți-i sete,
Ori ți-i dor de codru verde?"
- Nu mi-i foame, nu mi-i sete,
Nu mi-i dor de codru verde,
Ci mi-i dor de țara mea,
C'am lăsat trei mândre'n ea;
Una'n deal
Ca un pahar,
Una'n vale
Ca o floare;
Cea din deal s'a măritat,
Cea din vale m'a lăsat."

-

(Din „Cele mai frumoase doine" - colecție de G. Murnu, București, 1920.)

MĂRIOARĂ,DECE M'AI LĂSAT?...

Foaie verde viorea
măi,măi,[1)]
Ieşii seara la şuşea,
Mărioară,dece m'ai lăsat?[1)]
O văzui pe mândra mea
măi,măi,
Da guriţa altuia,
Mărioară,dece m'ai lăsat?
. . . . . .
Eu aici şi tu departe
Două dealuri ne desparte;
Două dealuri ş'o pădure
Ş'o grădiniţă de mure.
Hai pădurea s'o tăiem,
Murele să le mâncăm
Mânile să ni le dăm,
Guriţa s'o sărutăm.
Dragostea unde se lasă,
Lasă inima ca arsă.
Dragostea unde se pune,
Face inima tăciune.
S'a pus la inima mea
Şi-acum n'o mai pot uita.
Tună,Doamne, şi trăsneşte
Pe cel care despărţeşte.

-

(Auzită în comuna Cosăuţi (Soroca)

DOINE DIN BIHOR.

La bărbatul blăstămat
Nu-i da bine de mâncat,
Da la care-i de-a fire
Dă-i dulce şi Vinere.

Am un bărbat cât un nuc,
Dar de foame-abia mă duc,
Am un bărbat cât un fag,
Dar de foame-abia mă trag.

Cât fu postul lui Crăciun,
Am mâncat tot cu ajun
Ca să capăt bărbat bun,
Dar bărbat ce-am căpătat
Şi Vineri să fi mâncat
Tot n'ar fi mai blăstămat
Nu are nici clop pe cap,
Ci-i de râs şi ciuf la sat.
Nevastă,bărbatu-tău

---

1). Se repetă după fiecare vers.

Bun ar fi pus ciuha'n grâu,
Paseri pe el nu s'ar pune
Că se tem de periciune.

Io-s nevastă ca și-o cruce,
Bărbatu de-abia se duce,
Io-s nevastă ca ș'o floare,
Bărbatu-i mort de picioare.

Cetină mândră de silhă,
N'am bărbat,numa osândă,
Cetină mândră de brazi,
N'am bărbat,numa necaz.

Câte tute,câte mute
Toate au bărbat de frunte,
Da nevastă ca și mine
N'am bărbat,numa rușine.
Pânâ-i lume,n'aș hori
Numa-mi lacrămă ochii;
Pânâ-i lumea n'aș cânța
Să nu-mi plângă inima.

-

(Din revista „Șezătoarea"-vol.XXIII,1927.)

DOINE DIN MARAMUREȘ.

Frunză verde ruptă'n trii,
Dulce-o fost gura badii
Dulce-o fost ș'amu-i amară
Indulcește-o,Doamne,iară.

Frunză verde de cicoare,
Doru-mi-i de șăzătoare,
Doru-mi-i și nice prea,
Dacă nu-i drăguța mea,
Care m'am iubit cu ea.

Frunză verde di pă luncă,
N'am hârtie să-mi ajungă
Să scriu doru'mândrului,
Dacă nu-i în satul lui;
In sat cu mine de-ar hi
Totdeauna ne-am tâlni.

Mare-i apa la Ghișău
Rău mă tem c'oiu trea-o[1] eu.
Oiu, tu mândruțule

---

1). trece-o.

De mă treci
Să nu mă'neci,
Că n'ai bani să mă plăteşti.

Mi-o făcut mândra cu mâna
Să mă duc că-i gata cina,
Mi-o făcut mândra cu capu
Să mă duc că-i gata patu.

De m'ar şti fereastra spune,
De multe m'ar da la lume,
Da fereastra-i mare mută,
Nu şti cine mă sărută.

Vai amar,mândrule,amar,
Dragostea noastră'n zădar,
Dragostea noastră cea mare
Ni-o căzut la supărare,
- Mie nu, da ţie tare!"

- Uitându-mă pe deluţ,
Mi se fac ochii bănuţ
Pentru tine mândruluţ."
- Uitându-mă pe luncuţă
Mi se fac ochii dulcuţă,
După tine,mândruliţă."

Leliţă cu ochii verzi
Tătă noaptea te visez...

Gura dulce de nevastă
Te poartă şi pe fereastră,
Şi te scot pă unde pot
Pă sub streşină pân'pod.

Trii drăguţe-am avut eu
Şi le-oiu pune pă olaltă
Şi mi-o face una'naltă.

Drăgucioru din alt sat
Ca pcită de cumpărat:
Când o cumperi,nu te bucuri
Când o mânci,nu te saturi.

U,iu,iu,c'aşa mă chiamă
Iepurele-i bun de zamă,
Iepuroaica de friptură
Lelea de ţucat în gură.

De trii zile strâg la poartă
Mândra doarme,doarmă moartă;
De trii zile strâg la uşă,
Mândra doarme,doarmă dusă!

Mândruluţ,de dorul tău,
Mă topesc ca inu'n tău;
Mândruluţ,de jalea ta,
Mă topesc ca dragostea.

Taie,mamă tăiţei,
Că vin peţitorii mnei;
Taie,mamă şi mai lasă,
C'o trecut a triia casă.

Bine-i mămulucă, bine,
Cu trii drăguţi lângă mine.
Când cu cela mă sfădesc,
Cu cela bine trăesc;
Când cu cela m'am sfădit,

Cu cela bine-am trăit.

Frunză verde di pă văi,
Rămas bun,drăguţii mnei,
Rămas bun cu sănătate
Că mă duc drumuţ departe.

Ce mi-i drag mamă şi mnie?
Bădiţă care şti scrie;
Măru roşu jumătate,
Bădiţa care şti carte.

Crede-mă,bărbate drag,
Nime'n lume nu mi-i drag,
Cum nu-i vara frunză'n fag.
De mi-i drag mi oarecine,
Să n'ai tu hasnă de mine;
De mi-i drag mie altu,
Să n'am hasnă de dracu.

-

(Din revista „Şezătoarea"
Anul XXXI,1923,No.3.)

PE DIN JOS DE SIGHIŞOARA...

Pe din jos de Sighişoară,
La umbră de sălcioară,
Trage-o cătană să moară.
Ş'aşa trage de cu milă,
Că moare fără lumină,
Ş'aşa trage de cu jale,
De stau apele pe vale.
Nice scânduri de sălaş
Nice pânză pe obraz
Numai moarte cu necaz.
Nici o pânză pe picioare,
Numai moarte'nşelătoare,
Nici dascăl ca să-l ceteascâ,
Nici popă să-l spovedească;
Făr' dobaşi
Cu dobele,
Trâmbiţaşi
Cu trâmbiţele.

-

(Din „Poesii populare din Transilvania"
culese de I.G.Bibicescu.)

CÎNTICLU A XINITLUI
(Cântecul înstrăinatului)

Moi lai munte ş'moi lai dzeană,
'Pleacă- n'i-te nica năhiamă!
'Pleacă-n'i-te şi-n'i ti fă pade,
Tra si-n'i ved casa li dade;
Fă-n'i-te pade,fă-n'i-te loc,
Tra si-n'i ved vatra cu foc!

Fă-mi,Doamne,-azburător,
Ca se-azbor pîn'di nior,
S'cad la muma tu ubor,
Tra si-n'i plîngu pustul dor!
Tu ubor cu căldărmadz,
Tra si-n'i plîng a mei caimadz!

. . . . . .

Ncl'inăciun'i al tata mare,
Si-n'i pitreacă'nă mulare;
Ncl'inăciun'i şi-al tata n'ic,
Si-n'i pitreacă-un cal psăric.

-

(Din „Antologie Aromânească" de
Tache Papahagi.)

MULT MI-I DOR...

Mult mi-i dor şi mult mi-i sete
Să văd frunza'n codru verde,
Să mai strâng vre-o şapte cete.
Primăvară mama noastră,
Suflă bruma din fereastră
Şi zăpada de pe coastă,
Să văd înverzind în cale,
Să mă las în ceea vale

C'o păreche de pistoale.
Frunza'n codru cât se ţine
Toţi voinicii trăiesc bine,
Iară frunza dacă-l lasă
Toţi voinicii merg pe-acasă
Şi la para focului
Zac de dorul codrului.
Frunză verde de pe plai,

De-ar veni luna lu'Mai,
Să aud pe cer trăsnind,
Şi iarba frumoasă dând,
S'aud murgul nechezând
Să mă văd pe deal suind.

-

(Din „Cântece de ţară" de
Tudor Pamfile.)

EU PLEC MÂNDRO...

- Eu plec,mândro,azi ori mâne,
Dorul meu la tin'rămâne."
- Tu te duci,badeo,sărace,
Eu cu dorul ce m'oiu face?
Tu te duci cu oile,
Eu rămâi cu vorbele:
Tu te duci cu ciobanii
Eu rămâi cu duşmanii.
Fă-mă,Doamne,ce mi-i face,
Fă-mă pasăre măiastră
La bădiţa din fereastră,
Să văz seara ce cinează,
Dimineaţa ce prânzeşte
Şi cu cine se-odihneşte;
Fă-mă,Doamne, ce mi-i face,
Fă-mă floarea florilor
In poiana oilor
Şi'n calea ciobanilor.
C'am un bădişor cioban
Cu vârsta de măgheran:
Vântul bate,vârsta-i cade,
Să mă plec să i-o ridic
Că mi-i fală,că-i voinic."

-

(Din „Monografia Satului Răşinari"
de V.Păcală.)

VOINICIE.

Codrule cu frunza lată
Pice brumă, nu te bată,
Că mi-ai fost umbră vr'odată;
Codrule cu umbra lungă,
Pice brumă, nu te-ajungă
Că mi-ai fost vr'odată umbră.

Ce te legeni brad în codru
Fără rând şi fără modru?
- Da cum nu m'oiu legăna
Când de mine stau gata
Trei meşteri cu trei săcuri
Să mă taie dărăburi,
Să mă'ncarce pe trei cară
Să mă ducă'n jos la ţară
Să mă facă lemnicioară,
Să mă facă temniţe grele
Să pice voinicii'n ele!

-

(Din „Doine şi Strigături din Ardeal",
culese de Victor Onişor.)

TRANDAFIR CU CREANGA'N RÂU...

Trandafir cu creanga'n râu,
Ce vii bade-aşa târziu,
Că nu-i tină până'n brâu?
Tina până'n brâu de-ar fi
Aşa târziu n'ai veni,
Ori ţi-i uliţa tinoasă,
Ori ai alta mai frumoasă;
Ori ţi-i uliţa cu tină
Ori ai alta la inimă;
Ori ţi-i uliţa cu mol
Ori ai alta mai cu dor.

-

(Din „Doine şi Strigături din Ardeal"
culese de Victor Onişor.)

CÎNTIC DI VREARI.

(Cântec de departe.)

S'leagînă fadzl'i,s'leagînă
Di toamnă ş'di furtună;
Culcă-n'i-ti,albă,culcă n'i-ti,
Tu cuibu n'i te-adună.
Suschiră pul'i,suschiră
Du vimtu ş'ploai greauă;
Bagă-n'i-ti,pul'e,bagă-n'i-ti
Şi dorn'i ca'nî n'eaŭă.
Murmură chin'il'i,murmură
Diparti'n Padea-Mari;
Scoală-n'i-ti,vrută,
scoală-n'i-ti,
Că'ş'deadi albul soari.

-

(Din „Antologie Aromânească" de
Tache Papahagi.)

CÂND DE-ACASĂ AM PLECAT...

Când de-acasă am plecat
Ziua bună mi-am luat
Dela toţi pomii'nfloriţi,
Dela dulcii mei părinţi,
Dela grădina cu flori,
Dela fraţi,dela surori,
Dela uşi,dela portiţă,
Dela dulcea mea drăguţă,
Dela fir de mutătoare
Dela draga şezătoare,
Dela struţ de busuioc,
Dela feciorii de joc,
Dela struţ de lămâiţă,
Dela fete din uliţă.
Rămâneţi toţi sănătoşi,
Ca bujorii de frumoşi;
Să fiţi toate sănătoase,
Ca rujile de frumoase.
. . . . . .
. . . . . .

-

(Din „Gazeta Transilvaniei"-
- Anul 1888.)

PE SUB CER...

Pe sub cer şi pe sub stele,
Sboară două rândunele,
Acelea nu-s rândunele,
Numai surorile mele.
Una sboară şi se duce,
Una pică jos şi plânge,
Ş'aşa plânge'n glăsurele
Să se strângă nemurele
Să'nceapă a plânge'n glas
Vai, pe-a cui mâni am rămas!
Pe mâna streinilor,
Pe gura păgânilor,
Că streinu-i ca şi spinul
Şi amar ca şi pelinul...

-

(Din „Datinele şi Credinţele poporului român"
de E.Niculiţă-Voronca.)

FLORICICA NUCULUI...

Floricica nucului
Nu căta voinicului,
Că voinicu te-a'nşela
Ca mâine te-a lepăda.
- Şezi,bădiţă,şi-mi dă pace;
Şaga ta mie nu-mi place,
Şaga ta îi tâlhărească,
Mintea mea-i copilărească.
Frunză verde de trei cepe
Dragostea de un'să'ncepe;
Dela ochi, dela sprâncene,
Dela buze ruminele;
Dela faţă cu-alunele
Dela gâtu'cu mărgele.

-

(Din „Suspine" adunate de George Madan)

DE-OIU PRINDE A CÂNTA...

De-oiu prinde a cânta,
Munţii toţi s'or legăna,
Văile s'or tulbura,
Pietrele s'or despica
De jale şi de bănat,
Văzându-mă'nstrăinat,

De ţara mea depărtat,
Cu streini încunjurat.
Săracă streinătate,
Mult mi-a fost fără dreptate.

-

(Din „Gazeta Poporului"- 1889.)

C Â N T E C E.

I

Mâi,ciobaţe de la oi,
Mâi, ciobaţe, mâi!
Tu n'ai grije nici nevoi;
Tu te culci pă pat de fân
Cu capu pă muşunoiu.

II

Mâi,ciobaţe de la oi,
Mută(-ţi) stâna către noi;
Drage(-mi) sânt oiţele.
Iubesc (ca) un cioban,
Nu ca coconiţele
(Ce-şi dau cu suliman).

III

Ieo sânt fată de ciocoiu
Ieo iubesc pe ciţe voiu.
Vino, vino, puiule,
Ş'al meo trandafirule!

IV

Măriţa dela vizir
Cu cămaşa ţeagră şir;
Măriţa dela vizir,
Cu cămaşa ţeagră fir,
Of,of,Măriţă, of!

V

Aid,băluţă, să fujim;
Să fujim,să pribejim!
Acuma ie bun de fugă,
Acuma ie iarba crudă.
Of,of,Măriţă,of!

VI

Ciţe ie împotrivă de miţe,
Feţişoara mia?
Ia ie junâ şi fromoasă,
Dar ieo sânt bătrân.

-

(Din „Chants populaires des Roumains
de Serbie" publicată de Emile Picot.)

SĂ TE VĂZ LUME ARZÂND..

Să te văz lume arzând
N'aș mai sări să te stâng,
D'aș sări să te aprind;
Să te văz arzând în pară,
N'aș ieși nici pân'afară,
Dacă văd că n'am ticneală;
Să te văz arzând cu foc,
Nici nu m'aș clăti din loc,
Dacă văd că n'am noroc.
Arde-ai lume de trei părți,
De trei părți cu lemne verzi
Și de-o parte cu uscate,
Că n'avui noroc,nici parte,
Numai de streinătate!

-

(Din „Poesii populare" de A. Țiplea.)

IESE MÂNDRA LA PORTIȚĂ.

Iese mândra la portiță,
Numai baier și cătrință.
- Mândro,mândruleana mea,
De te-aș putea săruta,
Murgul de sub min'l-aș da."
- Bădiț, bădișorul meu,
Că-s fată din floare mare,
Cine mă sărută moare."
- Mândro,mândruleana mea,
Nici eu nu-s fecior de-așa,
Că-s fecior născut din flori,
De nu m'îi săruta,tu mori."

-

(Din „Convorbiri literare" - XXIV.)

FRUNZĂ VERDE DĂ STĂJAR...

Frunză verde dă stăjar
Rămâi sănătos Ardeal,
Că eu ies p'aici la deal;
Spicuț verde dă săcară
Rămâi sănătoasă țară,
Că eu ies din tine-afară.
Când am trecut granița
Rău m'o durut inima,
După mândra săraca.
Mândra-i naltă,subțirică
Gândești că-i trasă'n verigă.
Gura ei păhar cristariu;

Buzele mărgăritariu;
Faţa ei picur de sânge,
Unde-o vezi inima-ţi plânge.
Pe din sus de ochişori
Năframă ţesută'n flori,
Pe din jos de gurişoară
Năframă de paioară!...

-

(Din „Doine şi Strigături din Ardeal"
de Victor Onişor.)

CÂNTECE DIN BUCOVINA.

Frunză verde şi una
N'am a trăi cât lumea;
Oiu trăi o zi ori două
Şi m'oiu trece ca şi-o rouă,
Ca roua de dimineaţă
Ca şi când n'o mai fost viaţă.

Frunză verde secară
Se tocmi dragostea iară.
Se tocmi cum se tocmi,
Dulce cum a fost,n'a fi.

Nu gândi,bade,gândi,
Că ca tine n'oiu găsi,
Că ca tine am o mie,
Numa că-mi trebuia mie,
Mai de neam şi mai de viţă,
Nu ca tine-o rămăşiţă,
Rămăşiţa satului
Şi propteala gardului.

Hai mândruţă să fim dragi,
Dar nădejdea să nu-mi tragi,
Nici tu mie,nici eu ţie,
Că n'am a te lua soţie.

Măi Georgi,măi Georgieş,
Fă-ţi casă de măcieş,
Şi ograda de nuiele,
Vin la maica de mă cere.
De m'a da,de nu m'a da,
Pe fereastră mă-i fura,
Pe fereastra cea din gios,
La Gheorghică cel frumos.

Măi bădiţă,bădişor,
Nu-mi trimite-atâta dor
Pe apă şi pe izvor
Pe gurile tuturor.
Vină singur dumiata,
Singurel cu gurița

Şi-mi potole inima.

Sui la deal,cobor la vale
L'a mea puică lumânare.
L'a mea puică câni-s răi
Şi'n casă duşmanii mei.
Şi tot stau şi mă socot
Cum afară să mi-o scot.

Mândruliţă din alt sat,
Nu gândi că te-am lăsat
Unde-aseară n'am venit.
Nici disară n'oiu veni,
Tot a mea puicuţă-i fi.

Bodaproste c'am ajuns
De-am văzut pe badea tuns;
Când l-aş mai vedea şi dus
Mi-ar părea că sbor pe sus.

O zis badea c'a veni
Cred c'aceaia n'a mai fi.
Şi-a zis badea c'ar să vie
Cred c'aceaia n'a să fie.
Ş'o zis badea c'a veni
Dacă luna-a răsări,
Cat la lună,luna-i bine,
Cat bădiţa,nu mai vine.

Dur în car,dur în căruţă,
Ţi-ai găsit altă drăguţă.
Dur în car,dur în haiteu,
Tot mai dragă ţi-am fost eu.
Dur în car,dur în teleagă,
Ţi-ai găsit,da nu ţi-i dragă.

Spusu-ţi-am leliţă ţie,
Să-ţi faci colibuţă'n vie,
Să-mi fii dragă numa mie.
Da tu,lele,ţi-ai făcut
Colibuţă de bujor
Să fii dragă tuturor,
Tuturor voinicilor,
La mai mari şi la mai mici,
Şi la steaguri de voinici
Cari se duc la potici,
Şi la mici,şi la mai mari,
Şi la steaguri de husari.

Badea nalt ca o făclie
Il cunosc şi dintr'o mie.
Măi bădiţă,ochi mândruţi,
De trei ani mi-ai fost drăguţ,
Da amu,de-o săptămână
Te-ai mâniet de-o minciună.
Pentr'o haită de nevastă
S'a stricat dragostea noastră.
Ştii,ştii,ştii,bădiţă,ştii
Când păşteam noi vitele
Pe'nverzita pajişte
Şi grăiam de dragoste!
Alunaş cu creanga'n drum,
Te-aş iubi şi nu ştiu cum,
Te-aş lăsa şi nu mă'ndur.

Cat cu ochii pe pădure
Cum îmi trec zilele'n lume:
Una bună,două rele!

Rău se şede codrului,
Codrului fără de frunză
Şi mie fără mămuţă.
Rău se şede codrului,
Codrului fără de brazi,
Mie străin,fără fraţi!
Codrului fără mlădie,
Şi mie fără soţie.
Rău se şede câmpului,
Câmpului fără de flori
Şi mie fără surori.

Tu te duci,neică,te duci,
Tu te duci,neică,pe lume,
Ia-mă,du-mă după tine.
De ţi-i ruşine cu mine,
Fă-mă brâu pe lângă tine,
Fă-mă pană de ciocârlie
Şi mă pune'n pălărie.
De ţi-i ruşine şi de pene,
Fă-mă lumină de ceară
Şi mă du cu tine'n ţară.
Tu, neică, unde-i cina,
Eu frumos ţi-oiu lumina,
Oamenii te-or întreba:
Ce lumină e asta?
Asta-i lumină de ceară,
Mândra mea din altă ţară,
Asta-i lumină de său,
Drăguţă din satul meu.

Mă dusei la mânăstire
Să duc patruzeci de zile.
Pusei mâna pe psaltire,
Cu ochii pe la copile.
Mă'nchinai pe la icoane,
Cu ochii pe la cucoane.
Ce oiu face,vai de mine,
Să nu dau de vre-o ruşine!
Că drumul ce-am apucat
Mă duce drept la păcat,
Că nu-s făcut pe popie,
Nici măcar pe dăscălie,
Ci-s făcut spre vitejie;
Popi-i place psaltirea,
Mie-mi place spada grea.

Gându meu pe unde-aleargă
Nu-i harnic om să-l întreacă
Nici voinici călări să meargă.

-

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXV -
- 1927 - No.7-8.)

BLĂSTEMLU A XEANILOR.
(Blăstemul străinătăţilor)

Nathima cari scoase xeana,
Dumnidză s'l'i-astingă bana,
Că'ş'u greaŭă,dipîrtoasă,
Că'ş'u multu nfîrmîcoasă;
Ea dispartă hil'iŭ di dadă,
Dispartă surări di fraţ,
Dispartă şi doi granghiadz.
Trîşi aclo iu s'dispîrţa,
Munţî cu munţ se-aduna,
Frîndza di pi fag cădea,
Arîŭlu tut se-alăcea,
Ş'tuţ ca ţeara ngălbinea.
Nîs,laĭlu,singur fudzea,
Şi-ea,jilita,il'i dzîţea:
- Du-n'i-ti,gione,oară-bună,
S'nu-agîrseşti si scriĭ totună;
Mutrea'n sus,mutrea înghios,
Ia mutrea tu cîmpul vearde,

'N'araŭă minută'ş'deade:
S'nu dzîţi că-ĭ di Dumnidzăŭ,
Că-ĭ di dorlu mare-a n'eŭ!

-

(Din „Antologie Aromănească" de
Tache Papahagi.)

FRUNZĂ VERDE GRÂU MĂRUNT..

Frunză verde grâu mărunt,
Arde-te-ar focu'urât,
Boală făr'de crezământ.
Din mica copilărie
Mi-ai fost dăruit tu mie
Ş'acum uite că sunt mare
Şi de tine n'am scăpare.
De m'aş duce,duce'n lume,
El se ţine după mine,
De m'aş duce'n lumea largă,
După mine el aleargă,
Amărându-mi zilele,
Zilele sărmanele.
Negru,negru-i pământu',

Dar mai negru-i urâtu',
Trăind numai cu dânsu'.
Pământu'face pâine,
Dar urâtu'calea-mi ţine.
De urât m'am ferit tare
Urâtu'mă'ntoarce iară.
De urât mă duc în lume,
El a mea viaţă-mi răpune.
De urât m'am ferit mult
Şi cu el m'am petrecut.
De urât m'am ferit tare
Şi's cu dânsu'la mâncare,
La mâncare şi la culcare.
Şi urâtu'din ce se face
Ia din ceea ce nu-ţi place,
Şi urâtu'din ce-i făcut,
Ia din ce-i neplăcut.
Decât traiu cu urât,
Mai bine moartea'n pământ.
Decât traiu cu necaz,
Mai bine moartea'ntr'un ceas.
De cât făr'de norocire
Mai bine făr'de zile.
N'am gândit,n'am socotit,
C'o avea doru sfârşit
Şi dragostele urât.
N'am gândit în vremea mea,
C'acest pahar l-oiu bea
Ş'acest traiu l-oiu avea,
N'am gândit în astă lume,
C'oiu ajunge aceste zile.
De cât cu urâtu'n casă,
Mai bine cu boala'n oase,
Că maica face cum poate
Şi de la boală mă scoate,
Da dela urât nu mă poate.
De boală zaci şi te scoli,
Da de urât zaci şi mori.
Inchideţi uşile bine
Că urâtu iară vine.
Fugi urâte de-acolea
Nu-mi pica iară belea.
Fugi urâte şi mă lasă
Nu trăi cu mine'n casă.
Fugi urâte din cărare,
Nu-mi mai face supărare.
Fugi urâte de pe prag,
Să vie cine mi-e drag.
Fugi urâte dela mine,
C'oiu lucra şi pentru tine.
Fugi urâte de la spate,
C'oiu lucra eu ş'a ta parte.
Fugi urâte pe pustii,
Pe lume să nu-mi mai vii,

Şi'napoi să te intorci
Când pietrele-or înverzi
Şi munţii boieri or fi.

(Din „Doine" culese de Mihail Caniano.)

CÂNTECE DIN TRANSILVANIA.

Mare-i muntele şi sus
Omătul din el s'a dus;
Numai la inima mea
Ce s'a pus nu se mai ia.
Că s'a pus a mândrei dor,
Nu se ia până ce mor;
Şi s'a pus dorul mândrii,
Nu se ia pân'oiu muri;
Şi s'a pus cu-aşezământ,
Nu se ia până'n mormânt.

Mare-i,maică,Murăşu
Da-i mai mare urâtu,
Că Mureşu-i mergător
Şi urâtu-i stătător.

Lungu-i drumul Clujului,
Da-i mai lung al dorului,
Drumul Clujului se gată,
A dorului niciodată.

Măicuţă,când m'ai făcut,
Doamne,bine ţi-a părut.
Maică,de părere bună,
Mi-ai făcut faşă de lână,
Perină de mătrăgună,
Leagănul de măgheran,
M'am legănat de măgan.[1]
Tu-ai gândit că faci un bine,
M'ai făcut de-amar pe mine.
Ş'ai gândit că faci un dar
Şi m'ai făcut,maică,de-amar.
Dacă m'ai văzut că-s fată,
Să mă fi ţipat[2] în apă,
Dumnezeu te-ar fi iertată;[3]
Să mă fi ţipat în foc,
Dac'am fost fără noroc.
Da io zic şi io mă'ntorc :
Sânt fete de pătrupop[4]
Cu avere şi cu loc
Şi nici alea n'au noroc.
Poartă haine de mătasă
Norocu li-i dus de-acasă
Inima friptă şi arsă;
Poartă haină de bumbac
Şi norocu le-a uitat;
D'apoi eu de om sărac,
Cată la năcaz să trag.

De-ar fi trăsnit Dumnezeu
Pădurea dela Braşeu[5]
Lemnul din leagănul meu.
Să nu mai legene nime
Om făr'de noroc ca mine,

---

1). de măgan = de sine,nelegănăt de nimeni. 2). a ţipa= a arunca. 3). iertată = popular: în loc de „te-ar fi iertat". 4). pătrupop = protopop. 5). Braşeu = Braşov, dela ung. „Brásso".

Să nu să fi legănat
Om ca mine'nstrăinat.

Maică,urâtul mă cere,
Nu mă da,că eu n'oiu mere.[1]
De m'o da cui nu îmi place,
Moartea cu mâna mi-oiu face;
Moarte bună cu-a mea mână,
Moarte rea cu mâna mea.

Mânce-te[2] focu urât,
De mi-i fi tu rânduit,
Cum om lucra'ntr'un pământ?
Oiu lua postatea lungă,
Urâtul să nu m'ajungă.
Ş'oiu lua postatea lată,
Ne-om tâlni[3] 'ntr'o zi odată.
Şi ne-om tâlni pe la prânz,
Tot cu lacrămi şi cu plâns.
Şi ne-om tâlni pela-amiaz,
Tot cu lacrămi pe obraz.
Şi ne-om tâlni pe la cină,
Tot cu lacrămi la inimă.

Nu mă bate,maică,rău
Pentr'un drăguţ ca al meu.
Maică,drăguţ ca la mine,
Nu mai vezi în sat la nime.
C'aşa-i,maică,pângă[4] gură
Ca ceriu făr'de negură,
Ş'aşa-i,maică,pângă gene,
Ca roua pe sânziene.[5]
Maicuţă,de l-ai vedea,
Oblu'n[6] ochi,l-ai deochia.
De nu i-i şti descânta
Ar muri'naintea ta;
De nu l-ai şti lecui,
Inainte ţi-ar muri.

Săracu doru badii,
Scrisu-i pe poarta curţii
Cine ştie carte nemţască,
Meargă dorul să-l citească,
Că şi eu mi l'am citit
De badea m'am despărţit.
Şi m'am despărţit cu dor
Ca şi luna dingă[7] nor,
Şi m'am despărţit cu jele,
Ca şi luna dingă stele.

Măi bădiţă,păr negriu,
Bine-ar fi să nu te ştiu,
Că de când te ştiu pe tine,
Mâncarea nu-mi mere bine.
Mânc pâne bogăt[8] de bună
Mi se face tină'n gură.
Şi beau apă bogăt de rece,
Bade,de-al tău dor nu-mi trece.
Bade,dorul dela tine,
Mă duce'n cea grădină,

---

1). mere = a merge. 2). mânce-te = mănânce-te. 3). a tâlni= a întâlni. 4). pângă = pe lângă. 5) sânziene = flori de câmp. 6). oblu = drept,direct. 7). dingă = de lângă. 8). bogăt = destul.

Tot oiu plânge-o săptămână,
Până ce-oiu face-o fântână
Ş'oiu striga sara pe lună:
Hai,bade,la apă bună.
Din fântână apă-i bea,
Doru mi li-i mângâia.

Am un drăguţ cinăşel[1]
Ca şi-o lună[2] de inel;
Luna la inel îi verde,
Rău mă tem că mi l-oiu pierde.
Că l-am mai pierdut odată
Şi l-am căutat lumea toată.
Dar acolo l-am aflat,
Jos la poala codrului,
In braţele dorului.
Curţile erau deschise,
Faţa lui pe tablă scrisă.[3]
Prins-a doru-a mă'ntreba:
- Ce caţi,mândră,p'aicea?"
- Un voinic cu pana verde,
Susu-i Dumneze,nu-l rebde,
Nici locu pe unde şede;
Un voinic cu pana latră,
Susu-i Dumnezeu şi-l bată,
Că m'a'nvăţat a iubi
Ş'amu mă las'a dori,
Că m'a'nvăţat sărutată
Ş'amu m'a lăsat uitată."

-

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXII - 1924 -
- No. 4-6.)

FRUNZĂ VERDE LEMN TOPIT..

Frunză verde lemn topit,
Lung e Prutul şi cotit,
Mult mă mir cum l-am trecut.
Trecui Prutu'n jumătate
Maica mă plângea la spate;
Trecui Prutul în cel mal,
Maica mă plângea oştean;
Trecui Prutul peste tot,
Maica mă plângea că-s mort.
Frunză verde lozioară,
Prutule apă vioară,
Face-te-ai neagră cerneală,
Stuhul tău o pernişoară,
Ca să-mi scriu o hârtioară,

---

1).cinăşel = svelt,frumos. 2). lună = piatra preţioasă.
3).scrisă = zugrăvită.

Ş'o trimit la maica'n ţară,
Să-mi dea bani de cheltuială
Şi strae de primenală
Şi cal bun de călărie,
Că mă duc la bătălie.

-

(Din „Cântece moldoveneşti" - colecţie de Elena D.Sevastos.)

CÂNTECE DIN BANAT.

Fă-mă,Doamne,ce mă faci,
Fă-mă trestie de baltă
Să mă cresc subţire şi'naltă,
Voinicii să mă cosască,
Loboda să mă astrângă
Să mă facă o porcoane[1])
Să mă ia boii pe coarne,
Să m'arunce'ntr'o câmpie
Să mă fac bucium de vie.
Să mă fac un struguraş,
Să mă mânce-un junilaş[2])
Junilaş făr'de mustaţă
Ce nu ştie strânge'n braţă.
Frunză verde mărăcine,
Auzit-am şi ştiu bine,
Că te laşi,mândro,de mine.
Lasă-te cu Dumnezeu
Că mie nu-mi pare rău.
Că mai sânt în lume fete
Mi-oiu afla şi eu păreche,
Mai înaltă şi frumoasă
Nu ca tine mincinoasă,
Mai înaltă şi subţire,
Nu ca tine grea de fire.

-

(Din revista „Sezătoarea"- Anul XXXII-1924)

LILICEA A VREARILEI.
(Floarea dragostei)

Sus tu munti i'nă cruţi,
Trîşi sun cruţi,'nă lilice,
'Nă lilici,'nă nişani,
Easti iarba di-agîrşari;
Cari oaĭe duţi şi-u paşti
N'elu-a l'ei'şi lu-agîrşeaşti.
S'duc jilite şi-u-an'iurzescu
Şi di vruţ îşi agîrşescu;
U-an'iurzii şi mini,laia,
Şi tut nu-n'i treaţi sivdaĭa;
Nu-n'i treaţe sivdaĭa ţe-am
Trî un gĭoni picurar.

-

(Din „Antologie Aromânească" de Tache Papahagi.)

---

1). porcoane = căpiţă de fân.
2). junilaş = june,tinerel.

STRIGĂTURI, COLINDE

STRIGĂTURI.

Eu la joc,mândra la joc,
Turtoiul de joi în foc.

-

Frunză verde de dudău,
Rău m'a bătut Dumnezeu
Cu bietul bărbatul meu;
Mititel şi băutor
Şi la lucru n'are spor.

-

(Din colecţia Academiei Române.)

Insoară-te,bade,însoară,
Că barba te împresoară
Şi mustaţa-ţi strică faţa,
Bătrâneţele vieaţa,
Gura ţi-i rece ca ghiaţa.

-

Mândrele-s ca îngerii,
Li se'nchină şi popii,
Ca şi popii la altare
Totdeauna'n sărbătoare;
Ochii ţin tot înapoi,
Cum e data pe la noi.
Mândrele-s sfinte icoane,
Acăţate în piroane,
Ochii lor făcliile,
Ce ard duminecile;
Şi guriţa lor cea dulce
Seamănă cu sfânta cruce.

-

Cine-a'nceput horele
Fie-i raiu cu florile,
Că horele-s stâmpărări
La omul cu supărări.

-

- Arză-te focul,om drag,
De mână mă duci în iad.

- Ba eu nu te duc de mână,
Că tu vii de voie bună.

-

(Din „Flori alese din cântecele poporului"
de O.Densuşianu,1920)

Foaie verde,tri smicele!
Of!of!of! mândrili miele
Cum îmi stau în potecele
Şi nu pot să trec de iele.
Ieo când zic:-mă duc,mă duc,
Mândrili se fac buluc
Nu mă lasă să mă duc;
Şi când zic:-mă duc,mă duc,
Nu pot sta şi tot mă duc.

Aş'mica pogace[1])
Că inima-mi place;
N'are cine să'mi face,
Că'mi nevasta dzace
Şi încă'mi cere
Rachiu cu miere
Şi vin cu biber
Cum a fost şi ier'.
. . . . . .

-

(Din „Chants populaires des Roumains de Serbie"
- de Emile P i c o t .)

Avu popa nouă fete
Nice una nu ne dete;
Dascălu-avu două
Şi ne dete una nouă.

-

Bate cisma pe tureac
Batăr nu-i farină'n sac.

-

Bătrâneţe,bătrâneţe,
Cum te-aş da pe tinereţe!

-

Bunu-i danţu,rău jucăm,
Nu-i ciudă,acu'nvăţăm.

-

Cazină mi-i şi mi-i ruşine,
Că râde râsul de mine.

-

Câte fete-s cu cercei,
Toate-aşteaptă să le cei,
Iar câte sânt cu cojoc,
Toate-aşteaptă să le joc.

-

Auzit'am o minciună
Că Murăşu-i apă bună
Cin'bea din el se cunună.
Hai mândro să bem şi noi,
Să ne luăm amândoi.

-

Bădiţă,dragă bădiţ,
Tot în gură mă săruţi,
Şi la cismă nu te uiţi,
Că mi-s cârpite cu câlţ.

-

Du-mă,Doamne,şi mă pune
Unde-s nevestele bune.
Du-mă,Doamne,şi mă lasă
Unde-s neveste frumoase
Şi bărbaţi-s duşi de-acasă.

---

1). pogace = prăjitură.

Du-te,bade,duce-te-ai
Unde-o sta apa să stai.
-
Haide,mândră,să fugim
Pe din sus de ţintirim,
Unde-i iarba necositǎ
Şi de rouă-acoperită;
Haida,mândră,să plecăm,
Şi roua s'o scuturăm.
-
Hăi,,leliţă,ochii tăi,
Cum seamănă cu ai mei!
- Cum nu or şi semăna
Că ţi-e casa lâng'a mea
Şi grădina tot a mea.
-
Mărita-m'aş să nu şed
Numai câmpul să nu-l văd.
Câmpul să-l vază bărbatul,
Eu să mătur,s'aştern patul,
Să pun oglinda'n fereastră,
Să văd bine-mi stă nevastă?
-
Mă dusei la mânăstire,
Şezui patruzeci de zile;
Nici-o carte nu'nvăţai
Nici pe mândra sărutai.
-
Bădiţă inimă dreaptă,
Vino la noi câte-odată,
Vino cât de rare-ori,
Intr'o zi de zece ori.
De ţi-o părea multişor,
Vino mai arare-ori.

Frunză verde după sanţ,
Dulce-i gura la finanţ,
Frunză verde de frăgari
Dulce-i gura la gendari.
-
Sus opincă până poţi
Că mai am vr'o doi-trei zloţi.
Că dacă- te-i găuri
Cu mătasă te-oiu cârpi.
-
Zis-a hâda că-mi va da
Şase boi d'o voiu lua;
Şase boi ai hâde'mi plac,
Dar cu hâda ce să fac?
-
Mândra ce mi-e dragă mie
N'are scaun nici moşie
Ci e singură,pustie.
-
Frunză verde,lasă,lasă,
La ce să mă duc acasă,
Că n'am nevastă frumoasă.
-
(Din „1000 doine,strigături şi chiuituri" - Editura Lib. Ciurcu,Braşov 1911.)

Vândui eri şi pe Boian
Să-ţi iau ţie suliman.
Tu ai fustă şi cercei
Şi eu umblu'ncins cu tei
Din pădurea lui Ştirbei.
-
Mândro,ochişorii tăi
Mâncă bănişorii mei.

Taci mireaso,nu mai plânge,
Căci la mumă-ta te-oiu duce
Când s'o face dealu'n vale
Şi pădurea rotogoale!
Când o cânta ştiuca'n baltă,
Cu ştiucoiu lângă ea,
Atunci fată te-oiu vedea!
Când o face plopu nuci
Şi salcia mere dulci
Atunci fată şi nici atunci!
Când o face jugu pere
Şi tânjeala micşunele,
Când or cânta peştii'n baltă
Şi ştiucoiu'pe corlată
Atunci te-oiu mai vedea fată.

-

(Din : Poezii populare alese"
Librăria Nouă-Bucureşti şi :
„Cântece din vechime"culese
de C.Ciobanu-Pleniţa-1909.)

Cine-şi teme nevasta
Facă-şi gard în jur de ea
Tot cu pari
De stejari,
Cu grătele de arţari:
Cine vrea
Tot că i-o ia.

-

(Din „Convorbiri Literare")

Decât c'o ceteră rea
Mai bine cu gura mea;
Cetera-i cu patru strune,
Şi mai rele şi mai bune,
Gura mea toate le spune:
Cetera mai şi greşeşte,
Gura mea le potriveşte.

-

(Din „Doine şi strigături"
culese de Jarnik-Bârsean.)

Foae verde lemn de brad,
La omul care mi-i drag
Trei zile de clacă-i fac,
Iar la cel ce mi-i urât,
Fac una şi-mi pare mult.

-

(Din „Cântece din popor"
de D. Ciorogariu,)

Basamace,n'ai ce-mi face,
Că mi-i conciu prins cu ace;
Şi mi-i prins aşa de tare
Că,să beau mii de pahare
Şi din ace tot nu sare.

-

(Din „Verde şi iar verde"
culegeri populare de C. S.
Făgeţel.)

Frunză verde ca iarba
Am o mândră frumuşea;
Am avut şi doi purcei
Şi-au murit de groaza ei.

-

Eu la joc,mama la joc,
Mălaiu'de Joi în foc;
Batem mâţa cu vătraiu'
Că de ce n'a scos mălaiu'?

Fata cu păru'ncreţit
Face mălaiul lăţit,
Când îl scoate din cuptor
Strigă satu'n ajutor.

-

Badea numai cisme are
Şi se ţine grozav mare,
De-ar avea şi cioareci noi
Nici n'ar vorovi cu noi.

-

Toată ziua la oglindă
Şi gunoiu până'n grindă;
Dar pe-afară
Nouă cară;
Dar în uşe
Până'n guşe!

-

Măi bădiţă,nătăfleţe,
Ce ţii clopu pe ureche,
Nu eşti vrednic de neveste,
Da'de fete nici poveste!..

-

Fost-ai mândră când ai fost,
Şi de dulce şi de post;
Fost-ai dragă cui şi cui
Dar acuma,nimănui.

-

Iarba lată sub părete
Un fecior la şase fete;
Frunză verde de cucută,
Cinci-s surde,una mută.

-

Frunzuliţă de cireşi
Are mândra opt cămeşi,
Trei sunt rupte,patru-s sparte,
Una nu se ţine'n spate;
Dar cum să nu fie sparte
C'a sărit garduri cam'nalte,
Că mândrii, sărăcuţa,
Place-i noaptea,uliţa.

-

Nu te ţinea,bade,mândru
Că la tine nu mi-i gându';
Că eu bade-s învăţată
Să mă duc cu junci la apă,
Dar la tine ce-oiu mâna;
Mâţa şi pe mumă-ta?

-

(Din „Cele mai frumoase poezii populare"
de S.Bornemisa.)

Frunză verde şi iar verde
Fetele,cât ar fi fete
Nu le vezi la crâşme bete;
Dar după ce se mărită,
Câte şapte-s la o litră.

De s'ar ţese pânza'n pat
Colo sus lângă bărbat,
Toate-ar fi de măritat,
Dar se ţese la război
Cu necaz şi cu nevoi.

-

Zi,ţigane,zi ceva
Că mi-i bună inima!
După ce mi s'a strica
Să trăsnească scripca ta!

-

Urâtul din ce-i făcut?
Din omul care-i tăcut.
Pune-o buză peste alta
Şi iată,urâtu-i gata.

-

I-auzi,mamă,cânii bat,
Intră peţitori în sat;
Fă,mamă,plăcinte moi
Să vie şi pe la noi.
Dă-li,mamă,băutură,
Să nu mă caute'n gură.

-

Ce eşti lele-aşa fudulă?
Cum n'oiu fi,dacă-s chiabură.
Am o mâţă ş'un cotei
Trei fasole'ntr'un ştubei.

-

Câte fete se ridică,
Nu pot face-o mămăligă,
Numai una mai stătută
Şi-aceea o face crudă.

-

Du-te,fată,la ţesut!
Nu ştiu,mamă,n'am văzut.
Du-te,fată,la flăcăi,
Bogdaproste,mamă hăi!

-

Cântă cucul,se roteşte
Ca mândra,când se găteşte.
Şi resfiră penele
Ca mândra sprâncenele.

-

Are mama două fete,
Două fete frumuşele.
Nu-s frumoase dela ele,
Ci din târg dela dughene,
Ghileala le înălbeşte
Şi boiaua le'nroşeşte.

-

Foaie verde matostat
Când îţi văd gâtul spălat
Şi mărgeanul revărsat,
M'aş băga la tine-argat.

-

M'a mânat tata la oi,
Eu mă duc la poale moi.
M'a mânat tata la vaci
Eu mă trag la poale largi.

-

Uiuiu! şi ia-o drace
C'am iubit-o şi nu-mi place.
Bate-o,Doamne,şi-o detună
C'am iubit-o şi nu-i bună.

-

Dragostea de om bărbos
Ca carnea de ţap râios;
Dragostea de mânzărar,
Ca carnea de miel sugar;
Dragostea de copiliţă,
Ca carnea de mioriţă;
Dragostea de fată mare,
Ca făsuia din căldare,
Când bagi o mână de sare
Şi-o dai pe coastă la vale.

Spune,mândro,vrei nu vrei
Ori cu vorba ce mă iei?
Că sânt două săptămâni,
De când mă porţi cu minciuni.
O să-ţi dau palme şi pumni
Să te saturi de minciuni.

-

M'aş duce şi eu cătană
De-ar fi puşca de tocană
Pătrăntaşu plin de zeamă;
De-ar fi puşca de cucută,
Pătrăntaşu plin de urdă.

-

Dragostele nevesteşti
Mă tot bagă pe fereşti
Şi mă scot pe unde pot
Pe sub streaşină de pod.

-

Cumu-i nunu,cumu-i fina,
Bunu-i drumul la Brăila.

-

Eu aş sta şi n'aş mai bea
Dar dracu poate ţinea?
Că de-oiu sta şi n'oiu mai bea
Inimuţa mi-o crăpa.

Uiuiu,m'am măritat
Şi bărbăţel mi-am luat:
Nu-i nici crac
De nădrag,
Nu-i nici cap
De comanac.

-

Uiuiu,m'am însurat
Şi nevastă mi-am luat:
Niei nu-i cap de legătoare,
Nici pântece de cingătoare.

-

Seara la lumânare
Mi-a părut toanta o floare
Dimineaţă la spălat,
Mă mir că nu m'o mâncat;
Avui un viţel bălţat
Şi-o fugit pân'o crăpat.

-

De ţi-i bărbatul urât,
Leagă-l c'un curmei de gât
Şi-l du Vinerea la târg:
De ţi-a da un leu şi opt
Să-l dai cu curmei cu tot.

-

(Din revista „Sezătoarea"- Anul XXXV,No.3-6;
anul XXXV,No.1-2; anul XXXI,No.1-2,4,11
şi 12. - 1923 , 1927.)

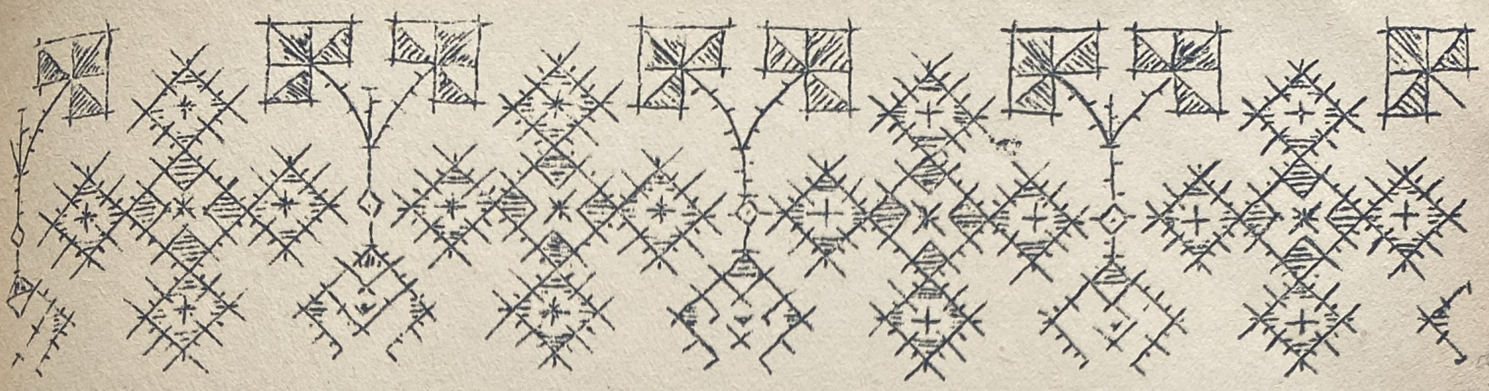

ORAȚII DE NUNTĂ.

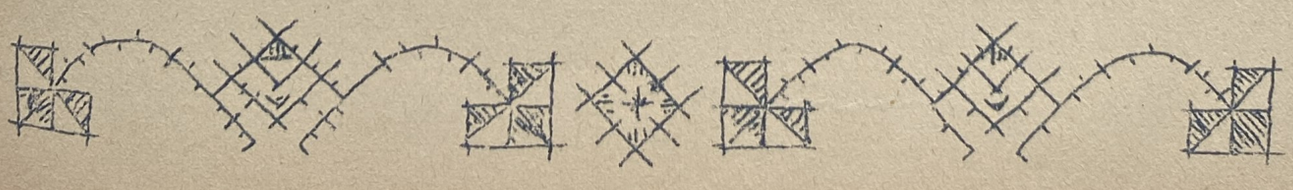

ORAŢIE DIN ARDEAL.

- Ce saltă cea veselie,
Ce lucru poate să fie,
Ce staţi aicea adunaţi,
D-voastră, iubiţi fraţi,
Că noi mult am umblat
Ca şi aicea n'am aflat.
Trei luni sunt de când venim,
Ne uităm şi nu durmim,
Insă lucruri aşa tocmite
Incă nu ne-au fost ivite,
In casă feciori jucând,
Afară fete plângând.
Insă plâng cu desfătare
Tocmai ca la un haz mare.
Cinstite taroste de loc,
Dumnezeu îţi deie noroc,
Cu vorba mult nu ne amânaţi,
Ci colacul ni-l daţi
Şi mireasa ne-o cotaţi
Că mireasa roşioară
Om prinde-o pe subsioară,
Şi-om da-o'n braţe la mine
Să trăiască'n fericire!"

- Cinstite taroste de loc,
Dumnezeu îţi deie noroc,
Doar în drum eşti orânduit
Şi drumul l'ai rătăcit
Şi-acuşi te-ai pus la cerşit.
Cinstite taroste voinice,
Nu-mi lua cuvântul
Ca holbura vântul.
Pe la aceste curţi boereşti
Lungă zeamă horpoteşti,
Se vede că tu eşti cărturar,
Că astă vară ai fost gâscar,
Cu cisme de piei de mâţă
Pe la gură tot tărâţă."

- Cinstite taroste voinice,
Nu-mi lua cuvântul
Ca holbura vântul.
A fost craiu împărat,
Câtă lume a umblat,
Om ca tine n'a aflat,
De cap aplecat,
De picioare strâmbat,
De spate îmbulzit,
Tot gândesc cum ai venit."

- Cinstite taroste voinice
Nu-mi lua cuvântul
Ca holbura vântul
Cât îi Ardeliu de mare
Mincinos ca tine n'are;
Nu te ţinea aşa măreţ
Ca şi un purcel creţ
Intr'un fund de coteţ."

- Na-vă colacul,
Să mergeţi la dracul."

-

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXVII -
- 1929 - No.1-2.)

ORAŢIE DIN BASARABIA.

Bună ziua,bună ziua,
Hoara mândră şi frumoasă
In vistolnicu di casă
Cu răspuns bun să ne iasă,
Să ne'ntrebe,ci umblăm, ci căutăm?
Noi sama ştim să ne dăm,
Pi undi-am umblat,
Sama ne-am dat
Şi unde-om mai umbla
Sama ne-om da.
Că noi nu sântem Nohai
De cumpărat cai,
Nici cazaci
De cumpărat vaci,
Nici ciocoi
De cumpărat boi.
Noi sântem soli soleşti,
Cai împărăteşti,
Cai iuţi de vână
Şi voinici buni de gură.
Tânăr împăratul nostru
Din saghie-o meliţat,
Multă oaste-o adunat
S'o pornit la vânat
Să vânezi codri şi urşi,
Şi hârtoapi adânci
Şi izvoare reci.
O dat peste urmuşoară di şeară[1])
O stat toată lumea şi se niară:
De-ar fi urmuşoară de căpriţă,
Să fie împăratul nostru bun de priinţă.
De-a fi urmuşoară de crai,
Să fie împărat mult de trai.
O ales trei sfetnici,
Sfetnicii gâcea,
Sfetnicii numerea.
Ales pe aişti doi voinici,
Cu doi cai buni,
Cai buni de vână
Şi voinicii buni de gură.
Ne-am pornit pe crângul şeriului.
Şi pe luna stelelor,
Steaua'nspre aistă casă s'o lăsat,
Inspre aiastă hoară

---

1). şeară = fiară.

Mândră şi frumoasă.
Am auzit că este o floare,
Lină de grădină,
De'nflorit înfloreşte,
De rodit nu rodeşte.
Am venit s'o luăm,s'o strămutăm,
Peste ape şi peste munţi,
La a dumisale curţi,
Că de înflorit a înflori
Şi de rodit a rodi
Şi pomană părinţilor a fi.
Să vă gătiţi coloraţi[1] graşi
Şi cu buze cu vin
Şi cu fetiţi frumoasă
Să stai cu tânăr împăratul nostru la masă.
Că împăratul nostru
Când a veni,
Pământul a hui,
Când a descăleca,
Pământul s'a cutremura.
Daţi-ne câte-o năfrămiţă de in
Să ne ştergem gurile de vin,
Şi daţi-ne câte una de bumbac,
Să ne ştergem musteţile de tabac.
Şi dacă nu ne-ţi da,
Inapoi ne-om înturna
Şi ne-om şterge gurile
Cu poala de manta
Şi tot cinstea noastră ne-om purta.
Dar daţi-ne nişte mere moi,
Să mâncăm noi amândoi,
Şi daţi-ne nişte pere uscaţi
S'asvârlim la aceste guri căscaţi.
Şi daţi-ne nişte alune
S'asvârlim la aceste fete nebune.
Ia poftim şi cinsteşti
Vin dela Costeşti,
Bei şi te veseleşti,
Nu ca a dumevoastră
Bei nişte leoarcă,
Şi te faci fleoarcă.
Ia poftim şi cinsteşti
Plosca mai binişor,
Ca să-ţi fie mai uşor.
Nu cinsti aşa tari
Căci cuşma îţi sari.

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXVII - - 1929 - No.1-2.)

---

1) coloraţi=colaci.

IERTĂCIUNE.

Bună sara,soacră mari,
Ţi-aducem o cheptănătoari
Dila munţi,
Cu oi mulţi,
Cu şirezi di vaşi,
Cu turmi di oi.
Când ti uiţi din dos,
Par'că-i caru cu răgoz,

Când te uiţi din faţă
Par'că-i o coştireaţă,
Tânără şi bălaie
Ca o coadă di tigae.
Coaşi bine la mălai
Il vâră cu lopata
Şi-l scoate cu covata.
Pune o mână di sari
Şi-l dă pi pârâu di vali.
O luat dolniţa
Şi o işât afară
S'o dus să mulgă vaşile
Vaşile când o văzut-o
O gândit că-i boala lor,
O chicat toate posmol,
Numa un jiţăluş ţărcat
Printri poartă o scăpat
Şo fugit pân'o crăpat.
E o luat şâ o întrat în casă
Şo pus di lăutoari,
Şăpti oali ş-o căldari.
Când o dat la discâlşit,
Şăpti sati-o oblişit,
Cu grebli,cu ţăpoai,
Cu pari şi cu nuele
La păduchi ca sâ-i dişele,
Da un păduchi anapâda
S'o suit în vârful capului,
Şi s'o pus în chizăşii
Că n'o văzut di şăpti ani leşii.
Gătiţi-vă,soacră mari,
Cu o mămăligă moali,
Că nireasa dinţi în gură n'ari
Poftim,cinsteşti,soacră mari!

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXVII-1929-No.1-2.)

CÂNTEC LA SCOSUL MIRESEI DIN CASĂ.

De trei ori pe după masă
Să scoatem floarea din casă,
Să rămâie binele,
Să roiască albinele.
Pe la noi acum roiască
Ca vara să se cosască,
Să cosesc rânduri de flori
Să fie de sărbători
La fete şi la feciori.
Tot aşa,că-i bine aşa,
Multă vreme n'a fi aşa.
Ba a fi,de-om mai trăi
La vară când om cosi.
Frunză verde de năgară
Ia poftim cu jocu-afară,
C'a fost vreme mai de mult,
Dar noi nu ne-am priceput.
Busuioc crescut pe masă
Ia haideţi nuntaşi pe-acasă
Ori poftim şi mai jucaţi,
Că de-aseară tot mâncaţi.

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXI - 1923 -No.9-10.)

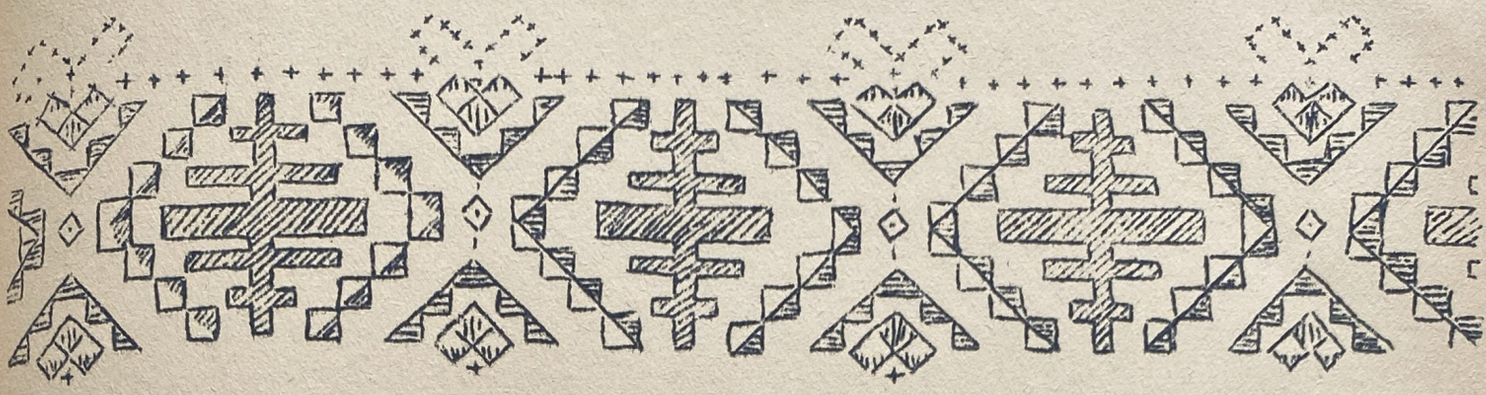

Bocete.

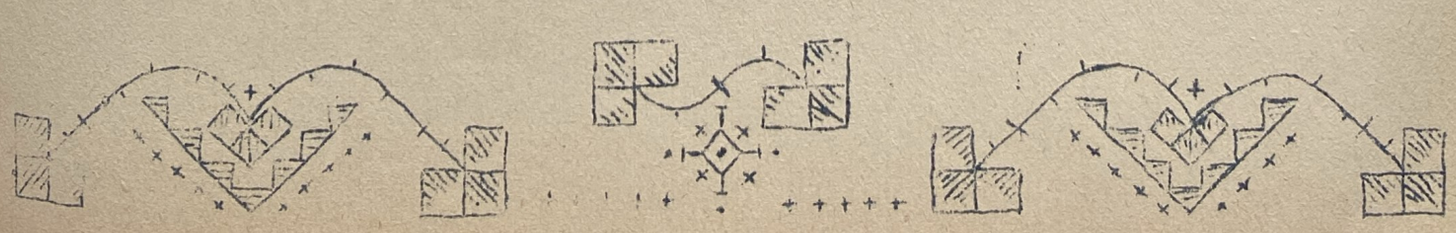

SCOALĂ-TE, MĂMUŢĂ DRAGĂ..

Scoală-te, mămuţă dragă,
Căci e jale'n casa'ntreagă!
Scoală-te de ne priveşte
Şi din gură ne grăeşte!
Scoală-te, nu te'ndura
Pe copii ţi-i bucura!
Moartea, vai, te-a amăgit
Şi de noi te-a despărţit!
Ai pus faţa la părete
Ş'ai lăsat băeţi şi fete!
Te-ai pus astăzi la pământ
Să nu simţi nici leac de vânt.
Din a tale sprâncenele
Cum vor creşte viorele!
Din ai tăi dragi ochişori
Au să crească dalbe flori
Din guriţă
Tămâiţă,
Din mânuţe
Flori albuţe;
Iar întregul trupuşor
Se va face lutişor!
Scoală-te şi te trezeşte
Şi ograda ne'nverzeşte;
Mândră iarbă să răsară
Ca în timp de primăvară!
Bată-te pustia lut,
Mult eşti negru şi urât!
Că măicuţa te-a'ndrăgit
Lăsând tot ce-a fost iubit.

Plâng şi uşi, plâng şi fereşti
Că de-acum nu mai trăeşti!

-

(Din „Datinele poporului român la înmormântare" -
de Teodor Burada.-Iaşi 1882.)

NICI O MOARTE NU-I AMARĂ...

Nici o moarte nu-i amară
Ca moartea de primăvară,
Pe'nfrunzitul codrului
Pe cântatul cucului...
Pe ieşitul cucului...
Moarte, moarte, rea mai eşti:
Tu acolo năzueşti
Unde tu nu trebueşti.
Moarte-acolo-ai năzuit
Unde tu n'ai trebuit,
Că ţi-ai pus mâna pe masă
Şi ne-ai făcut larg prin casă;

Şi ţi-ai pus mâna pe grindă
Şi ne-ai făcut larg prin tindă;
Şi ţi-ai pus mâna pe scară
Şi ne-ai făcut larg pe-afară.

-

(Din „Flori alese din cântecele poporului" -
de Ovid Densuşianu, Bucureşti, 1920.)

CÂNTECUL CEL MARE.

Colea jos şi mai în jos
Este-un măr şi este-un păr,
Este-un pat mare'nchciat,
Cu scânduri dalbe de brad,
Iar în pat ce-i aşternut?
Iarbă verde, pânză nouă,
Şi în pat cine-i culcat?
....., mortul, veştedul.
Dar la cap cine-l păzeşte?
Moartea, moartea, grabnica,
La picioare cine-i şade?
Şade cucul voinicul.
Moartea din grai îi grăia:
- Haida, cuce, să schimbăm,
Să schimbăm cu glasurile."
Cucul din grai îşi grăia:
- Ba eu, moarte, n'oiu schimba,
Că tu când dai a cânta
Mulţi voinici învăduveşti,
Copii mici îmi sărăceşti,
Conciuri dalbe îmi cerneşti."
Cucul din grai îşi grăia:
- Când încep eu a cânta,
Eu colea, primăvara,
Ies voinici cu plugurile,
Fete mari cu sucnele,
Neveste cu pânzele,
Copilaşi cu oile..."
Iată moartea intră'n sat,
Nicăeri nu s'a băgat
Până ce-aici a intrat
Şi la fereastr'a strigat:
- Ian ieşi....., pân'afară."
- Bucuros eu aş ieşi,
Dar nu mă pot despărţi
De dragă soţia mea,
C'am trăit bine cu ea."
Strigă moartea-a doua oară:
- Ieşi....., pân'afară."
- Bucuros eu aş ieşi,
Dar nu mă pot despărţi
De dragi copilaşii mei

C'am trăit bine cu ei."
Şi mai strig'a treia oară:
- Ieşi.....,pân'afară."
- Bucuros eu aş ieşi,
Dar nu mă pot despărţi
De drăguţi vecinii mei,
C'am trăit bine cu ei."
Cântă,cântă,cocoş gai,
Colea'n stâlpul portiţei
Lângă capul mortului,
C'a apucat
De-a scăpătat,
Tot pe valea
Cu jalea,
După dealul
Cu dorul.

-

(Din „Gazeta Transilvaniei" - 1890.)

LA MORMÂNT.

Negrule,pământule,
Negrule,mormântule,
Lacăt ai şi cheie n'ai,
Ce încui nu mai descui!
Cine apucă sub tine
Până-i lumea,nu mai vine!
Negrule,pâmântule,
Negrule,mormântule,
Mulţi oameni ai adunat
Şi tot nu te-ai săturat;
Mulţi oameni ai înghiţit
Şi tot nu te-ai mai hrănit!

-

(Din „Bocete",adunate de
I.Pop-Reteganul.)

BOCETE DIN MOLDOVA.

I

Roagă-te cui te-i ruga,
Roagă-te la săpători,
Să facă groapă de flori
Şi uşiţa de mătasă,
Să-mi vii,dragu'mamei,acasă.
De nu-i veni cu şederea,
Să vii batră cu viderea.
Să vii batră pân'la poartă,

Să vezi,dragu'mamei,tată-tu
ce mai face?
Şi să iei sama tare bine,
Că te duci în ceea lume,
Unde-i satul fără nume,
Unde nu cunoşti pe nime.
Şi iară să iei sama tare bine,
Că sunt două drumurele:
Unu cu flori,unu cu spini,
C'acolo dai de străini.
Să apuci pe cel cu flori,
C'acolo dai de surori;
De surori,de surorele,
De nepoţi,de nepoţele.

II

Plânge casă,
Plânge masă,
Că stăpânu că vă lasă.
Plângeţi uşi,plângeţi fereşti,
Că de stăpân rămâneţi....
Şi te scoală într'un cot
Şi mulţămeşte la nărod.
Şi te uită pe fereastră,
Că vine oaste'mpărătească
De-aicea să te pornească.
Şi nu te porneşte la trăit,
Te porneşte la putrezit.

III

Roagă-te cui te-i ruga:
Roagă-te la clopotari,
Să tragă clopotele tare,
Să meargă răsunet mare
La neamurile Dumnitale.
Roagă-te la sfânta moarte,
Ca să-ţi deie cheiţa,
Să-ţi descuie guriţa,
Să spui mamei vr'o vorbuţă
Ca s'o pun la inimuţă.

IV

Dragu mamei,mic copil,
Te scapă mama din sân,
Dintr'a mamei brăţişoare...
Cum mă leşi cu multă jale.
Mama cu cine s'a mângâia
Dacă băeţel n'a avea?
Dragu mamei,mic copil,
Cum din braţe te-am scăpat,
Şi te duci şi m'ai lăsat
Tot cu ochii lăcrămaţi,
Inima plină de jale,
Din pricina Dumnitale.
Of! dragu mamei,dragu mamei!
Ia deschide-ţi guriţa,
Te'ntrebe mama ceva
Să-mi răcoresc inima.
Sfântă moarte,ce-ai făcut?
Cum pruncul mi l-ai luat
In mare foc m'ai băgat.

V

Frunză verde de sulcină,
Vine moartea prin grădină
C'un mănunchiu de flori în
mână.
Cu florile m'amăgea

Cu paharul mă cinstea;
„Iea,Nicuţă,iea şi bea."
Numai odată o gustat,
La inimă o curmat-o,
Pe laiţă o aşezat-o.
Veniţi fraţi,veniţi surori
Şi mă împodobiţi cu flori,
Ş'apoi mă spălaţi cu apă,
Că de-amu mă duc la groapă.
Hai maică să sfătuim,
Că de-amu nu mai grăim.
Dară când mi-i mai vedea
Nu-i mai fi fiicuţa mea.
Hai,mamă,de mă petreci,
Că de-amu nu mă mai vezi.
Şi faceţi căsuţa de flori,
C'acolo nu am surori.
Şi mi-o faceţi mai în faţă,
Doară mi-ţi vedea de-acasă.
Că de-acasă m'aţi pornit,
N'am lăsat niciun cuvânt,
Căsuţa mi-am pustiit,
Bărbatul l-am văduvit,
Băeţii i-am sărăcit.
Dară să-mi daţi drumul mie,
Măcar numai Sâmbăta,
Ca să-mi mai văd căsuţa,
Să-mi cunoască urmuţa
Să beie apă din dânsa,
Să-şi astâmpere inima.
Băeţii-s fără de milă;
Toată lumea de-a grăi,
Ei mamă n'ar mai găsi.
Nici mămucă
Nici milucă.
Cine n'are mămucuţă
Nu mai are nici miluţă,
Numai foc la inimuţă.

VI

Frunză verde tilipin,
Hai,mămucă,să vorbim,
La poartă,la ţintirim,
Că de-amu nu mai vorbim.
Şi udă-mă,maică,cu apă,
Că de-amu nu mai ai fată.
Şi udă-mă,mamă,cu miere,
Că de-amu nu-ţi cer avere.
Udă-mă,mamă,cu vin,
Că de-amu n'am să mai vin.
Dragă,dragă,mama mea,
Ascultă-mă dacă-i vrea,
Ascultă-mă,mă boceşte,
Că eu nu-ţi mai dau nădejde.
Fă-ţi milă de zestrea mea,
Cum rămâne negătită
Şi eu mor nelogoditâ.
Dă-mi,mămucă,zestrea mea,
Şi mi-o dă la nemurele
Să mă bocească cu jele.
Dă-o,mamă,negândit,
Şi aşează-mă'n pământ,
Cu faţa la duhul sfânt.

VII

Draga mea,moşică bună,
In ce vreme mi te-ai dus!

In pornirea plugului,
Şi'n cântarea cucului,
Când i-i jale omului!
Ori şi ce scârbuţ'aveam,
La'mneata moşică veneam,
Şi'mnitale mă jăluiam
Şi scârba mi-o potoleam.

-

(Din revista „Şezătoarea" - Volumul IX -
- Anul 1910.)

LA MOARTEA BĂRBATULUI.

Dragul meu tinerel,
Dragul meu voinicel,
Eu am rămas făr'de el.
Dragul meu gospodar
Şi mila băeţilor....
Incotro s'or înturna,
De tătuţa n'or mai da,
De mă laşi pe mine-aşa,
Că nici n'am tată să mă ţie
Nici mamă să mă mângâie.
Şi băeţii-s mărânţei
Să mă pot lua cu ei.
Ce folos de surorele
Dacă nu-s în sat cu ele;
N'am cui a mă jălui
Şi nu mă poci răcori.
Şi m'aş jălui la fraţi,
Nu mă cred că sânt bărbaţi.
Câte scârbe'n lume-aveam
Tot în două le'mpărţiam.
Dragul meu,
Voinicul meu;
Dragul meu,
Tânărul meu,
Câte drumuri mi-ai făcut,
De pe toate mi-ai venit.
Acasă de nu veniai,
O scrisoare-mi trimeteai,
Inima mi-o răcoreai.
Spune-mi dragă ce să fac,
Ce să fac cu băeţii?
Că tare-i laşi mărânţei,
Mărânţei şi fără milă
Şi eu îs în sat străină.
Scoborî,Doamne,pe pământ
De vezi moartea ce-o făcut:

Doi tineri a dispărţit,
Două case-o pustiit,
Trei băeţi a sărăcit,
Pe mine m'o văduvit.
Tânără şi fără milă.
Uită-te drăguţă'n urmă
Cum te strigă băeţii
Şi nici nu te uiţi la ei;
Cum te strigă copchila
Cu toată inimioara
Şi nu te uiţi la dânsa.
Scoală-te şi ne spune
Ce să facem cu mata,
Ca să mai uităm scârba.
Câte scârbe sânt pe lume,
Toate se'ntâlnesc la mine.
Da aiasta-i scârbă nouă,
Mi-o rupt inimioara'n două.
Pentru cine-am mai muncit
De-am făcut căsuţele
Şi mi-am rupt ciolănuţele
Şi amu mă leşi cu jăle
Să trăesc cu dânsele!

-

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXI -
- No.9-10 , 1923.)

LA MOARTEA UNUI FRATE.

Dragul nostru tinerel,
Dragul nostru voinicel,
Dragul nostru supărat,
Multe mândre ţi-ai lăsat
Şi'napoi nu te-ai uitat.
Scoală dragă, şi ni spune
Ni spune cât ţi-i de bine,
Când aş şti că ţi-i bine
N'ar fi ră inima'n mine.
Scoală,frăţioare,scoală,
Şi te uită pe fereastră
De-ţi vezi oastea'mpărătească,
Dela noi să te pornească.
Frăţioare,frăţioare,
Frăţioare al nostru mire,
Da unde ţi-i mireasa
Să ţi-o vadă mămuca?
Pentru cine-ai mai lucrat?
Pentru trii scânduri de brad.
Pentru cine-ai mai muncit?
Pentru doi coţi de pământ.
Frăţioare tinerel,

Multă jăli-i pentru el.
Bucură-te mânăstiri,
Frumos tinerel îţi veni,
Frumos,tânăr şi gătit,
Şi nu-i gata de trăit
Şi-i gata de putrezit.
Ia-ţi frăţicoare,ziua bună,
Dela strat de busuioc

Dela flăcăi,dela gioc,
Dela strat cu peliniţă
Dela fete din uliţă.

-

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXI -
No.7-8, 1923.)

LA MOARTEA FECIORULUI.

Ţucu-te fiuţul meu
Tare-ai fript sufletul meu,
Ţucu-te floare umplută
Del'a mea inimă ruptă.

Cum îţi arde lumina
Aşa-mi arde inima,
Cum îţi arde toiagul
Aşa-mi arde sufletul
Făr'de foc şi făr'de pară
De se face numai sfară.

Nu te frige nemica
Aşa tare ca moartea,
Că şi focul îl poţi stinge
Cu moartea nu poţi învinge.
O,tu,moarte veninoasă,
Cum îmi duci pruncul d'acasă
Tot pe-o cale n[illegible]mblată
Unde n'a mai fost niciodată.
Eu tare mult l-oiu dori
Şi tot nu ne-om întâlni,
Pruncul mi s'a putrezi
Şi io tot l-oiu mai dori.
Până'n lume voiu trăi.

Eu tare mult m'am trudit
Leacul nu ţi l-am găsit;
Leacu'o fost la Dumnezău
Şi te duce'n sânul său.

-

(Din „Bocete" adunate de I.Pop-Reteganul.)

DRAGUL MAMEI, DRAGUL MAMEI..

Dragul mamei, scârbă mare.
Şi inimă friptă tare.
Cum nu mai faci, Doamne, drept
Imi iei băetul dela chiept.
Dragul mamei trandafir,
Cum să duc şi nu mai vin;
Dragul mamei călător
Şi'napoi ne'ntorcător.
Dragul mamei, măi Gheorghică
Inima din mama chică.
Ni se rupe inima
Cine te-a mai căuta
Cu milă ca mămuca?
Dragele mamei chicioruţă
Când or mai face urmuţă;
Dragile mamei mânuţă,
Când or mai face trebuţă;
Dragii mamei ochişori
Cum or creşte bozişori;
Dragile mamei sprâncene,
Cum or creşte buruene;
Dragul mămucuţii păr,
Cum or creşte calapăr.
Dragul mamei,
Dragul mamei.
Să mai vii la mămuţa.
De nu-i veni cu şederea,
Să vii batră cu viderea.
Să vii când a ploua,
Să cunoaştem urmuţa,
Să beu apa dintr'însa
Să-mi răcoresc inima.
Draga mamei floricică
Cum nu spui mamei nimică.
Dela cap pân'la chicioare
Frăţiori de-a dumitale,
Şi nu ti scoli pi chicioare
Să-i spui o vorbuţă mamei.
Dragul mamei,
Dragul mamei,
Să ti rogi la sfântul soare,
Să ţie ziua mai mare,
C'asta-i zi de dispărţenie
Şi de mamă,
Şi de tată,
Şi de lumea asta toată.
De fraţi şi de suroreli
De pe lume floriceli.
Dragul mamei nu te duce
Că'napoi nu te-or aduce.
C'aista-i drum călător
La mama ne'ntorcător;
C'aista drum, cine-l face,
La mama nu-i măi întoarce.
Scoală-te, puicuţa mamei,
Scoală-te să mai grăim,
C'ajungem la ţântirim
Şi de azi ni dispărţim

Şi nu ne mai întâlnim.
Bucură-te mânăstire,
Ce trandafir îţi mai vine!
Şi nu vine să'nfloreascâ,
Şi vine să putrezească!

-

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXI -
- No.5-6, 1923.)

AH! MĂMUCĂ,DRAGA MEA...

Ah,mămucă,draga mea,
Draga mea şi buna mea,
Inima cum te-a lăsat
De pe mine m'ai lăsat
Ca p'o păsăricâ'n gard
La toţi oamenii de sfat;
Ca p'o păsăricâ'n holdă,
La toţi oamenii de vorbă;
Ca p'o păsăricâ'n laz,
La trudă şi la năcaz?!...

-

(Din „Bocete" adunate de
I.Pop-Reteganul.)

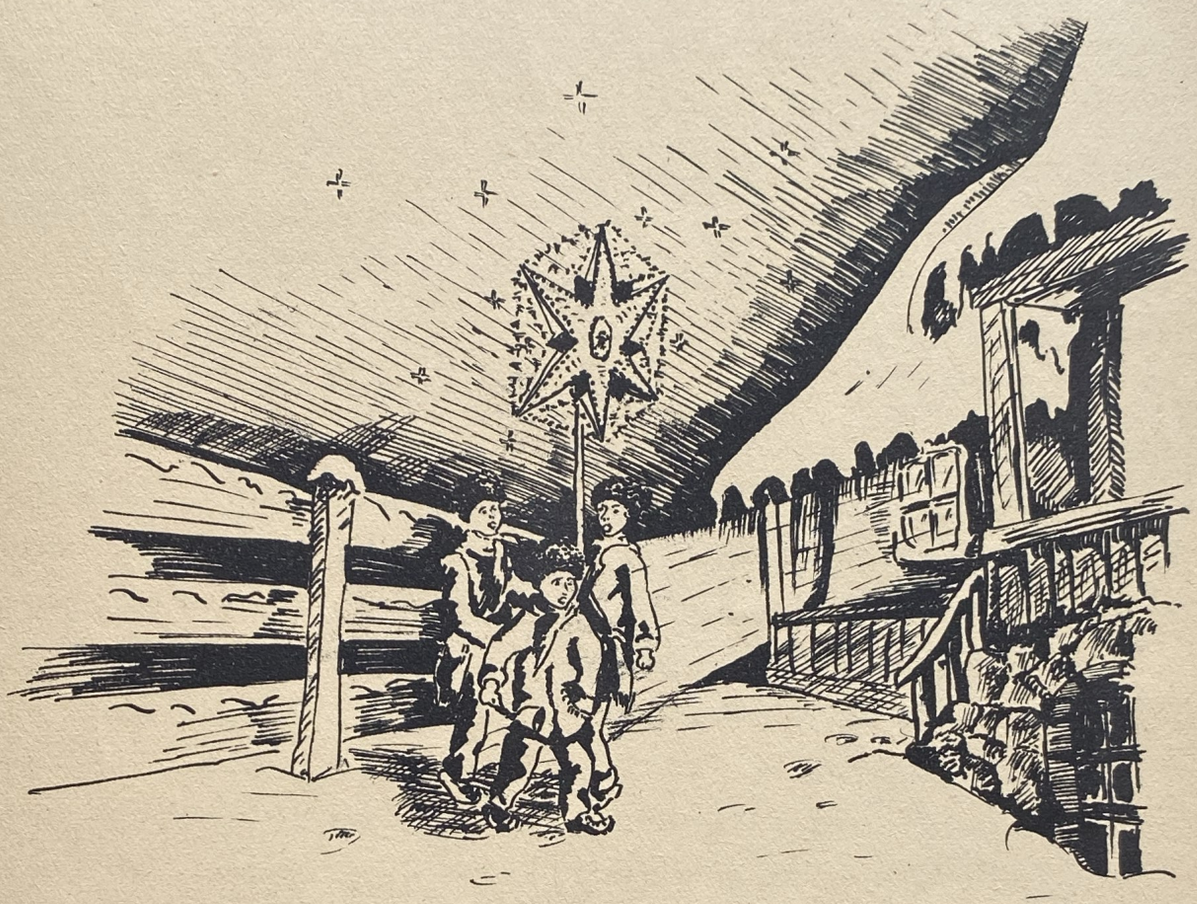

CÂNTECE DE CRĂCIUN

C O L I N D .

- Bună seara,Moş Crăciun!
Lasă-mă la tine-om bun,
Dă-mi sălaş după cuptor
C'am să nasc un Domnitor."
- Eu sălaş nu pot să-ţi dau;
Doar în ieslea cailor,
Sau în grajdul boilor."
Atunci maica se luă,
Şi'n cea iesle că intră,
Cailor li cuvântă :
- Lăsaţi,cai,de-a sfornăi
Şi'n potcoave a trosni!"
Dar caii din ce-auziau,
Tot mai tare sfornăiau
Şi'n potcoave că trosniau.
Atunci Maica-i blestemă
Şi din gură cuvântă:
- Fire-aţi voi,cai,blestemaţi,
De mine,de fiul mieu,
Mai tare de Dumnezeu,
Niciodat'să n'aveţi saţ,
Numa'n ziua de Ispas,
Şi atunci numai un ceas!"
Atunci Maica se luă
Şi'n grajd la boi că intră,
Boilor li cuvântă:
- Lăsaţi,boi,de-a rumega
Şi în coarne-a vă juca
Şi-aburiţi,de mă'ncălziţi
Şi suflaţi,de-mi ajutaţi!"
Boii când o auziau,
Aburi calzi îi sloboziau.
Atunci Maica-i cuvânta:
- Fire-aţi voi,boi,alduiţi
De mine, de Fiul mieu,
Mai tare de Dumnezeu.
Pe urma voastră,
Grâu să crească,
Crească grâu,crească secară
Şi iarbă de primăvară."

-

(Din revista „Neamul Românesc" - fără dată)

DOMNULUI,DOAMNE!..

Pleacă Maica după Fiu,
Domnului, Doamne,[1)]
Sfânta Maic'a lui Isus
Rătăceşte'n jos şi'n sus,
Pe câmpia unui râu,
Printre grâu până în brâu,

---

1). Refren care se repetă după fiecare vers.

Cată loc să se-odihnească,
Şi pe Fiul Sfânt să nască.
Sub un plop cu frunza deasă
Jos pe pajişte se lasă.
Plopul frunza-şi clătina,
Pace Maica nu-şi afla.
Turburată Maica Sfântă
Din graiu astfel îi cuvântă:
- Alelei plop ne'ndurat,
Fii de astăzi blestemat,
Şi de mine,pe pământ,
Şi de Dumnezeu cel sfânt.
Frunza ta să n'aibă stare,
Cât e ziulica mare;
Sbată-se ca de furtună
Şi pe vremea cea mai bună!"
Sfânta Maic'a lui Hristos
Rătăceşte'n sus şi'n jos,
Pe un plaiu scăldat în soare
Prin fâneţe numai floare.
Cată loc să se-odihnească
Şi pe Fiul Sfânt să nască.
La un grajd de cai soseşte
Acolo ea poposeşte.
Caii rod,fac tropot mare
Şi odihnă Maica n'are.
Supărată Maica Sfântă
Din graiu astfel le cuvântă:
- Fire-aţi,cailor,să fiţi
De mine afurisiţi
Şi de Domnul pe vecie,
Mersul fugă să vă fie;
Ziua,noaptea,să mâncaţi,
Rar voi să vă săturaţi,
Numa'n ziua de Ispas,
Nici atunci decât un ceas."
Sfânta Maică Preaslăvită,
Rătăceşte obosită,
Prin livezi înrourate
Pe sub pomi cu crengi uscate,
Cată loc să se-odihnească
Şi pe fiul sfânt să nască.
La un grajd de boi soseşte,
Jos în iesle poposeşte.
Boii blânzi la ea privesc
Şi suflând mi-o aburesc.
Odihnită Maica Sfântă
Din graiu astfel le cuvântă:
- Boulenilor iubiţi,
Binecuvântaţi să fiţi
Şi de Domnul şi de mine
Şi de Fiul care vine.
La umblat s'aveţi pas lin,
La mâncare saţ deplin.
Câte-un ceas voi să mâncaţi
Iar un ceas să rumegaţi."
Pe la cântători,târziu
Preaslăvita naşte Fiu.
Şi când naşte Maica Sfântă
Ingeri vin în sbor şi cântă.
Mii făclii pe sus s'aprind,
Ca luceferii lucind.
Iar prin iesle cresc bujori,
Fânul s'a schimbat în flori.
Şi veneau moşnegi cărunţi,
Juni păstori de pe la munţi,
Falnici crai din ţări străine,
Pruncuţului să se'nchine.

(Din „303 Colinde" culese de Sabin V.Drăgoi)

O,LER,LEROI,DOAMNE..

Pe munţii cu florile
O,ler,leroi,Doamne,[1])
Paşte Nică oile,
Paşte-le,porneşte-le,
Dinainte bate-le,
De pe urmă strânge-le,
La merez întoarce-le.
Dar merezul un'l-a pus?
Sus în vârful munţilor,
Sub cel paltin gălbior.
Vânt de vară se scocioară,
Frunza că mi-o scuturară
Şi pe câmp o revărsară,
Oile se'ntărâtară,
Mare rămăt că făcură,
Dela cer pân'la pământ,
De le-a auzit Domnul Sfânt.
Jos la ele-a scoborît
Şi din gură a grăit:
„Hai tu,Nică,Făt-frumos,
Ale cui sunt ceste oi
De sbierară-aşa frumos,
Aşa frumos,cuvios?"
Zise Nică,Făt-frumos:
„Hai,drag Doamne,milostive,
Ce stătuşi de mă'ntrebaşi?
Cu dreptul spune-ţi-oiu
Ale cui sunt ceste oi:
Eu le pasc,tu le păzeşti,
Eu le mulg,tu le'nmulţeşti,
Eu le tund,tu mi le creşti."
Grăi bunul Dumnezeu
Cătră Nică,Făt-frumos:
„Fie-ţi ele dăruite
Dela mine pentru tine,
Ca dela un bun părinte,
Că-s prea cu cuvântul dulce,
Numai tu mie să-mi dai:
La Sânziene
Două miele,
La Sângiorz
Un miel frumos,
La Ispas un bulz de caş."
Dară Nică,Făt-frumos

Dânsul fie sănătos,
Cu-ai săi fraţi,cu-ai săi părinţi
Ai lui Dumnezeu să fiţi!

-

(Din „Flori alese din cântecele poporului"
de Ovid Densuşianu,Bucureşti 1920.)

---

1). Se repetă după fiecare vers. -

FLORILE DALBE.

Astă seară-i seară mare,
Florile dalbe[1)]
Seara mare-a lui Crăciun.
Noi umblăm să colindăm,
Pe-astă vreme'ntunecoasă
Pe potec'alunecoasă.
Voi,patru colindători
Vă alegeţi doi din voi
Şi vă duceţi la grădină,
La grădina Raiului,
Rupeţi fir
De calomfir
Şi fire de busuioc
Ş'apoi treceţi la fântână,
La izvorul lui Iordan,
Muiaţi fir
De calomfir
Şi fire de busuioc,
Ş'apoi mergeţi colindând,
Doi pe urmă botezând,
Stropiţi casă,
Stropiţi masă,
Stropiţi feţi
De coconi creţi,
Coconi creţi s'or pomeni
Şi frumos ne-or dărui
Cu daruri dela părinţi;
Stropiţi feţi de fete mari,
Fete mari s'or pomeni
Şi frumos ne-or dărui
Cu năfrămi grele de fir;
Stropiţi feţe de bătrâni,
Bătrânii s'or pomeni
Şi pe noi ne-or dărui
Cu colac de grâu curat
Pe colac
Vasul cu vin,
Fie ospăţul deplin.

-

(Din revista „Familia" - Anul XV.)

LEROI DOAMNE!

In vadul Mării
Leroi Doamne[1)]
Născut-au,crescut-au
Un umbrar rătund.
Sub umbrar rătund
Mi-e un pat încheiat,
Cu stâlpi de fag,
Cu scânduri de brad.

---

1). Se repetă după fiecare vers.

In pat ce mi-a aşternut?
Velinţe pestriţe,
Perioare scrise
Peste-acelea toate
Savon de mătasă.
In pat cine-mi doarme?
Jupânul Ion
El cu doamna lui,
Coase-mi,dichiseşte
Pe mare-mi priveşte,
Departe-mi zăreşte,
Mică corăbioară,
'Ncărcată cu Greci.
Greci neguţători,
Mari înşelători.
Din vâsle vâsleau,
Din lopeţi plesniau,
La margini trăgeau.
Ori ţi-i frăţior,
Ori ţi-i verişor,
Pe Ioana'ntrebau:
- Ioană,d'ochiri negre,
Cine'n poală-ţi doarme?
Ori nepot de soră?"
Iar ea răspundea:
- Nu-mi e frăţior,
Nu-mi e verişor,
Nici nepot de soră,
Şi-i al meu Ion:
Vameş mare-i pus,
Asear'a venit
După ape line."
- Deşteaptă-l,deşteaptă-l,
Deşteaptă-l din somn
Să ne vămuiască
Să ne slobozească."
- Treceţi şi tăceţi:
Numai voi să-mi daţi
Savon de mătasă
Să mă'mpodobesc
Rar la zile mari:
Ziua de Crăciun
Şi de Bobotează,
Când popii botează
Creştini,creştinează!

-

(Din „Verde şi iar verde" culegere de
- C.S.Făgeţel.)

COBORÎT-A,COBORÎT...

Coborît-a,coborît,
Coborît-a Domn din cer
Pe-o scară dalbă de ceară.
Sfântul soare răsăria,
Sfânta ceară se topia.
Dumnezeu şi soţul său

Se luară şi plecară
Peste vii,peste moşii,
La mijlocul satului,
La casa bogatului.
Acolo,dac'ajungea,
Dumnezeu din grai grăia:
- Bună seara,muncitori!"
- Mulţam vouă,cerşitori!"
- Gata-i cina s'o luăm?"
- Cina-i gata pentru noi,
Că-s mai mare domn ca voi."
Dumnezeu cu soţul său
Se luară şi plecară
Peste vii,peste moşii,
La capătul satului
La casa săracului.
Acolo dac'ajungea,
Dumnezeu din graiu grăia:
- Bună seara,muncitori!"
- Mulţam vouă,călători!"
- Gata-i cina s'o cinăm?"
- Cina-i gata,cam puţină;
Hai cu toţii s'o cinăm;
Dacă nu ne-om sătura,
Bun e Domnul:mi-o mai da."
Dumnezeu cu soţul său
Se luară şi plecară,
Pe dunguţa Iadului,
La casa bogatului.

Acolo,dac'ajungea,
Dumnezeu din graiu grăia:
- Uite,Petre'n stânga mea,
Spune-mi mie ce-i vedea?"
- Ce văzui,mă spăimântai:
Văd casa bogatului,
Chiar sub talpa iadului,
In cuţite ascuţite."
Dumnezeu cu soţul său
Se luară şi plecară
Pe dunguţa Raiului,
La casa săracului.
Acolo,dac'ajungea,
Dumnezeu din graiu grăia:
- Uite,Petre'n dreapta mea,
Spune-mi mie ce-i vedea?"
- Ce văzui mă'mbucurai:
Văd casa săracului
In mijlocul raiului,
Stând cu mesele întinse
Şi tot cu mâncări cuprinse."

Dumnezeu cu soţul său
Se luară şi sburară,
Sus la cer se ridicară.

O cântăm ş'o colindăm
Şi la gazdă i-o'nchinăm.

(Din „Colinde din Ardeal" culese de
- A. Viciu.)

COLINDE DIN NĂSĂUD.

I

Noi umblăm şi colindăm
Nimica nu căpătăm.
Numa o coajă de mălai
Făcută de nouă ani
De când a fost moşu crai;
Răzături de pe covată
De când a fost moaşa fată!

II

La umbruţa pomilor
Pasc oile domnilor,
Vântu-i mare şi suflară
Oile se spăimântară.
Dumnezeu le-o auzit
Şi la ele-o coborît
Tăt pe scară,
Pod de ceară,
Pe fuşcei
De fulgerei.
Da-ţi-ar gazdă Dumnezeu,
Patru boi şi un giţăl
Ş'un ginere frumuşel.
Da-ţi-ar gazdă Dumnezeu
Patru vaci şi o giţea
Şi o noră frumuşea.
Noi colinda o gătăm,
Sus la cer o ridicăm,
Jos la gazdă o'nchinăm,
Ş'o'nchinăm pe nintă creaţă
Dă-i Doamne gazdii viaţă.
Ş'o'nchinăm pe busuioc
Dă-i Doamne gazdii noroc.

-

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXV -
- No. 1-2, 1927.)

RAIU,RAIU-I LUMINAT.

Petrea,Petrea'raiu merea
Bucinând şi trâmbiţând,
Sufletele'raiu strigând.
Raiu,raiu-i luminat,
Da iadu-i întunecat.
Tată-so l-o auzit:
- Petrea,Petrea fătul meu,
Fă-mi şi mnie loc în raiu."
- Ţie,tată,nu ţi-oiu fa,
Cât ţ'ai trăit pe pământ

Loc în raiu nu ţ'ai gătit;
Fost-ai bgirău şi jurat,
Cine punga ţi-o umplut
Bună lege le-ai făcut,
Cele drepte le-ai strâmbat,
Cele strâmbe le-ai îndreptat."
Petrea,Petrea'n raiu merea,
Bucinând şi trâmbiţând,
Sufletele'n raiu strigând,
Maică-sa l-o auzit:
- Petrea,Petrea fătul mneu,
Fă-mi şi mnie loc în raiu."
- O! ţie,maică,nu ţi-oiu fa,
Loc în raiu nu ţ'ai gătit
Tât lucru ţi-ai lucrat
Cu săracii di prin sat,
Bună plată le-ai dat,
Tăt frunbea făinei
Deasupra sătiei."

Raiu,raiu-i luminat,
Da iadu-i întunecat.
Petrea,Petrea'n raiu merea,
Bucinând şi trâmbiţând,
Sufletele'n raiu strigând.
Frate-so l-o auzit:
- Petrea,Petrea fătul mneu,
Fă-mi şi mnie loc în raiu."
- O! ţie,frate,ieu ţi-oiu fa,
Pus-ai stâna lângă drum,
Cât săraci mni-o trecut
Tât la stână s'o abătut,
Şi pe ei mni-i săturai,
Caşu'n şât legai
Şi pe ei mni-i dăruiai,
Cu'n colac mândru,frumos
Nici mai mare,nici mai mneg,
Cât îi roata plugului
De-alungu pământului."

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXV -
- No. 11-12, 1927.)

LA RÂTU LUI RUSALIM..

Colo'n gios mai gin gios,
La râtuţu cel frumos,
La râtu lui Rusalim,
Grea turmă de oi se vede!
Da la oi cine-mi pândeşte?
Pânde-mi bunul Dumnezeu
Cu'n brâu roşu de'mţântat,
Cu flueru'nferecat,
Cu'n topor încolţurat
Şede'n dânsul răzămat.
Fluier zice,turma'ntoarce
Este-o oaie peste-o oaie,
Nu-mi iernează,nu-mi vereză.
Rups'o Dumnezeu şi'o zis:

- Lăsa-oiu pă voi oi,
Că-s alb ca şi voi.
- Mai trude,mai nevoie,
Că şi noi te-om dărui;

La Sângeorz cu'n mniel frumos,
La Ispas cu'n drob de caş.
Ii de-amu până'n vecie
Mila Domnului să ştie.

-

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXV -
- No.11-12, 1927.)

IN GRĂDINA RAIULUI.

In grădina Raiului
Şedè Adam cu Eva lui
Şi-şi plângeau păcatele.
Le plângeau cu bănuire,
De-a Raiului despărţire:
- Raiule,grădină dulce,
Eu din tine nu n'oiu duce,
C'am fost om crescut în bine

Tăt în Raiu,Doamne,cu tine.
Şi Adam o fost un om,
Di trii coţi înalt în sus,
Vine moartea şi l-o dus.
Ş'o zis către'un fiu al său,
Să-l îngroape într'un pârău,
La marginea Raiului,
In apa Iordanului."

-

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXVII -
- No. 1-2, 1929.)

CÂNTECE DE STEA.

I

Trii crai dela răsărit
Cu steau'au călătorit.
Când în cale purcezând
Steaua'nainte mergea;
Nu mergea spre apus tare,
Dar spre-amiază pe-o cărare.

Când sta de se odihnea
Steaua lor le'ngăduia.
La Ierusalim dac'au ajuns
Steaua'n nori li s'a ascuns,
Deci le-a fost lor de'ntrebare
Naşterea de'mpărat mare.

- Nu ştiţi unde s'a născut
Domnul nostru cel prea sfânt?
N'aţi văzut,n'aţi auzit?
Noi şi steaua i-am văzut,
După dânsa c'am venit
Să ne'nchinăm şi noi lui."
Din Ierusalim dac'au ieşit,
Steaua lor li s'a ivit.
Şi-au mers până ce-au stătut
Unde-a fost Hristos născut,
Lui Hristos s'au închinat
Şi'napoi s'au înturnat,
Altă cale-au apucat,
Lui Irod de veste nu i-au dat:
Irod rău s'a tulburat,
Multă oaste-a adunat,
La Eghipet i-o mânat,
Şi-acolo o numarat
Paisprezece mii de prunci.
Toţi sub sabie i-o pus
De doi ani mai mici în jos
Ca să taie pre Hristos.
Pre Hristos n'au nimerit,
Tatăl din cer L'a păzit.
Şi de-acum până'n vecie
Mila Domnului să fie
Cu dor şi cu bucurie
Amin,creştini să vă fie!

II

Steaua străluceşte
Şi mărturiseşte,
Steaua luminează,
Lumea'nsenineză,
Când şi când,
Cerul şi pământul.
Nime n'o născut
Din fiică fecioară,
Numai Precista
Făcând aceasta,
Născând pre Hristos,
Lumii de folos.
Trii crai înspre-Apus
In Vifleem s'au dus,
Cu daruri gătite
Lui Hristos menite.
Şi-acel dar de-atunci
Să fie şi pe aici

Ş'acea bucurie
Fie-vă'n vecie!

-

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXVII -
- No.1-2,1929.)

TREI CRAI DELA RĂSĂRIT.

Trei crai de la răsărit
Cu steaua'u călătorit.
Steaua'n cale purcedea
Steaua'nainte mergea,
La Ierusalim s'o dus
Şi steaua li s'o ascuns.
Şi lor le-o fost de'ntrebare
De naşterea de-un crai mare.
- Nu ştiţi,unde s'o născut
Un crai tânăr de curând,
Că noi steaua-o-am văzut,
Ivită la răsărit,
După dânsa am venit,
Aici am călătorit.
La D-voastră cu bun trai
Ca să fiţi moşteni în Rai
De-acum până'n vecie,
Mila Domnului să fie
Tuturor spre bucurie
Iar nouă spre veselie!

-

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXVII -
- No.1-2, 1929.)

PLUGUŞORUL.

Aho,ho,ho!copii şi fraţi,
Staţi puţin şi nu mânaţi,
Sama bine v'o luaţi,
Lângă boi v'alăturaţi
Şi cuvântul mi-ascultaţi,
Iar de-amu flăcăi îndemnaţi
Hăi, hăi.

Bună sara, bună sara
Cu trei fire de măgară,
Şi cu'n fir de busuioc
Să vă fie cu noroc.
De când sara a'nsărat
La Dvs.boeri n'am urat,
Buna vreme n'am mai dat.
Dormiţi ori ne-amăgiţi?
Ori plugăraşi nu doriţi?
Dar nu-i vremea de dormit,
Ci-i vremea de veselit,
Să nu vă fie cu bănat
C'aşa-i de la Dumnezeu lăsat.

Intr'o zi de dimineaţă,
S'o sculat Jupân din faţă
Buna vremea noi am dat
Jupân gazda s'o sculat,
Pe ochi negri s'o spălat,
La icoane s'o'nchinat,

In suliţi s'o răzămat,
Şi la slugi că mi-o strigat:
- Scoate murgul mi-l găteşte
Vremea mereu vremueşte."

Şi i-o scos un cal graur,
Cu şaua de aur,
Cu zabale de argint
Cu zurzuri până'n pământ
Cum n'am mai văzut de când sânt.
El pe murg s'o aruncat,
Douăsprezece părechi de boi
Dintre cei mai buni de soi,
Din urmă i-o luat,
Şi la arat o plecat,
La câmpul curat,
La mărul rotat,
Unde-i bine de arat
Şi calicului de furat.

Şi-o arat cât o arat,
Brazdă neagr'o răsturnat.
Când o trecut pe lâng'un hat,
Un haram de bou ghilan
S'o spăriet d'un ciocârlan,
Ş'o pornit-o peste lan;
Când la mijlocul câmpului,
S'o aninat ferul plugului,
Intr'un os de râmă
Şi s'o făcut fărâmă.

Nimeni nu se cuteza să-l direagă;
Şi-o ieşit un meşter mare
Cu barosul pe spinare;
O ieşit dintr'un bordeiu
Cu nişte ochinci de teiu
Legate numai cu curmeiu:
Mucii îi curgea,
Luleaua i se stângea,
El de ciudă nu mai putea,
Cu ochii boldiţi,
Cu iţarii în fund rupţi;
Când ne uitam la dânsul,
Ne umfla râsul.

El de meşter ce era,
Cu chila mi-l chilea,
Cu ciocanul ciocănia,
Cu mâna în brazdă-l punea.

Iar noi aşa de tare ne-am bucurat,
Pluguşoru'n spate l-am luat,
Pe brazdă l-am aruncat,
Brazdă neagră am răsturnat,
Şi pă brazdă am sămănat
Grâu mărunt şi grâu de vară,
Dee Domnul să răsară,
Să răsară până'n sară,
Până sara n'o răsărit,
Dar a doua zi o'ncolţit.

La lună,la săptămână,
Badea şi-o luat pe jupânească de mână,
Şi s'o dus să vadă
Dacă a dat Dumnezeu roadă;
Dar grâul era frumos,
Ca şi faţa lui Hristos:
In paiu ca trestia,
In spic ca vraghia,

De departe înverzia,
De aproape'ngălbenia,
De secere se gătia.
De călare s'o plecat
Şi trei spice-o apucat,
In băsmăluţă le-o legat,
Şi acas'o alergat,
In casă că mi-o intrat
Şi pe masă le-o frecat,
In casă s'o luminat
Copiii s'o bucurat.
- Măi nevastă,măi femeie,
Grâul nostru a să cheie."
- Taci,bărbate,blestemate,
Nu băga în samă toate,
Sui pe vatră lapte papă,
Şi ia'n mână o vărguţă
Şi te apără de mâţă.
De-a fi vara călătoare
Pânea noastră-i născătoare.
Şi nu te mai spăimânta,
Că holda s'a secera.
Du-te'n târg la Bârlădel
Şi cumpără opt ocă de fer
Şi pe-atâtea de oţel."
Şi-o plecat jupân gazdă la târg,
Cu o basma legat la gât,
S'o dus pe uliţa mare
N'o găsit de trei parale;
S'o dus pe uliţa mică
Şi n'o găsit zău! nimică,
Numai doi jidani se trăgeau de chică,
Iar pe uliţa din dos,
Tot fuse mai norocos,
Şi-o luat opt ocă de fer
Şi pe atâtea de oţel,
Şi s'o dus la Gionte ţiganul,
Ce-i dă bine cu ciocanul
Şi i-o poroncit să facă,
Cât se poate mai în grabă,
Secerele mărunţele,
Cu mănunchi de floricele,
Pentru fete tinerele,
De sama puicuţii mele,
Şi neveste frumuşele
Cu ţâţele bourele,
Cu ochii ca murele
De-ţi fermecă simţirile,
Cu flori roşi pe guriţă
La care inima-ţi sughiţă;
Şi la seceri mai zimţite
Pentru babele urâte.
Şi s'o strâns fini şi vecini,
Şi nepoţi şi nepoţele,
Cu papuci şi cu cordele.
Fetele secerau,
Nevestele'n urmă legau,
Flăcăii la arie cărau;
Şi era o babă bătrână
Cu dinţii de lână,
Când o închis dintr'un ochiu
S'o umplut câmpul de snochi
Când o închis dintr'amândoi
S'o umplut câmpul de cläi,
Şi-o făcut aria pe un vârf de deal ascuţit,
Ca o muche de cuţit,

La marginea pământului,
La steriţa vântului.

Şi prin vorbe,prin cuvinte,
Şi-o adus jupân badea aminte,
Cum că are-o herghelie
La suhat,la suhăţie.
Şi-o ales nouă iepe sirepe,
De câte zece ani sterpe,
Cu cochita crăpată,
Cu sârmă legată,
Cu picioarele treerau,
Cu nările vânturau,
Cu coada felezuiau,
Cu urechile'n saci puneau,
Nici căuş nu le trebuiau.
Şi-o încărcat douăsprezece
cară împovărate,
Tot cu lanţuri ferecate,
Douăsprezece cară mocăneşti
La moară la Hăneşti.

Iară hoaţa cea de moară
Când văzu atâtea cară,
O pus coada pe spinare
Şi-o plecat la lunca mare,
Luncă mare
Frunză n'are,
Luncă mică
Frunza pică,
Tot în patru se despică
Sai,Mariţo,şi-o despică
Iar morarul meşter mare,
Hătu-i mama cui îl are,
Cu ochii boldiţi,
Cu luleaua'n dinţi,
Cu ochii ca stecla,
Cu dinţii ca grebla,
De meşter ce era,
Nici baniţa n'o'nfunda
Ci umbla cu ea aşa;
Iar de frumos ce era,
Nici dracul nu-l întrecea!
Mi-o luat-o de dârlog
Şi-o trântit-o'n vad la loc,
Şi i-o dat un pumn în şele
De-o aşezat-o pe măsele,
I-o mai dat un pumn în gură
Să facă fainâ bună,
Şi i-o mai dat unul în splină
Să nu curgă făină,
Ci aur şi mărgăritari,
Ca pentru Dvs.boieri mari.

Lua jupân gazda cu poala
mântălii
Şi punea în chelna hărăbălii,
Lua cu poala mântăluţii,
Şi punea în chelna căruţii.
Dealul cam cruhos,
Osiile s'au ros,
Leuca o ieşit,
Şi când m'o plesnit peste
pântece,
Am învăţat aceste cântece.

Dar lelea Catrina din casă
auzind,
Din fustă fâlfâind,
Din papuci plescăind
Şi din gură spunând:

„Că mie nici nu-mi pasă,
Că eu am fată frumoasă,
Şi-o chiamă Catrina Marina,
Care ştie cerne făina,
Cu buzele ca rujele,
Cu bărbia ca alămâia
Cu sprâncenele ca cordelele,
Cu ochii ca murele,
De împănează pădurile."
Şi s'o dus într'o cămară
Şi-o ales o sâtă rară,
Şi i-o părut prea rară
Şi-o dat-o pe uşă, afară;
Şi-o ales una deasă de mătasă
Şi-o bătut în sită şi covată
Şi-o cernut făina toată;
Şi erau două babe bătrâne,
Care ştiau rândul la pâine.
Şi ele o plămădit,
Aluatul o dospit,
Şi-o făcut la colăcei,
Şi mai mari şi mititei,
Şi-o făcut un colăcel
Impletit şi rumenel,
Nici mai mare, nici mai mic
De trei merţe şi-un mertic,
Cu sare de-un fifirig,
Cu zahar de-un irmilic,
Pe roata morii măsurat
Cu drugul carului înturnat,
Şepte babe l'o ridicat
Şi-un moşneag o ajutat.
De urat am mai ura,
Dar ni-i că vom însera,
Pe la curţile D-voastră,
Departe de bordeiele noastre,
Cu humă închistrite,
Cu chiclazuri stropite,
Şi cu baligă lichite,
Cu căpriori de boz,
Cu uşa de răgoz,
Când pui mâna chică gios,
Cu fereştile de urzică
Bate vântul şi le strică.
Noi nu suntem de pe ici, de pe colea,
Ci sântem dela Mitoc,
Unde înghiaţă apa'n toc,
Şi găluştele la foc;
Şi sântem dela Galaţi
Unde-s boerii îmbrăcaţi
Cu giubele de nuiele,
De hărâe cânii la ele,
Cu ochinci de çoji de nuci,
Potcovite cu dinţi de ştiuci,
Şi sântem de la Ciuca-muca,
Unde-i mămăliga cât nuca,
Şi-o păzesc doisprezece cu măciuca;
Când iei îmbuçătura,
Te-o şi plesnit cu deschicătura;
Pentru o linguriţă de lapte dulce
Sudue mâţa de cruce.
Hăi, hăi.

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXI - No.11-12, 1923.)

HĂIT DIN TRANSNISTRIA.

Hăi,c'am ajuns sara la Sf. Vasâli
Am ajuns cu bini.
Noi astă noapte n'am cătat
C'o plouat ş'o îngheţat,
Am scos plugurile la arat.
Am arat dealul Gararemului
Şi valea Rusalimului.
Brazdă neagră răsturna,
Grâu di vară sămăna,
Cu borona boronea,
Grâu în urmă răsăria,
Ş'atunci bini bade-i părea.
S'a dus badea la lună, la săptămână
Să vadă grâu di copt;
Da grâu era copt,răscopt.
In pai ca trestia,
In schic ca vraghia,
In şir ca mazărea.
Di călări s'o plecat
Degrab'badea
Trii schişi o apucat,
In palmi li-o frecat,
In buze li-o suflat,
In buzunar li-o aruncat,
La hazeică'n[1] casă a alergat.
- Şi să facem noi,măi fimei,
Că grâu nostru-i copt,răscopt,
In pai ca trestia,
In schic ca vraghia
In şir ca mazărea."
Degrab'badea o băgat mâna
Intr'o bortă di bălauri,
O scos un cal graur,
Cu şaua di aur,
Cu scările di mărgărin,[2]
Cu ţurţuri până'n pământ,
De când sânt n'am văzut.
Pi dânsu s'o aruncat
Şi'n târg la Mojilău o alergat
O cătat săşereli jioreli,
Cu mănunchi de floriceli,
Ş'o vinit acasă
Ş'o cătat fini şi vecini
Şi copchili ochioşeli
Cu brâu lăsat pi şeli.
Şi li-o pus în capătu pământului
In jeliţa vântului,
Când vântu'ntărea,
Clăcanilor li sporea,
Când vântu'nşeta
Clăcanii înseta,
Ş'o făcut snochi cläi[3]
Din cläi în odobăi.[4]
Şi li-o pus la făţarea di arama
Ş'o cătat nouă iepi,şuriepi,
Câti di nouă ani sterpi
Cu cochitili crăpati,

---

1) hazeică=gospodina casei. 2) mărgărin,mărgărint= mărgăritar. 3) claia=12-13 snopi. 4) odobaia = 3 cläi, 36 snopi.

Cu sârmă legati.
Şi li-o dus la făţarea di aramă
Şi li-o pus pi făţari,
Şi-o prins a li mâna
Şi'nvârti'mprejurul parului,
Cu chişoarele-l călca,
Cu coada-l felezuia,
Cu gura în sac punea,
Şi cu dinţii îl înţepuşea
Şi cu nările vânt trăgea.
Şi li-o purşes la moară.
Curva di moară,
Când o văzut atâta amar di cară,
O pus coada pe schinari,
Şi-o purşes pi costişă,
Şi mânca flori di brânduşă.
Dar morariu meşter mari
Cu brâu di lână
Şi şiocanu'n mână
O făcut şioc,boc!
Ş'o dat moara la loc.
Şi-o uns-o cu slănină
Şi o dat-o pi făină
Ş'o măşinat un sac
Ş'o făcut un colac.
Da morăriţa o ieşit
Cu nişte mâni albe şi soponiti
Şi c'un colac mare şi frumos
CA ŞI FAŢA LUI HRISTOS,
In sâtă sâtit
In palmi şiuşit
Cu zahar zăhăruit
Şi di noi plugari gătit
Şi bună vremea la dunevoastră!

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXVII - No.1-2,1929)

BREZAIA.

El întreabă şi întreabă
Sfinţi pe Dumnezeu,
Din ce i s'a faptu
Vinul şi cu sfântul mir.
Ieroi Doamne,
Dă acest domn,
Domnul (cutare)
Că mi-ş are
O fată mare,
Fată mare pe (cutare)
Şi mi-o cere serdar mare.
Ea la horă când plecară
Serdar mare că mi-o vedeară
Şi din zestre-i mai scădeară;
Scădeară mia de mioare
Iese'n vară fătătoare.
Ea acasă când plecară,
In celărel că mi-ş intrară
Dădu faţa la nălbeală
Buze moi la rumeneală,
Gene,sprâncene,prin condei trase.
Ea la horă când plecară
Serdari mari că mi-o vedeară
Şi din zestre că-i scădeară:

Scădeară zece dîn berbeci.
Ea acasă când veniară
In celărel că mi-ş intrară,
Buze moi la rumeneală,
Gene,sprâncene'n condei trase.

Ea la horă când plecară
Serdari mari că mi-o videară
Şi din zestre că-i scădeară:
Scădea pe murgu din grajd,
Că-i bun de lepturat,
Cum e bun de'ncălecat.

(Din revista „Sezătoarea"-Anul XXXV,No.1-2,1927.)

URĂTURĂ LA ANUL NOU.

Nu e negru Dunărel,
E cutare tinerel,
C'un cal negru porumbel,
Cu scările'nvoalte'n fer.
Poartă'n poartă deschideară
Calul din mână-l luară,
In grajd de piatră mi-l băgară,
Fân cu floare revărsară,
Şi în casă ei intrară.
Şedea Dumnezeu la masă
Şi îmi bea şi îmi mânca
C'un pahar de marmoră;
Pe faţa paharului
Scrisă floarea Raiului,
Scrisă luna cu lumina
Şi soarele cu căldura.

Am un leagăn de mătasă,
Impletit de (cutare) în şasă

Şi doarme şi chindiseşte[1])
C'un fir roşu-l împleteşte,
Cu-altu verde isprăveşte
Şi cutare nu se mai odihneşte.
Sus pe cruce l-a suit,
Pe Hristos l-a răstignit,
Puţinel sânge i-a dat,
Dar în sânge cine-a dat?
A dat Ileana,s'a'necat.
Dar după ea cine-a dat?
A dat Petru şi-a luat-o.
Câte cuie pe casă,
Atâţia galbeni pe masă,
Câţi bolovănei,
Atâţi mielușei,
Câte pietricele,
Atâtea mielușele.
La anul şi la mulţi ani!
. . . . . .

(Din revista „Sezătoarea"-Anul XXXI-No.11-12.1923.)

SORCOVA.

Sorcova
Vesela
Să trăiţi
Să'mbătrâniţi
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir
De trandafir.
Tare ca piatra,
Iute ca săgeata,
Tare ca ferul
Iute ca oţelul
La anul şi la mulţi ani!

1) chindiseşte = visează.

(Din „Colinde",culegere de T.Pamfile.)

JOCURI DE COPII

JOCURI DE COPII.

I

Ieşi fetiţă,
La portiţă,
Că te-aşteaptă Talion,
Talion,fecior de Domn,
Cu tichie,
De frânghie,
Cu pană
De ciocârlie,
Cu căruţa Radului,
Cu caii'mpăratului,
Cu biciul cumnatului,
In mijlocul satului.
Dorobanţ,
Banţ,
Clanţ.

II

Trântii una,trântii două,
Trântii vere pân'la nouă:
Trântii fata Grecului
Pe malul Petrecului.
Veni Grecul mânios
Cu cuţitul ruginos:
--Dă-mi,Voico,cheiţele,
Să-mi descui lăditele,
Să-mi scot cununiţele,
Să-mi cunun fetiţele!
- Vai de mine,nu-s la mine,
Ci-s la popa din Popeşti
Sus în casele domneşti
Unde fată vacile,
Unde ouă raţele.

III

- Unde-ai fost,Naniţule?
- La Isiva, la Isiva!
- Ce-ai văzut,Naniţule?
- Doi pui
De pupuziu!
- Cum făceau, Naniţule?
- Hârţa,
Pârţa,
Paniţa,
Dă-i cu strămurăriţa,

Şi în sus,
Şi în jos,
La copilul drăgăstos,
Und'se joacă Ivănuş
C'o cunună de păiuş.

--

IV.

Ala
Bala
Portocala;
Cioc
Boc
Treci la loc;
O găină
Ş'un boboc
Şi c'o raţă
Făr'de cioc!

--

V

Una alta
Portocala
Şi bobica
Măzărica;
Două mere
Două pere;
M'a trimis mama
C'un car de mere.
Cioc
Boc
Treci la loc!

--

(Din „Poesii populare române" culese
de G.Dem.Teodorescu.)

DESCÂNTECE,-
FARMECE,- VRĂJI

DESCÂNTEC DE URÂT.

Neagră mi-e găina,
Negru e şi coşul;
Neagră e şi căldarea,
Neagră e şi noaptea;
Negru mi-e capul,
Neagră
Şi mai neagră
Să fie (cutare)
Inaintea (cutăruia)
Proastă şi urâtă,
Strâmbă şi pocită,
Colţată şi buzată,
De toţi să fie uitată,
In toată viaţa ei.

-

(Din „Descântecele Românilor" de
Artur Gorovei, Bucureşti - 1931.)

DESCÂNTEC DE DRAGOSTE.

Răsai soare,
Frăţioare,
Nu peste cârduri de boi,
Ci peste ochişorii mei,
Şi peste statul[1] meu,
Şi peste sfatul[2] meu,
Şi peste mersul meu.
Cum îi soarele frumos
Şi luminos
Aşa să fiu şi eu.

-

(Din „Descântecele Românilor" de
Artur Gorovei, Bucureşti - 1931.)

DESCÂNTEC DE DEOCHI.

A plecat..(cutare)
Pe cale
Pe cărare,
Cu poteca necălcată,
Cu roua nescuturată,
Şi s'a întâlnit în cale
Cu deochetoru,
Cu deochetoarea,

---

1) statul = trupul, statura, făptura.
2) sfatul = mintea, sufletul, judecata.

Cu strigoiu
Cu strigoaica;
Cu moroiu,
Cu moroaica;
Cu dracu,
Cu drăcoaica
Şi l-a deochiat
Inima i-a mâncat.
(Cutare) plângea
Striga
Şi se olicăria,
Maica Precista ca o sfântă ce era,
Pe scări de argint cobora:
- Ce e (cutare) ?
Ce plângi,
Ce te olicăeşti?
- Cum să nu plâng Maică Precistă,
Cum să nu mă olicăesc?
Căci eu am plecat,
Pe cale,
Pe cărare
Cu potecă necălcată,
Cu roua nescuturată
Şi m'am întâlnit
Cu deochetoru,
Cu deochetoarea;
Cu strigoiu,
Cu strigoaica;
Cu moroiu,
Cu moroaica;
Cu dracu,
Cu drăcoiaca
Şi m'a deochiat
Inima mi-a mâncat.
-Taci(cutare)nu mai plânge,
Nu te mai olicăi,
Că eu oiu lua
Şi i-oiu ducea
In coadele mărilor,
In coadele ţărilor,
Unde popă nu toacă,
Unde câni nu latră,
Unde voinici nu chiuesc
Unde fete mari
Cosiţe nu'mpletesc.
Şi pe tine te-oiu lăsa
Curat
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp;
Cum se plămădeşte
Viţelul în vacă,
Copilul în femeie,
Mânzu'n iapă,
Mielul în oaie,
Puiul în om,
Aluatul în pâine,
Sămânţa în lubeniţă,
In pepene,
In dovleac,
Aşa să se plămădească
Inima lui (cutare) la loc,
Cine i-a mâncat-o:
Cum cu mătura,
Se mătură toate gunoaiele,

Aşa să se mături
Deochetorul,
Deochetoarea,
Strigoiul,
Strigoaica,
Moroiul,
Moroaica,
Dracul
Drăcoaica.

-

(Din „Culegere de Descântece" adunate de Dr.Daniel Ionescu şi Alexandru I.Daniel.)

DESCÂNTEC DE JUNGHIU.

Junghiu cu izbitură,
Junghiu cu săgetătură,
Junghiu cu cuţitură,
Să iasă din trupul(cutăruia)
De-o fi din vânturi,
De-o fi din călduri,
Leacul dela Dumnezeu!
De-o fi din răceală,
De-o fi din apă caldă,
De-o fi din apă rece
Leac să aibă (cutare)
De descântare.
Descântecul de la mine,

-

(Din revista „Şezătoarea" - Volumul IX,1910.)

DESCÂNTEC DE ÎNSURĂTOARE.

Steluţă,stelusoara mea,
Toate steluţele să stea,
Numai a mea să nu stea,
Să umble'n lung şi'n lat
Şi chiar pe la noi prin sat,
Pân'ce-o va găsi,
Pe scrisorica mea,
Pe partea mea,
Dela ursitoarea cea ursită,
Care-i dela Dumnezeu dată
Şi spre mine îndreptată.
Să n'aibă loc a umbla

Şi nici loc a sta,
Pân'ce pă mine nu m'a vedea
Şi pă mine nu m'a lua!
. . . . . .

-

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXV -
- No.3-6, 1927.)

DESCÂNTEC DE MĂRITAT.

- Hei,bună dimineaţa fântână'"
- Foarte mulţumesc,fetiţă bătrână
Da ia şezi."
- Eu n'am venit să şed."
Şi în cazan fierbea
Carnea scrisei mele,
A ursitei mele,
Dela ursitoare dată
Dela Dumnezeu lăsată.
O fierbea şi-o chinuia
O întorcea şi zor da
Până ce (cutare) făcea,
Ş'aşa el o pornea,
Şi el cum o vedea,
Dela ea nu mai pleca,
Până nu-l înţepa
Şi pe el îl lua.

-

(Din revista „Şezătoarea" - Anul XXXV
- No. 3 - 6 , 1927.)

DESCÂNTEC DE BEŢIE.

Cum nu stă apa'n ciur,
Cum nu stă inelul în pătul,
Cum nu poate sta peştele
fără apă,
Aşa să nu poată sta (cutare)
Ne băut rachiu sau vin.
Să umble după băutură în sat
Ca un câne turbat.
Să se ţie lumea după el,
Ca praful după cânele bătrân,
Când o ia vara la drum.
Şi să nu-l poată opri,
Dela vin şi dela rachiu,
Cum nu să poate opri apa
curgătoare,
Cum nu să poate opri săgeata
înfiorătoare.

-

(Din revista „Şezătoarea"- Anul XXXV -
- No. 7-8, 1927.)

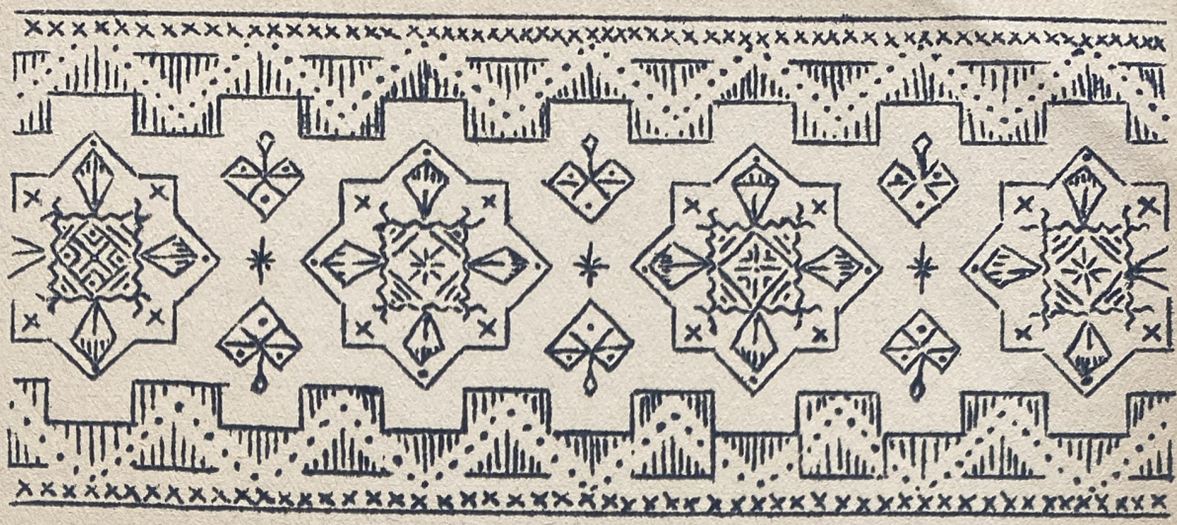

Cimilituri.

CIMILITURI.

Stejar verde
Vârfu-i arde?
(Mașoul)

Șade ghebos
In rogoz,
Strig odată
Și se'ndreaptă?
(Iepurele)

Intr'un vârf de deal
Stă o copită de cal?
(Luna)

Intr'o scorbură uscată
Urlă o cățea turbată ?
(Vioara)

Ce merge zi și noapte
Și drumul nu-l mai trece?
(Moara)

Ce-i mai lung decât drumurile
Mai lat decât mările,
Mai frumos decât florile,
Și mai urâcios decât babele;
Mai drag decât icoanele,
Și mai rău decât tunurile,
Și mai întunecos decât
pivnițele?
(Cerul)

Copae peste copae
La mijloc carne de oaie?
(Șoaica)

Ațe întinse,
Gheme strânse ?
(Pepenele)

Reteveiu de tei
Limbă de balaur?
(Sabia)

Am o fată trențăroasă
Șade cu Vodă la masă?
(Varza)

Nici în casă,nici afară,
Nici în cer,nici pe pământ?
(Fereastra)

Nici moartă,nici vie,
Numai din coadă dă?
(Cântarul)

Ce e dulce ca și dulce
Și pe talger nu se duce?
(Somnul)

Sunai frâul în curte,
Auzi murgul din munte?
(Clopotul)

Am o lădiţă
Cu o porumbiţă;
Dacă sboară porumbiţa,
N'aĭ ce face cu lădiţa?

(Sufletul)

Cu coarne ca boul,
Cu şea ca un cal
Se urcă pe copaci ca un şarpe?

(Melcul)

Dela casă pân'la casă
Tot maţe de câni trase?

(Cărările)

Ce nu ştiu,
El mă învaţă.
De-i gâci
Ţi-oiu da o raţă?

(Ceasul)

Am un domnişor
Stă într'un picior?

(Curechiul)

Am două lemne
Hodolene
Şi mai multe mărunţele?

(Scara)

Ce trece pe râpă
Şi nu se surupă?

(Umbra)

Nici îl vezi
Nici îl auzi
Până-i pe tine?

(Soarele)

Mama stă
Şi tata-i dă?

(Ghiua)

Hâr,hâr,pân'ce-o vâri
Hoţi,hoţi,pân'ce-o scoţi?

(Cântura)

Pac,pac,om sărac,
De ce păcăeşti,
De aceea sărăceşti?

(Tutunul)

Cine mă priveşte
Şi pe el se vede?

(Oglinda)

Lemnul ţine balta
Şi balta ţine lemnul

(Butea)

Pe câmpul rotat,
Şede moşul umflat?

(Stogul)

Tatăl nici nu s'a născut
Şi fiul e în vârf?

(Focul)

Ce-i micuţ
Şi cuminte,
Şi te'nvaţă
Şi te minte?

(Ceasornicul)

Ce-i rotund
Şi fără fund
Şi de vin îi pare bine?

(Cercul pe poloboc)

(Din „Pilde şi Ghicitori"
adunate de P.Ispirescu -
şi revista „Şezătoarea"-Anii XXXI,XXXV,XXXVII,No.4,7-8,
- 1-2, - 1923,1927,1929.)

Credințe, - Datine, - Superstiții.

CREDINŢE,DATINE,SUPERSTIŢII.

Când se deschide uşa singură,îţi vin oaspeţi la masă.

Dacă mergi cu spatele înapoi,îţi moare maica.

Când urlă câinele în jurul casei sau cântă cucuveaua, moare cineva în casă.

Când te duci la apă mâncând,uiţi totul.

Când te mănâncă ochiul stâng,auzi vorbe rele; când te mănâncă ochiul drept,auzi vorbe bune.

Când te visezi scăldându-te în apă turbure,te îmbolnăveşti rău şi ai să mori.

Când mănânci cu cartea deschisă,uiţi totul; şcolarii, cari dorm cu cartea sub pernă,ştiu lecţiile.

Când visezi peşte,a doua zi bate vânt.

Când visezi grăunţe de păpuşoiu,te îmbolnăveşti.

Când trag arici la casă,acea casă e cu noroc.

Când cumperi sauîmprumuţi chiper dela dugheană sau dela vecin şi dacă îţi cade vre-un fir de chiper jos, se zice că în acea casă e murdărie.

Când te mănâncă nasul,iei bătaie.

Când se varsă chiperi în casa ta,va fi sfadă mare.

„Eu când râd mult,peste câtva timp plâng."

Când flueri noaptea în casă,acea casă va rămâne pustie.

Când cocoşul se suie în vârful casei şi cântă,acea casă se strică.

Omul,care se teme de lup,nu moare.

Când cârtiţa face muşuroiu lângă casă,îţi merge rău.

Când înfloreşte mărul de două ori într'un an,are să fie iarnă grea.

Când sunt cărăbuşi mulţi,se face pânea.

Ca să scape omul de beţie,să ardă un limbric lepădat de un om pe gură şi să bea cenuşa.

Tot contra beţiei,se dă beţivului să bea zeama de vâsc de gorun.

Când o fată mare se piaptănă şi îi rămâne o viţă de păr neprinsă în coadă,se crede că îi vin neamurile.

Când te uiţi la mâini,fără vreo pricină,te vorbesc duşmanii de rău; e bine ca îndată să dai mâinile la spate.

Când cântă găina neagră cucoşeşte,în pragul uşii,e prevestire de rău. S'o iei şi s'o arunci în mijlocul casei şi de acolo de unde o cădea,s'o iei şi să începi a o da peste cap înapoi până în prag; de va cădea capul pe prag,taie găina şi o îngroapă, căci îngropi cu ea necazurile casei; iar de va cădea coada,taie-o şi dă-i drumul în curte,ca să moară de bătrână,dar să n'o faci zeamă,că-i nevoie mare.

Când vreo fată îmbătrâneşte la părinţi,sau vre-un flăcău, era obiceiul înainte vreme,că părintele cu beleaua în casă,îl punea pe o cotigă pe pernă şi pleca pe unde credea că va putea păcăli,zicând la fereastra vecinilor săi:
„Hei,gospodari,aveţi însuriş,că noi avem măritiş", sau : „aveţi măritiş,că noi avem însuriş" şi unde răspundea:„da,avem",îşi lepăda beleaua şi pleca pe goană.

Când te spurcă barza,de-oi vedea-o stând jos,toată vara eşti greoi. E bine s'o vezi în sbor,sau tu - omul sau femeia - să fii în picioare.

Când te spurcă cucul, toată vara cucăi.

Când te spurcă mânzul, e rău de moarte.

Când te spurcă privighetoarea, eşti toată vara vesel ca ea.

--

(Din revista „Şezătoarea" - Anii XXXI, XXXII -
- No.9-10, 8-9, 1923,1924.)

PROVERBE.

PROVERBE.

Când ai bani,trebue să ai duşmani.

Foamea face bucatele bune.

Cu ciurul nu se aduce apă.

Capul de măgar,nu albeşte niciodată.

Cum e omul,aşa e şi lucrul.

Moartea lupului e sănătatea oilor.

Bufniţa nu cloceşte privighetori.

-

(Din revista „Şezătoarea"-Anul XXXV -
- Volumul XXIII,1927.)

Aşchia nu sare departe de pom.

Ce naşte din pisică,şoareci mănâncă.

Obrazul subţire cu mare cheltuială se ţine.

Inţeleptul învârte de şapte ori limba în gură,înainte de a vorbi.

Limba n'are oase,ca să se mlădie după gând.

Toată pasărea pe limba ei piere.

Omul sfinţeşte locul.

Cine s'a ars cu ciorbă,suflă şi'n iaurt.

Pe cine nu-l laşi să moară,nu te lasă să trăeşti.

Ori te poartă cum ţi-e vorba,ori vorbeşte cum ţi-i portul.

Satul arde şi baba se piaptănă.

Cine se amestecă în tărâţe,îl mănâncă porcii.

Mai uşor e a păzi un cârd de iepuri,decât o femeie.

Celui bogat şi dracul îi leagănă copiii.

Dreptatea umblă cu capul spart.

Nu vorbi de funie în casa spânzuratului.

La un sac de învăţătură,trebue un car de minte.

Românului îi e greu până se apucă de treabă,că de lăsat, se lasă repede.

Până la Dumnezeu, te mănâncă sfinţii.

Mi-e milă de tine,dar de mine mi se rupe inima.

Chelului tichie de mărgăritar îi trebue.

Răsare soarele şi fără să cânte cocoşul.

Unde scuipă un sat, se face un lac.

Boŭlu s'leagă di coarne şi-omlu di limbă.

Gardul are urecl'i,murlu are ocl'i.

Vremea trece şi tace.

APA TRECE, PIETRELE RĂMÂN.

\- - -

(Din „Proverbele Românilor"- colecţia Iuliu Zanne,Bucureşti,1907.)

G L O S A R .

Acaţu	a apuca, a începe.
Aclo	acolo.
Ada Cale	Ada Kale, numele unei fortăreţe într'o insulă pe Dunăre, în faţa Orşovei.
Agîrşare	uitare. (easti iarba di-agîrşari= este iarba uitărei.)
Ai	ani, provincialism din Moldova.
Aievea	deslușit, clar.
Alăcescu	a se turbura.
Alas	a lăsa.
Alva	a lua.
Arău, arale	rău, rele.
Arăuă-aroauă	rouă.
Arîu	râu.
Aslan	leu.
Astal	masă.
Astîngu	a stinge.
Atu	cal.
Azburător	înaripat.
Aznaoa .	tezaur, visterie.
Bag	a se culca. (bagă-n'i-ti pul'e = culcă-te, puică.)
Băia	să bea.
Bană	viaţă.
Bat	a cânta
Bătea	a lătra.
Bejeşte	ca un beg, îmbrăcat în argint.
Biciacul	briceag, cuţit.
Birău	cioplitor de sare la ocnă.
Blaga	avere.
Bogát	destul.
Botâu	bâtă, ciomag.
Braşeu	Braşov.
Brumărelul	personificarea lunii Octombrie.
Cadînă	nevastă.
Cafia	cafea.
Caimadz	durere vie.
Căldărmadz	caldarâm, pavaj.
Cărvunar	cărăvănar, conducător de caravane.
Căşi	plural dela „casă".

Cerna	pârâu de munte,ce curge prin Mehadia.
Chin	pin.
Chindiseşte	visează.
Chiva	din Paraschiva,în loc de Vochiţa (diminutivul lui Voica) provine desigur dintr'o variantă,în care fata avea acest nume.
Cinăşel	svelt, frumuşel.
Cioltar	podoabă,ce se pune pe cai.
Claia	12-13 snopi.
Clăbăţ	un fel de căciulă.
Cocie	trăsură.
Coloraţi	colaci.
Comis	rang de boerie.
Copârşău	sicriu.
Costaperu	Kostina Kruska,colină situată la nord de Cladova (Serbia).
Cura	a curge, a pica.
Dadă	mamă.
Deadi,dădeare	a răsări.
Deregi	par special aşezat la uşa crâşmei.
Dingă	de lângă.
Dipărtat	îndepărtat.
Dochiliţe	? -
Doinaş	cântând doina.
Dzeană	geană,colină ; în sus.
Fadzi	fagi.
Fapt	part.tr. = făcut.
Făr'	ci, însă.
Formanul	firman,poruncă împărătească.
Furşit	furat, prădat.
Găta	a sfârşi, a termina, a pregăti.
Gione	tânăr, june.
Graboviţa	târguleţ în districtul Krajna (Serbia).
Grindiş	loc mai ridicat.
Haită	căţea.
Hatu	cal.
Haturi	frânghii groase pentru greutate.
Hazeică	gospodina casei.
Hil'iu	fiu,copil.
Hinteiu	trăsură.
Huci	pădure mică şi deasă.
Huluit	dărâmat.

Ia	uite,iacă.
Ierghile	ierbile (palat lab. „b").
Iertată	pop.în loc de „te-ar fi iertat".
Inghios,nghios	în jos.
Iu	unde.
Izvor	Izvorul Mare (Veliki Izvor),sat în districtul Cerna-Reka.
Jilite	jelite,plânse.
Junilaş	june,tinerel.
Jupea	a jupui.
Lai	negru.
Laiu,lailu	nenorocit.
Lilice	floare.
Lioarcă	femeie nevrednică,ticăloasă.
Manea	ipocoristicul lui Manole.
Măgan,de	de sine.
Mărgărin	mărgăritar.
Mere	a merge.
Meşterie	artă.
Minută	clipă.
Morţiu	prevestind moartea.
Mula	a scoate (?)
Mulare,mulă	catâr.
Mutrescu	a privi,a se uita.
Mutrire	a privi.
N'ic	mic.
Nă	una,o.
Năhiamă	puţin.
Nathima,anathema	blestem,blestemat.
Ncl'inăciune	salutare.
Neră	neagră (Cerna=negru)
Nfîrmîcos	amar,veninos.
Nica	încă.
Nior	nor.
Nîs,năs	el, ea.
Nişani	frumuseţe rară.
Noo	nouă.
Nveastă	nevastă,soţie.
Oară bună	drum bun.
Oblu	drept,direct.
Odobaia	3 clăi, 36 snopi.
Pângă	pe lângă.
Pârlit	ars.
Pătrupop	protopop.
Păunaş	voinic.

Picurar păstor.
Pogace prajitură.
Pogradă cimitir.
Pologi a cadea jos deodată.
Porcoane căpiţe de fân.
Pozânari buzunare.
Pramu corabie.
Psăric cenuşiu,sur.
Pul'iu pui,pasăre.
Pustu singuratec, nenorocit.

Rămăşiţă impozite rămase în restanţă.
Râmlean locuitor din Roma.
Râtcova sat in districtul Krajna(Serbia).
Râzval răscoală,răsmiriţă.
Sânziene flori de câmp.
Scris zugrăvit,pictat.
Sfatul mintea,sufletul; judecata.
Sider un oţel special.
Sinco fiule,feciorule.
Sivdaie iubire,dragoste.
Soriţă surioară.
Statul trupul,statura, făptura.
Stârpia a se arunca.
Strâmbate strâmbătate.
Sun sub.
Suschir suspin,a suspina.

Şeară fiară.
Şeva ceva,prov.din Moldova.
Şteiu bloc.

Tandă pungă (?).
Tâu râu,baltă.
Tâlni a întâlni.
Târcţie pod care se ridică (?)
Tot mereu,totdeauna.
Totuna totdeauna.
Tra ca.
Trî,tră pentru.
Trijit,de de prezentat.
Trîşi până.
Tujbă plângere,reclamaţie.
Tu,tru în,la.
Turna a intra în casă.
Turnare întoarcere.
Tut tot.

Ţe care,ce.
Ţipa a arunca, a asvârli.

Ubor curte.

Verghia tribut, impozit, dare.
Vimtu vânt
Vint în loc de „venit".
V'oiu haplologie din „vă voiu".

Vornic rang de boerie.
Vreare dragoste.
Vrută iubită.

Xeană străinătate.

Zărari ciobanii,care strecoară zerul,spre a face urda.
Zătoni a se revărsa.
Zghilescu a striga.
Zoo ziuă.
Zor Zahăr.

BIBLIOGRAFIE.

A. Colecţii:

ALECSANDRI, Vasile : Poesii populare ale Românilor. Bucureşti 1866.

BIBICESCU, G.I. : Poesii populare din Transilvania.

BORNEMISA, S. : Cele mai frumoase poesii poporale.

BURADA, Teodor : Datinele poporului român la înmormântare.- Iaşi 1882.

BURADA, Teodor : O călătorie în Dobrogea.

CANIANU, Mihail : Doine.

CIOBANU-PLENIŢA, C. : Cântece din vechime. 1909.

CIOROGARIU, D. : Cântece din popor.

COLECŢIA ACADEMIEI ROMÂNE -

DENSUŞIANU, Ovid : Flori alese din cântecele poporului. Bucureşti 1920.

DRĂGOI, V. Sabin : 303 colinde. Craiova.

DUMITRAŞCU, N. : Flori de câmp.

(ED. LIBRĂRIEI CIURCU) : 1000 doine, strigături şi chiuituri. Braşov 1911.

FĂGEŢEL, S.C. : Verde şi iar verde.

GOROVEI, Artur : Descântecele Românilor. Bucureşti 1931.

H O D O Ş , E. : Poezii populare din Banat.

IONESCU, Daniel şi Alex. DANIEL : Culegere de descântece.

ISPIRESCU, Petre : Pilde şi ghicitori.

JARNIK, Dr. - BÂRSEANU : Doine şi strigături din Ardeal.

MADAN, George : Suspine.

MURNU, George : Cele mai frumoase doine. Bucureşti 1920.

NICULIŢĂ-VORONCA, E. : Datinele şi credinţele poporului român.

ONIŞOR, Victor : Doine şi strigături din Ardeal.

PĂCALĂ, V. : Monografia satului Răşinari.
PAMFILE, Tudor : Cântece de ţară.
PAMFILE, Tudor : Colinde.
PICOT, Emile : Chants populaires des Roumains de Serbie. - Paris 1889.
POEZII POPULARE ALESE - Ed.Librăria Nouă - Bucureşti.
POP-RETEGANUL.I. : Bocete.
PUŞCARIU,Sextil : Istoria literaturii române.Ed.II. Sibiu 1930.
PUŞCARIU,Sextil şi BREAZU Ion : Antologie Română. Halle/Sale 1938.
SEVASTOS,O.D.Elena : Cântece moldoveneşti.
TEODORESCU,G.Dem. : Poezii populare române.
ŢIPLEA,A. : Poezii populare.
VICIU,A. : Colinde din Ardeal.
VULPIAN,D. : Poezia populara.
ZANNE, Iuliu : Proverbele Românilor. Bucureşti 1907.

B. Reviste.

CONVORBIRI LITERARE - Anii V,XXIV.
FAMILIA - Anii XV,XXII.
GAZETA POPORULUI - Anul 1889.
GAZETA TRANSILVANIEI - Anii 1888,1890.
GAZETA ŢĂRANILOR - Anul I.
ION CREANGĂ - Anul III.
LUMINA PENTRU TOŢI - Anii I,II,III.
NEAMUL ROMÂNESC - Fără dată.
ŞEZĂTOAREA - Anul 1910, Vol.XI.
ŞEZĂTOAREA - Anul 1923, No.1-12.
ŞEZĂTOAREA - Anul 1924, No.1-12.
ŞEZĂTOAREA - Anul 1927, No.1-12.
ŞEZĂTOAREA - Anul 1929, No.1 şi 2.
TRANSILVANIA - Anul XLV - 1914.
UNGARIA - Anul II.

C U P R I N S U L .

(In ordine alfabetică.)

	Pag.
Aga Bălăceanu și Constantin Brâncoveanu	35
Ah! mămucă, draga mea	146
Blăstemlu a Xeanilor	119
Blăstemul	59
Bocete din Moldova	139
Brezaia	163
Brumărelul	95
Calul Radului	69
Când aud cucul cântând	102
Când de-acasă am plecat	112
Când treci, bade	101
Cântec la scosul miresei din casă	136
Cântece	114
Cântece de stea	155
Cântece din Banat	124
Cântece din Bucovina	116
Cântece din Transilvania	121
Cântecul cel mare	138
Cimilituri	171
Cine crede dorului	101
Cîntic di vreari	112
Cînticlu a xinitului	109
Ciuma	78
Coborît-a, coborît	151
Colind	147
Colinde din Năsăud	153
Credințe, datine, superstiții	173
Cucul și turturica	82
Cuculeț cu pană sură	104
De-oiu prinde a cânta	113
Descântec de beție	170
Descântec de deochi	167
Descântec de dragoste	167
Descântec de însurătoare	169
Descântec de junghiu	169
Descântec de măritat	170
Descântec de urât	167
Dobrigeanul	73
Doina	97
Doină	100
Doină ardelenească	98

Doină oltenească..... 97
Doine din Bihor 105
Doine din Maramureş..... 106
Dolca 91
Domnului,Doamne..... 147
Dragul mamei,..... 145
Erculean 33
Eu plec,mândro..... 110
Fata de birău 26
Floricica nucului..... 113
Florile dalbe..... 150
Foaie verde viorea 102
Frunză verde dă stăjar.. 115
Frunză verde grâu mărunt 119
Frunză verde lemn topit. 123
Frunza verde măr uscat.. 101
Frunzuleană rug de mure. 102
Gruia în Ţarigrad..... 84
Hăit din Transnistria... 162
Holera 27
Iertăciune..... 135
Iese mândra la portiţă.. 115
Inelul şi năframa..... 20
In grădina raiului..... 155
Jelui-m'aş 99
Jelui-m'aş brazilor..... 99
Jocuri de copii 165
La moartea feciorului... 144
La moartea unui frate... 143
La moartea bărbatului... 142
La mormânt..... 139
La râtu lui Rusalim..... 154
Legendă 72
Leroi,Doamne..... 150
Lilicea a vrearilei..... 124
Manea şi Toma..... 93
Mânăstirea Argeşului..... 39
Mândru cântă panjăra..... 103
Mărioară,dece m'ai lăsat?. 115
Meşterul Manole..... 45
Miorița 1
Miu Haiducul 9
Mult mi-i dor 109
Nici o moarte nu-i amară.. 137
Nu ţi-o fi,badeo,păcat.... 100
Nunta păcătoasă..... 25
O,ler,leroi,Doamne..... 149
Oaia năzdrăvană 5
Oraţie din Ardeal..... 133
Oraţie din Basarabia..... 134
Paşa din Izvor..... 32
Păunaşul codrilor..... 68
Pe din jos de Sighişoara.. 108
Pe sub cer 113
Plânge-mă,dado..... 104
Pluguşorul..... 157
Proverbe..... 175
Raiu,raiu-i luminat..... 153
Să te văz lume arzând..... 115
Scoală-te,mămuţă dragă.... 137
Soarele şi luna..... 76
Solul 70
Sorcova 164
Stejarul şi cornul..... 33
Stoian Bulucbaşa..... 60
Strigături..... 125
Şaicu..... 80
Şoimul şi floarea fragului 96
Trandafir cu creanga'n râu 111
Trei crai dela răsărit..... 157
Tudor 29
Tudor Vladimirescu 20
Urătură la Anul Nou..... 164
Vochiţa 16
Voinicie 111
Zmeul şi Zmeoaica..... 22

C U P R I N S U L .

Pag.

CUVÂNT ÎNAINTE . . . . . I-VI.

I. - CÂNTECE DIN BĂTRÂNI.

Miorița 1
Oaia năzdrăvană 5
Miu Haiducul. 9
Vochița 16
Tudor Vladimirescu. 20
Inelul și năframa 20
Zmeul și Zemoaica 22
Nunta păcătoasă 25
Fata de birău 26
Holera 27
Tudor 29
Pașa din Izvor. 32
Stejarul și cornul. 33
Erculean. 33
Aga Bălăceanu și Constantin Brâncoveanu 35
Mânăstirea Argeșului. 39
Meșterul Manole 45
Blăstemul 59
Stoian Bulucbașa. 60
Păunașul codrilor 68
Calul Radului 69
Solul 70

Legendă 72
Dobrigeanul 73
Soarele şi luna 76
Ciuma 78
Şaicu 80
Cucul şi turturica. 82
Gruia în Ţarigrad 84
Dolca 91
Manea şi Toma 93
Brumărelul. 95
Şoimul şi floarea fragului. 96

II. - DOINE ŞI CÂNTECE.

D o i n a 97
Doină olteneascâ 97
Doină ardelenească 98
Jelui-m'aş 99
Jelui-m'aş brazilor 99
Doină 100
Nu ţi-o fi,badeo,păcat. 100
Frunză verde,măr uscat. 101
Cine crede dorului 101
Când treci,bade 101
Foaie verde viorea. 102
Când aud cucul cântând. 102
Frunzuleană rug de mure 102
Mândru cântă panjăra 103
Plânge-mă,dado 104
Cuculeţ cu pană sură 104
Mărioară,dece m'ai lăsat ?. 105
Doine din Bihor 105
Doine din Maramureş 106
Pe din jos de Sighişoara. 108

Cînticlu a xinitului. 109
Mult mi-i dor 109
Eu plec,mândro. 110
Voinicie 111
Trandafir cu creanga'n râu. 111
Cîntic di vreari. 112
Când de-acasă am plecat 112
Pe sub cer 113
Floricica nucului 113
De-oiu prinde a cânta 113
Cântece 114
Să te văz lume arzând 115
Iese mândra pe portiţă 115
Frunză verde dă stăjar. 115
Cântece din Bucovina 116
Blăstemlu a Xeanilor. 119
Frunză verde grâu mărunt. 119
Cântece din Transilvania. 121
Frunză verde lemn topit 123
Cântece din Banat 124
Lilicea a vrearilei 124

III. - STRIGĂTURI,CHIUITURI.

Strigături 125

IV. - ORAŢII DE NUNTĂ

Oraţie din Ardeal. 133
Oraţie din Basarabia 134
Iertăciune. 135
Cântec la scosul miresei din casă 136

V. - B O C E T E

Scoală-te,mămuţă dragă 137
Nici o moarte nu-i amară. 137
Cântecul cel mare 138

La mormânt 139
Bocete din Moldova 139
La moartea bărbatului. 142
La moartea unui frate 143
La moartea feciorului 144
Dragul mamei,dragul mamei 145
Ah! mămucă, draga mea 146

VI. - CÂNTECE DE CRĂCIUN.

Colind 147
Domnului Doamne 147
O,ler,leroi,Doamne 149
Florile dalbe. 150
Leroi Doamne 150
Coborît-a,coborît 151
Colinde din Năsăud 153
Raiu,raiu-i luminat 153
La râtu lui Rusalim 154
In grădina raiului 155
Cântece de stea 155
Trei crai dela răsărit 157
Pluguşorul 157
Hăit din Transnistra 162
Brezaia. 163
Urătură de Anul Nou 164
Sorcova 164

VII. - JOCURI DE COPII.

Jocuri de copii. 165

VIII.- DESCÂNTECE-FARMECE-VRĂJI

Descântec de urât; de dragoste; de deochi. 167
Descântec de junghiu; de însurătoare. 169
Descântec de măritat; de beţie 170

IX. - CIMILITURI.

Cimilituri 171

X. - CREDINŢE-DATINE-SUPERSTIŢII

Credinţa,datine,superstiţii. 173

XI. - PROVERBE.

Proverbe 175

GLOSAR 177
BIBLIOGRAFIE 181

Aceasta culegere de poesii, aparuta sub ingrijirea Bibliotecii Romane din Freiburg, s'a tiparit la multiplicator in 300 exemplare in luna Septembrie 1950.

BIBLIOTECA ROMÂNĂ

din

Freiburg i. Br. (Germania)

Au apărut:

Mihail EMINESCU – Poesii - Vol. I.

Mihail EMINESCU – Poesii - Vol. II.

FĂRĂ ȚARĂ . . . – Culegere de poesii poporane

În pregătire:

Vasile PÂRVAN – Memoriale (Pagini alese)

Antologia Poesiei Române.

Mica Antologie Aromânească.

Cronica lui MOXALIE